

**T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI

**UZUN DÖNEM KURAKLIK TAHMİNİNDE DALGACIK
YÖNTEMİYLE YAPAY SİNİR AĞLARININ KULLANILMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Berna ERENSON

DANIŞMAN

Doç. Dr. Mehmet Ali HİNİS

AKSARAY, 2018

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

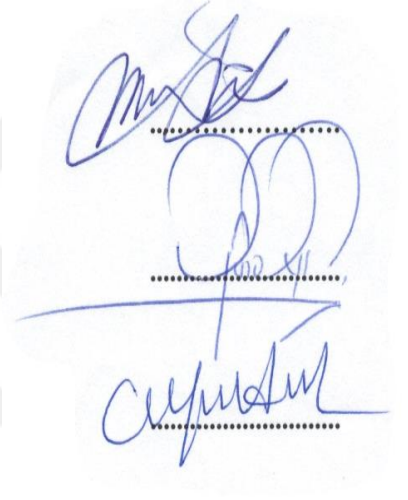
ONAY BELGESİ

Aksaray Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü'nün 152303002 numaralı Yüksek Lisans öğrencisi, "Berna ERENSON", ilgili yönetmeliklerin belirlediği gerekli tüm şartları yerine getirdikten sonra hazırladığı "Uzun Dönem Kuraklık Tahmininde Dalgacık Yöntemiyle Yapay Sinir Ağlarının Kullanılması" başlıklı tezini, aşağıda imzaları olan jüri önünde başarı ile sunmuştur.

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Mehmet Ali HINIS
Aksaray Üniversitesi

Jüri Üyeleri : Prof. Dr. Gürol YILDIRIM
Aksaray Üniversitesi

Jüri Üyeleri : Doç. Dr. Meral BÜYÜKYILDIZ
Selçuk Üniversitesi

Teslim Tarihi: 22/05/2018

Savunma Tarihi: 21/06/2018

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel etik, ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanışımında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu şerefimle doğrularım.

Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

Berna ERENSON

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim süresince desteklerini benden esirgemeyen, bu tezin hazırlanması esnasında bilgi ve deneyimiyle beni yönlendiren saygıdeğer hocam Doç. Dr. Mehmet Ali HINIS' a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Tezimin hazırlanması aşamasında yardım eden Arş. Gör. Furkan AYDIN' a, arkadaşlarım Sümeyra KAHRAMANLAR ve Melike KAPLAN' a teşekkürü bir borç bilirim.

Akademik ve mesleki olarak kariyerime katkıda bulunan ve her daim yanımda olan sevgili eşim Arş. Gör. Can ERENSON' a ve bana her zaman destek olan kayınvalidem Fatma ERENSON ve kayınpederim Süleyman Erdener ERENSON' a çok teşekkür ederim.

Hayatımın her anında bana kol kanat geren, yol gösteren ve cesaretlendiren çok değerli annem Fatma KARAKUZU, babam Mehmet KARAKUZU ve kardeşim Tuğba KARAKUZU' ya da çok teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ONAY BELGESİ.....	i
DOĞRULUK BEYANI.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT	vi
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	vii
ÇİZELGELER DİZİNİ	xiii
SİMGELER DİZİNİ	xxi
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xxii
1. GİRİŞ	1
2. LİTERATÜR ÖZETİ	6
3. MALZEME VE YÖNTEM.....	14
3.1 İstasyonların Özellikleri	14
3.2 Normalleştirilmiş Yağış İndeksi	14
3.3 Dalgacık Analizi.....	15
3.3.1 Ayrık dalgacık dönüşümü (ADD)	16
3.4 Yapay Sinir Ağları	18
3.4.1 Çok katmanlı yapay sinir ağlarının yapısı (ÇK-YSA).....	18
3.4.1.1 ÇK-YSA' nın çalışma adımları.....	20
3.4.2 Tahminlerde kullanılan performans değerlendirme kriterleri	21
4. BULGULAR.....	23
4.1 Karapınar İstasyonu İçin Oluşturulan NYI12 Kuraklık Modelleri	38
4.1.1 Karapınar istasyonu için Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış modeller.....	38
4.1.2 Karapınar istasyonu için Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış modeller	50
4.1.3 Karapınar istasyonu için Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış modeller	60
4.2 Manisa İstasyonu İçin Oluşturulan NYI12 Kuraklık Modelleri	70
4.2.1 Manisa istasyonu için Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış modeller	70
4.2.2 Manisa istasyonu için Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış modeller	81
4.2.3 Manisa istasyonu için Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış modeller.....	91
4.3 Rize İstasyonu İçin Oluşturulan NYI12 Kuraklık Modelleri	101
4.3.1 Rize istasyonu için Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış modeller	101
4.3.2 Rize istasyonu için Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış modeller.....	111
4.3.3 Rize istasyonu için Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış modeller	121
4.4 Tartışma	131
5. SONUÇLAR.....	148
KAYNAKLAR.....	151
ÖZGEÇMİŞ	155

YÜKSEK LİSANS TEZİ

UZUN DÖNEM KURAKLIK TAHMİNİNDE DALGACIK YÖNTEMİYLE YAPAY SİNİR AĞLARININ KULLANILMASI

Berna ERENSON

Aksaray Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
İnşaat Mühendisliği Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Mehmet Ali HINIS

ÖZET

Kuraklık, canlı hayatı için en büyük problemlerden biri olarak tanımlanmaktadır ve hayatın her aşamasını fiziksel, ekonomik, kalkınma, teknoloji, tarım, temiz su vb. bakımından etkilemektedir. Bu nedenle, su kaynakları planlamasında gerekli önlemlerin alınabilmesi için kuraklık çalışmaları oldukça önemli bir paya sahiptir. Bu çalışmada Karapınar, Manisa ve Rize istasyonlarının yağış verileriyle ileriye yönelik kuraklık tahmini gerçekleştirilmiştir. Öncelikle bu 3 istasyona ait verilerle farklı zamanlara ait Normalleştirilmiş yağış indisi (NYI) değerleri hesaplanmıştır. Daha sonra 12 aylık yağış toplamı ile oluşturulan NYI12 değerleri için Yapay sinir ağı (YSA) ile modeller oluşturularak ileriye yönelik tahminler yapılmıştır. MATLAB programı kullanılarak NYI12 değerleri dalgacık metoduyla en çok kullanılan Db4, Bior 3.1 ve Haar yöntemleriyle frekanslarına ayrıştırılarak girdi verisi olarak kullanılmış ve ileriye yönelik kuraklık tahmini için modeller oluşturulmuştur. Kurulan modeller, Çok Katmanlı Yapay Sinir Ağları (ÇK-YSA) ile işlenmiş olup her ileriye yönelik zaman tahmini için en iyi model belirlenmesi amaçlanmıştır. Sonuç olarak, en iyi sonuçları veren modeller ile gerçek kuraklık indisi değerleri karşılaştırılarak performans değerlendirmesi yapılmıştır. Ayrıca çalışmada, kurulan ağlarda farklı transfer fonksiyonları ve öğrenme kuralları denenmiştir ve aralarından en uygun olanları farklı performans kriterleri ile belirlenmiş, tablolar ve grafikler halinde sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Dalgacık yöntemi, Kuraklık tahmini, Normalleştirilmiş yağış indisi, Yapay sinir ağları.

Haziran, 2018; 155 sayfa

M.Sc. THESIS

**LONG TERM DROUGHT PREDICTION BY MEANS OF NEURAL
NETWORKS WITH WAVELET METHOD**

Berna ERENSON

**Aksaray University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Civil Engineering**

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Mehmet Ali HINIS

ABSTRACT

Drought is defined as one of the biggest problems for living and it influences every aspect of life in terms of physical, economical, development, technology, agriculture, cleanwater, etc. Therefore, drought studies and preparedness works have an important place in order to take necessary precautions in water resources planning. In this study, long term drought prediction was carried out using various methods with monthly precipitation data of Karapınar, Manisa and Rize stations. Primarily, the standardized precipitation index (SPI) values of these three stations were calculated and the models were determined by using artificial neural Networks method in accordance with SPI values for twelve month period. In the modelling, frequencies of SPI12 values were separated by using the most commonly wavelet method of Db4, Bior 3.1 and Haar via the Matlab program and models were created for long term drought predictions. Afterwards, created models were processed with Multilayer Artificial Neural Networks and it was aimed to determine the best model for each long term prediction. Consequently, best fit models were compared with the real drought index values and results were evaluated. In addition, different transfer functions and learning rules have been tried in network models, the best ones of these have been determined with various performance criteria and presented in tables and graphics.

Keywords: Artificial neural networks, Drought prediction, Standardized precipitation index, Wavelet method.

June, 2018; 155 pages

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa

Şekil 3.1: NYI yaklaşımının uygulama adımları.....	15
Şekil 3.2: Bazı dalgacık modelleri	16
Şekil 3.3: Dalgacık ayrışımı.....	17
Şekil 3.4: ÇK-YSA yapısı	19
Şekil 4.1: Karapınar, Manisa ve Rize gözlem istasyonları	23
Şekil 4.2: Karapınar istasyonuna ait yağış ve çoklu zaman dilimlerine ait kuraklık indisleri.....	25
Şekil 4.3: Manisa istasyonuna ait yağış ve çoklu zaman dilimlerine ait kuraklık indisleri.....	26
Şekil 4.4: Rize istasyonuna ait yağış ve çoklu zaman dilimlerine ait kuraklık indisleri.....	27
Şekil 4.5: Karapınar NYI12 verisinin Db4 ayrışımı.....	28
Şekil 4.6: Manisa NYI12 verisinin Db4 ayrışımı.....	29
Şekil 4.7: Rize NYI12 verisinin Db4 ayrışımı.....	30
Şekil 4.8: Karapınar NYI12 verisinin Bior 3.1 ayrışımı.....	31
Şekil 4.9: Manisa NYI12 verisinin Bior 3.1 ayrışımı.....	32
Şekil 4.10: Rize NYI12 verisinin Bior 3.1 ayrışımı.....	33
Şekil 4.11: Karapınar NYI12 verisinin Haar ayrışımı.....	34
Şekil 4.12: Manisa NYI12 verisinin Haar ayrışımı.....	35
Şekil 4.13: Rize NYI12 verisinin Haar ayrışımı.....	36
Şekil 4.14: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	39
Şekil 4.15: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	41
Şekil 4.16: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	42
Şekil 4.17: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	43
Şekil 4.18: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	45
Şekil 4.19: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	46
Şekil 4.20: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	48

Şekil 4.21: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	49
Şekil 4.22: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	51
Şekil 4.23: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	52
Şekil 4.24: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	53
Şekil 4.25: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	54
Şekil 4.26: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	56
Şekil 4.27: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	57
Şekil 4.28: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	58
Şekil 4.29: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	59
Şekil 4.30: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	61
Şekil 4.31: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	62
Şekil 4.32: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	63
Şekil 4.33: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	64
Şekil 4.34: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	66
Şekil 4.35: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	67
Şekil 4.36: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	68

Şekil 4.37: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	69
Şekil 4.38: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	71
Şekil 4.39: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	72
Şekil 4.40: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	74
Şekil 4.41: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	75
Şekil 4.42: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	76
Şekil 4.43: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	78
Şekil 4.44: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	79
Şekil 4.45: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	80
Şekil 4.46: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	82
Şekil 4.47: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	83
Şekil 4.48: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	84
Şekil 4.49: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	85
Şekil 4.50: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	87
Şekil 4.51: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	88
Şekil 4.52: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	89

Şekil 4.53: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	90
Şekil 4.54: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	92
Şekil 4.55: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	93
Şekil 4.56: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	94
Şekil 4.57: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	95
Şekil 4.58: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	97
Şekil 4.59: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	98
Şekil 4.60: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	99
Şekil 4.61: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	100
Şekil 4.62: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	102
Şekil 4.63: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	103
Şekil 4.64: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	104
Şekil 4.65: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	105
Şekil 4.66: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	107
Şekil 4.67: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	108
Şekil 4.68: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	109

Şekil 4.69: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	110
Şekil 4.70: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	112
Şekil 4.71: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	113
Şekil 4.72: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	114
Şekil 4.73: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	116
Şekil 4.74: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	117
Şekil 4.75: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	118
Şekil 4.76: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	120
Şekil 4.77: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	121
Şekil 4.78: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	122
Şekil 4.79: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	123
Şekil 4.80: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	125
Şekil 4.81: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	126
Şekil 4.82: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	127
Şekil 4.83: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	128
Şekil 4.84: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	130

Şekil 4.85: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması	131
Şekil 4.86: Karapınar istasyonuna ait Db4 ayrıştırmasıyla oluşturulan en iyi modellerin R, OKH, OKHK ve N-S ile karşılaştırılması.....	145
Şekil 4.87: Manisa istasyonuna ait Db4 ayrıştırmasıyla oluşturulan en iyi modellerin R, OKH, OKHK ve N-S ile karşılaştırılması.....	146
Şekil 4.88: Rize istasyonuna ait Db4 ayrıştırmasıyla oluşturulan en iyi modellerin R, OKH, OKHK ve N-S ile karşılaştırılması	147

ÇİZELGELER DİZİNİ

Sayfa

Çizelge 3.1: İstasyonların özellikleri	14
Çizelge 3.2: NYI sınıflandırması.....	15
Çizelge 4.1: Çalışmada kullanılan istasyonların aylık ve yıllık yağış toplamalarının temel istatistik verileri.....	23
Çizelge 4.2: Oluşturulan YSA modelleri için girdi ve çıktı verileri.....	38
Çizelge 4.3: Karapınar NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç1)	39
Çizelge 4.4: Karapınar NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç5)	40
Çizelge 4.5: Karapınar istasyonu için bir aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.....	41
Çizelge 4.6: Karapınar NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç1)	42
Çizelge 4.7: Karapınar NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç5)	43
Çizelge 4.8: Karapınar istasyonu için iki aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.....	44
Çizelge 4.9: Karapınar NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç1)	44
Çizelge 4.10: Karapınar NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç5)	46
Çizelge 4.11: Karapınar istasyonu için üç aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.....	47
Çizelge 4.12: Karapınar NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç1)	47
Çizelge 4.13: Karapınar NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç5)	48
Çizelge 4.14: Karapınar istasyonu için dört aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri	49

Çizelge 4.15: Karapınar NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç1)	50
Çizelge 4.16: Karapınar NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç5)	51
Çizelge 4.17: Karapınar istasyonu için bir aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri	52
Çizelge 4.18: Karapınar NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç1)	53
Çizelge 4.19: Karapınar NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç5)	54
Çizelge 4.20: Karapınar istasyonu için iki aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri	55
Çizelge 4.21: Karapınar NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç1)	55
Çizelge 4.22: Karapınar NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç5)	56
Çizelge 4.23: Karapınar istasyonu için üç aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri	57
Çizelge 4.24: Karapınar NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç1)	58
Çizelge 4.25: Karapınar NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç5)	59
Çizelge 4.26: Karapınar istasyonu için dört aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri	60
Çizelge 4.27: Karapınar NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç1)	60
Çizelge 4.28: Karapınar NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç5)	61
Çizelge 4.29: Karapınar istasyonu için bir aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri	62
Çizelge 4.30: Karapınar NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç1)	63

Çizelge 4.31: Karapınar NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç5)	64
Çizelge 4.32: Karapınar istasyonu için iki aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri	65
Çizelge 4.33: Karapınar NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç1)	65
Çizelge 4.34: Karapınar NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç5)	66
Çizelge 4.35: Karapınar istasyonu için üç aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri	67
Çizelge 4.36: Karapınar NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç1)	68
Çizelge 4.37: Karapınar NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç5)	69
Çizelge 4.38: Karapınar istasyonu için dört aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri	70
Çizelge 4.39: Manisa NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç1)	71
Çizelge 4.40: Manisa NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç5)	72
Çizelge 4.41: Manisa istasyonu için bir aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri	73
Çizelge 4.42: Manisa NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç1)	73
Çizelge 4.43: Manisa NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç5)	74
Çizelge 4.44: Manisa istasyonu için iki aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri	75
Çizelge 4.45: Manisa NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç1)	76
Çizelge 4.46: Manisa NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç5)	77

Çizelge 4.47: Manisa istasyonu için üç aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri	78
Çizelge 4.48: Manisa NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç1)	79
Çizelge 4.49: Manisa NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç5)	80
Çizelge 4.50: Manisa istasyonu için dört aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri	81
Çizelge 4.51: Manisa NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç1)	81
Çizelge 4.52: Manisa NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç5)	82
Çizelge 4.53: Manisa istasyonu için bir aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.....	83
Çizelge 4.54: Manisa NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç1)	84
Çizelge 4.55: Manisa NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç5)	85
Çizelge 4.56: Manisa istasyonu için iki aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.....	86
Çizelge 4.57: Manisa NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç1)	86
Çizelge 4.58: Manisa NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç5)	87
Çizelge 4.59: Manisa istasyonu için üç aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.....	88
Çizelge 4.60: Manisa NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç1)	89
Çizelge 4.61: Manisa NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç5)	90
Çizelge 4.62: Manisa istasyonu için dört aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.....	91

Çizelge 4.63: Manisa NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç1)	91
Çizelge 4.64: Manisa NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç5)	92
Çizelge 4.65: Manisa istasyonu için bir aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.....	93
Çizelge 4.66: Manisa NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç1)	94
Çizelge 4.67: Manisa NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç5)	95
Çizelge 4.68: Manisa istasyonu için iki aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri	96
Çizelge 4.69: Manisa NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç1)	96
Çizelge 4.70: Manisa NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç5)	97
Çizelge 4.71: Manisa istasyonu için üç aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri	98
Çizelge 4.72: Manisa NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç1)	99
Çizelge 4.73: Manisa NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç5)	100
Çizelge 4.74: Manisa istasyonu için dört aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri	101
Çizelge 4.75: Rize NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç1)	102
Çizelge 4.76: Rize NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç5)	102
Çizelge 4.77: Rize istasyonu için bir aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.....	103
Çizelge 4.78: Rize NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç1)	104

Çizelge 4.79: Rize NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç5)	105
Çizelge 4.80: Rize istasyonu için iki aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri	106
Çizelge 4.81: Rize NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç1)	106
Çizelge 4.82: Rize NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç5)	107
Çizelge 4.83: Rize istasyonu için üç aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri	108
Çizelge 4.84: Rize NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç1)	109
Çizelge 4.85: Rize NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç5)	110
Çizelge 4.86: Rize istasyonu için dört aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri	111
Çizelge 4.87: Rize NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç1)	111
Çizelge 4.88: Rize NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç5)	112
Çizelge 4.89: Rize istasyonu için bir aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.....	113
Çizelge 4.90: Rize NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç1)	114
Çizelge 4.91: Rize NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç5)	115
Çizelge 4.92: Rize istasyonu için iki aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.....	116
Çizelge 4.93: Rize NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç1)	117
Çizelge 4.94: Rize NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç5)	118

Çizelge 4.95: Rize istasyonu için üç aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.....	119
Çizelge 4.96: Rize NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç1)	119
Çizelge 4.97: Rize NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç5)	120
Çizelge 4.98: Rize istasyonu için dört aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri	121
Çizelge 4.99: Rize NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç1)	122
Çizelge 4.100: Rize NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç5)	123
Çizelge 4.101: Rize istasyonu için bir aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri	124
Çizelge 4.102: Rize NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç1)	124
Çizelge 4.103: Rize NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç5)	125
Çizelge 4.104: Rize istasyonu için iki aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri	126
Çizelge 4.105: Rize NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç1)	127
Çizelge 4.106: Rize NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç5)	128
Çizelge 4.107: Rize istasyonu için üç aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri	129
Çizelge 4.108: Rize NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç1)	129
Çizelge 4.109: Rize NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç5)	130
Çizelge 4.110: Rize istasyonu için dört aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri	131

Çizelge 4.111: Karapınar istasyonuna ait oluşturulan en iyi modellerin korelasyon katsayıları ile değerlendirilmesi.....	132
Çizelge 4.112: Karapınar istasyonuna ait oluşturulan en iyi modellerin N-S ile değerlendirilmesi	133
Çizelge 4.113: Manisa istasyonuna ait oluşturulan en iyi modellerin korelasyon katsayıları ile değerlendirilmesi.....	134
Çizelge 4.114: Manisa istasyonuna ait oluşturulan en iyi modellerin N-S ile değerlendirilmesi	135
Çizelge 4.115: Rize istasyonuna ait oluşturulan en iyi modellerin korelasyon katsayıları ile değerlendirilmesi.....	136
Çizelge 4.116: Rize istasyonuna ait oluşturulan en iyi modellerin N-S ile değerlendirilmesi	137
Çizelge 4.117: Db4 dalgacık ayrıştırmasına göre oluşturulan modellerin performanslarının düşük, orta ve yüksek varyansa sahip istasyonlara göre korelasyon katsayısı ile değerlendirmesi	138
Çizelge 4.118: Db4 dalgacık ayrıştırmasına göre oluşturulan modellerin performanslarının düşük, orta ve yüksek varyansa sahip istasyonlara göre N-S kriteri ile değerlendirmesi	139
Çizelge 4.119: Bior 3.1. dalgacık ayrıştırmasına göre oluşturulan modellerin varyansı yüksek ve düşük varyansa sahip veriler için korelasyon katsayısına göre performans değerlendirilmesi	141
Çizelge 4.120: Bior 3.1. dalgacık ayrıştırmasına göre oluşturulan modellerin varyansı yüksek ve düşük varyansa sahip veriler için N-S kriterine göre performans değerlendirilmesi	142
Çizelge 4.121: Haar dalgacık ayrıştırmasına göre oluşturulan modellerin varyansı yüksek ve düşük varyansa sahip veriler için korelasyon katsayısına göre performans değerlendirilmesi	143
Çizelge 4.122: Haar dalgacık ayrıştırmasına göre oluşturulan modellerin varyansı yüksek ve düşük varyansa sahip veriler için N-S kriterine göre performans değerlendirilmesi	144

SİMGELER DİZİNİ

A	Alçak frekans
c	Katsayılar
CG	Conjugate Gradient
cv	Çarpıklık katsayısı
D	Yüksek frekans
LM	Levenberg Marquart
LM-CG	Levenberg Marquart- Conjugate Gradient
m	Dalgacığın ölçek parametresi
n	Dalgacığın zaman eksenindeki ötelenme parametresi
N-S	Nash Sutcliffe değeri
R	Korelasyon katsayısı
s₀	Sabit bir ötelenme adımı
sigm	Sigmoid Axon
st	Standart sapma
τ₀	Zaman eksenindeki ötelenme aralığı değeri
thyp	Tanjant Hiperbolik Axon
Xi	Girdi parametresi
Y	Çıkış parametresi

KISALTMALAR DİZİNİ

ADD	Ayrık dalgacık dönüşümü
AGİ	Akım gözlem istasyonu
ANFIS	Adaptive neuro fuzzy inference system
AR	Otoregresif
ARMA	Otoregresif hareketli ortalama
BKI	Bütünleşik kuraklık indeksi
BM	Bulanık mantık
Ç	Çıktı
ÇDR	Çoklu doğrusal regresyon
ÇK	Çok katmanlı
ÇKYSA	Çok katmanlı yapay sinir ağları
ÇTP	Çok tabakalı perseptron
D-YSA	Dalgacık - yapay sinir ağı
DSİ	Devlet Su İşleri
G	Girdi
GDK	Genelleştirilmiş delta kuralı
GRSA	Genelleştirilmiş regresyon sinir ağı
GRYSA	Genelleştirilmiş regresyon yapay sinir ağları
İBGY	İleri beslemeli geriye salınım metodu
İBGYSA	İleri beslemeli geriye yayılım yapay sinir ağları
İSKİ	İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi
KOP	Konya Ovası Projesi
LR	Lineer regresyon
M	Model
MLR	Çok değişkenli lineer regresyon
NYİ	Normalleştirilmiş yağış indisi
OKH	Ortalama karesel hata
OKHK	Ortalama karesel hatanın karekökü
R	Korelasyon katsayısı
RTYSA	Radyal tabanlı yapay sinir ağları

SYI, SPI	Standart yağış indisi
TBA-YSA	Temel bileşenler analizi ve yapay sinir ağları
WAVELET	Dalgacık dönüşümü
YSA	Yapay sinir ağları
ZGÖ-YSA	Zaman geciktirmeli özyineli yapay sinir ağları

1. GİRİŞ

Kuraklık, yağışın uzun dönemde ortalama değerlerden daha az miktarlarda gerçekleşmesi ile ortaya çıkan doğal bir iklimsel olaydır. Geçmişten günümüze, karşı karşıya kaldığımız en büyük sorunlardan birisi olan kuraklık felaketi gerek fiziksel ve doğal çevre açısından gerek ise kent yaşamı, kalkınma ve ekonomi, teknoloji, tarım ve gıda, temiz su ve sağlık sektörleri olmak üzere hayatın her aşamasını doğrudan veya dolaylı olarak etkilemektedir (Kapluhan, 2013). Kuraklık, canlı hayatı ve ülke ekonomisi bakımından büyük etkiye sahip, telafisi mümkün olmayan zararlara uğratabilen ayrıca başlangıcı ve sonu kolay tespit edilemeyen bir felakettir. Kuraklık, değişken meteorolojik ve çevresel koşullar doğrultusunda oluşan en önemli afetlerin başında gelmektedir (Sırdaş ve Şen, 2010). Bu nedenle, su kaynakları planlamasında gerekli önlemlerin alınabilmesi için kuraklık çalışmaları oldukça önemli bir paya sahiptir.

Kuraklık genel olarak dört farklı sınıfta incelenmektedir; meteorolojik, tarımsal, hidrolojik ve sosyoekonomik kuraklık. Bu kapsamda, farklı kavramlara ilişkin olarak kuraklığın belli başlı bir nedene bağlı tek bir tanımı bulunmamak ile birlikte farklı parametrelere bağlı olarak izah edilebilmektedir (Fuchs, 2012).

Meteorolojik kuraklık: Uzun zaman içerisinde yağışın belirgin şekilde normal değerlerin altına düşmesi olarak tanımlanmaktadır. Nem derecesinin azlığı ve uzunluğu meteorolojik kuraklığı belirlemekte olup bölgeden bölgeye gelişiminde farklılıklar göstermektedir.

Tarımsal kuraklık: Toprakta bitkinin ihtiyacını karşılayacak kadar su bulunmaması olarak tanımlanır. Nem kaybı ve su kaynaklarında azalmayla meydana gelir. Ürün miktarında azalmaya, gelişimlerinde değişime ve hayvanlar için tehlikeye neden olur.

Hidrolojik kuraklık: Hidrolojik kuraklık yeraltı su kaynakları, yüzey suları veya yağış periyotlarının etkisi ile ilişkilidir. Meteorolojik kuraklığın uzaması halinde hidrolojik kuraklıktan bahsedilir. Uzun süreli yağış azlığının kaynak seviyeleri, yüzey akışı ve toprak nemi gibi hidrolojik sistemde kendisini göstermesidir. Yeraltı suları, nehirler ve göllerin seviyesinde ani bir düşüşe sebep olur. Canlı hayatı için büyük bir tehlike yaratır.

Sosyo-ekonomik kuraklık: Kuraklığın sosyo-ekonomik tanımı meteorolojik, hidrolojik ve tarımsal kuraklıkla bağlantılı bazı ekonomik ürünlerin arz ve talepleriyle ilişkilidir. Su, gıda, balık temini ile hidroelektrik santrallerden enerji

retimi gibi bir çok ekonomik faaliyet alanı hava koşullarına bağlıdır. İklimin doğal değişkenliği sebebiyle bazı yıllar su kaynakları yeterli olsa da sonraki yıllarda bu su kaynakları gerek insanların ve gerekse çevrenin ihtiyaçlarını karşılayamamaktadır. Sosyo-ekonomik kuraklık yağışlardaki azalmanın sonucu olarak gelişen ve üretimin ihtiyaı karşılayamadığı durumlarda ortaya çıkar (URL-1).

Kuraklık tahminlerine yönelik hesaplamaları gerçekleştirmek için ilgili bölgenin uzun vadede yağış, sıcaklık değerleri, buharlaşma vb. meteorolojik gözlem ve kayıtlara dayanan aynı zamanda ay veya yıl bazlı sulak ya da kurak dönemlerini tanımlayan ve tüm bu verileri sınıflandıran sayısal parametreler tanımlanmış ve buna kuraklık indisi adı verilmiştir. Bir başka yönden de, yağış kayıp miktarlarını belirlemek için, farklı zaman ölçeğinde zamana bağlı kuraklık değerlendirmeleri yapabilmek için farklı kuraklık indisleri kullanılmaktadır. Bu indisler ışığında tahminler değerlendirilmektedir. Bu tez çalışmasında Normalleştirilmiş Yağış İndisi (NYI) kullanılarak kuraklık analizleri yapılmış ve ilgili sonuçlar değerlendirilerek yorumlanmıştır. Söz konusu tüm bu hesaplamalar ve değerlendirmeler kapsamında da afet senaryoları ve bu bağlamda uygulamaya konulacak aktiviteler belirlenebilmektedir.

Kuraklık felaketinin önlenmesi veya etkilerinin azaltılması için risk yönetiminin dikkatli bir biçimde yürütülmesi gerekmektedir. Kuraklıkta risk yönetimi, zarar azaltma ve su kaynakları çalışmaları için oldukça önemlidir. Kuraklık yönetimi kapsamında kriz yönetimi ve risk (proaktif) yönetimi olmak üzere iki ana etki bulunmaktadır. Kriz yönetiminde, kuraklık olgusu ortaya çıktığında harekete geçilerek, zararın hafifletilebilmesine yönelik kuraklık yönetim strateji çalışmaları ön plana çıkarılmaktadır. (Kadıoğlu ve zdamar, 2008). Risk (proaktif) yönetiminde ise genellikle yavaş gelişen bir süreç gözlenir ve kuraklık gerçekleşmeden uygulanan etkinlikleri içermektedir (Mengü vd., 2011). Kuraklık denildiği zaman büyük çoğunlukla, kuraklık felaketine hazırlıklı olmak, kuraklığı önlemek veya kuraklığın zararlarını azaltmak yerine daha çok kuraklık meydana geldikten sonra kriz yönetimi yaklaşımlarının ne çıkarılması anlaşılmaktadır. Kuraklığa karşı kriz yönetiminde alınan tedbirler ise pek etkili olmayıp geç kalınmış olmaktadır. Bu sebeple dünyadaki ve ülkemizdeki kuraklık yönünden olumsuz iklim değişimleri ve artan su talepleri, kuraklık riskini göz önünde bulunduracak şekilde risk yönetimini gerekli kılmaktadır.

Kuraklık risk yönetiminin içerdği tedbirler aşağıda sıralanmaktadır (İpek, 2008):

- Kuraklığın oluşumunu hızlandıran nedenlerin saptanması,
- Erken uyarı sisteminin oluşturulması,
- Yeni kaynakların su kalitesinin ve miktarının değerlendirilmesi,
- Yer altı suyunun değerlendirilmesi ve ilgili yönetmeliklerin oluşturulması,
- Yeni veri toplama ağlarının oluşturulması,
- Dönemsel yüzey akış ve su temini tahminlerindeki hesaplamaların daha hassas bir biçimde yapılması,
- Su kalite sorunları çözümleri araştırılması,
- Kuraklık etkilerinin farklı kitlelerde etki araştırmalarının yapılması,
- Kuraklık riski içeren kısımlarda doğal kaynakların envanterinin çıkartılması,
- Verimsiz kırsal bölgelerin değerlendirilmesi,
- Kaynakların muhafa edilmesini sağlayacak kanunların çıkarılması,
- Atık suların kullanımını sağlayacak çalışmalarda bulunulması,
- Su muhafazasına yönelik yatırımlar için ekonomik teşviğe önem verilmesi,
- Kullanıcılara yer altı suyu kullanımının azaltılması yönünde taleplerde bulunulması,
- Su tüketimi ve taşıma kapasitelerinin geliştirilmesi,
- Su programlarının geliştirilmesi,
- Su tüketimi ve dağıtım biçimini değiştirerek kullanıcıların tasarrufa teşvik edilmesi ve ölçme sistemlerinin geliştirilmesi,
- Sistemdeki kayıpların minimuma indirilmesi,
- Su dağıtımına yönelik pompaj ve iletim düzeninin geliştirilmesi,
- Rezervuar işletim planlarının dökümünün oluşturulması, incelenmesi ve rehabilitasyon programının düzenlenmesi,
- Taşkın suyu depolanması ile ilgili olanakların araştırılması,
- Atık veya kullanılmış suyu dağıtmak ve depolamak için yer altı su stoğunun kullanılması,
- Küçük göletlerin tesis edilmesi ve tarım arazisinden başka kullanım alanlarına su iletimi olanaklarının incelenmesi,
- Kuraklık bilgi merkezi ve halk danışma komitesi oluşturulması (İpek, 2008).
- Bölgenin iklimine uygun bitki desenlerine göre teşvik sistemi geliştirilerek sulama kaynakları kullanımının buna göre düzenlenmesi.

Kuraklığın göstereceği etkiler, çevresel, finansal ya da zirai bakımdan gelecek talepler doğrultusunda değerlendirilmektedir ve bundan dolayı önceki senelerde meydana gelmiş kuraklıkların etkilerini tahmin etmek zordur. Kuraklıkta kriz yönetiminde olay gerçekleştikten sonra bile etkileri hissedilmeye devam etmektedir. Gözlemsel kanıt ve deneyim ise kritik durumların mevcut olduğunu göstermektedir. İklimsel değişkenlik ve değişim, sosyo-ekonomik gelişim baskısının artmasıyla birlikte kurumsal deneyimlerin ötesinde olan kuraklık etkilerine sebep olmaktadır. Etkili bir su yönetimi için stratejiler geliştirmek, sürdürülebilir kalkınma, ekonomik ve çevresel faktörler açısından oldukça önemlidir (Kadıoğlu ve Özdamar, 2008).

Bunun yanında su kaynakları ve farklı meteorolojik olayların tanımlanıp sınıflandırılması ve tahmininde pek çok yöntem arasında son yıllarda yapay sinir ağları (YSA) yöntemi etkili bir biçimde kullanılmaktadır. Yapay sinir ağlarının tercih edilme sebeplerinden başlıcaları; verilerin ağın tamamında saklanabilir olması, eksik veri ile çalışabilme, yüksek hata toleransı gösterebilmesi, aynı anda birden fazla işlem yapabilmesi, öğretilen olayları baz alarak benzer olaylar hakkında yorum yapabilmesi, veri dağılımlarından etkilenmemesi, doğrusal olmayan problemlere etkin ve hassas çözümler üretebilmesidir (Partal, 2007). Ancak YSA, elde edilen başarılarla rağmen halen bazı belirsizliklere de sahiptir. En önemli eksikliği yöntemin incelediği olayı fiziksel açıdan değerlendirmeye almamasıdır. Yöntemin başarısını etkileyen diğer bir husus ise kullanıcının modelin girdilerini doğru belirlemesi gerekmektedir. Son yıllarda kullanılan dalgacık analizi, verilerin periyodik ve karakteristik yapısının belirlenmesinde kullanılan yeni bir yöntemdir. Dalgacık dönüşümünün YSA ile birlikte kullanılması tahmin başarısını artırmıştır. Dalgacık dönüşümü, verilerin periyodik yapısının ortaya çıkarılmasını sağlar. Böylece yapılan tahmin çalışmasına fiziksel bazı özellikler eklenmesini sağlar.

Bu tez çalışması beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, kuraklık kavramının tanımı ve önemi açıklanmıştır.

İkinci bölümde bu felakete karşı tedbir alabilmek için hem yurt içinde hem de yurt dışında yapılan bilimsel çalışmalardan bazılarına kısaca değinilmiştir.

Üçüncü bölümde çalışmada kullanılan üç farklı istasyon verileriyle hesaplanan kuraklık değerleri kullanılarak dalgacık dönüşümü modelleriyle ayrıştırılmış ve bunlar YSA ile birlikte kullanarak ileriye yönelik kuraklık tahmini için oluşturulan modeller açıklanmıştır. Buradaki amaç en iyi modelin belirlenmesi olarak hedeflenmiştir.

Dördüncü bölümde, farklı varyanslara sahip istasyonların farklı dalgacık ayrıştırılmalarının sonuçlara olan etkisi incelenmiştir. Bulunan en iyi modellerin sonuçları birbirleri ile karşılaştırılarak çeşitli varyansa sahip verilerin arasındaki farklılıklar ortaya konulmuştur.

Son bölümde ise elde edilen sonuçlar hakkında değerlendirmeler yapılmıştır.

2. LİTERATÜR ÖZETİ

Uzun dönem yağış ortalaması ile karşılaştırıldığında yağışlarda meydana gelen azalmanın sonucu olarak ortaya çıkan kuraklık, hemen tüm iklim şartlarında oluşabilen ve yavaş gelişen bir felakettir. Doğal bir afet olan kuraklığın tahmininin en zor kısmı kuraklığın başlama zamanı, bitiş zamanı, şiddeti ve frekansıdır. Kuraklığın başlangıcının ve bitişinin belirlenmesi kuraklık yönetimi ve hazırlığı için önemlidir. Kuraklık analizi için literatürde pek çok indis ve yöntem teklif edilmiştir. Bu indis ve yöntemlerin geliştirilmesi ve geleceğe yönelik tahmini için çeşitli yöntemler geliştirilmektedir.

Yarar (2004), çalışmasında Konya Ovası Projesinin (KOP) YSA yöntemiyle Beyşehir Gölü' nün su seviyesi değişimleri belirlenmeye çalışılmıştır. 1962 ile 1990 yılları arasına ait giren akım - kayıp akım, yağış, buharlaşma, çekilen akım ve seviye ölçümleri kullanılarak YSA yöntemi ile elde edilen seviye değerlerine ait veriler DSİ tarafından gerçekleştirilen ölçümler ile karşılaştırılmıştır. Geleneksel yöntemlerle tespit edilen seviye ölçmelerinin değerlendirilmesinde meydana gelen zorluk ve sorunlar YSA ile ortadan kaldırılmıştır.

Yaşar (2004), çalışmasında yapay sinir ağları (YSA) yöntemiyle, yağış - akış ilişkisi elde etmeyi hedeflemiştir. Araştırmacı, Ziyaret Çayı' na ait 1985 - 1988 yılları arasındaki akım, sıcaklık ve yağış verilerini Adıyaman Meteoroloji İstasyonundan elde etmiş ve çalışmasında sıcaklık ve yağış verileri girdi, akış verileri çıktı olarak ele almıştır. Eğitim aşamasında, 1435 adet verinin 1312 si ile modelleme yapılırken ağın eğitilmesinden sonra, 123 adetlik veri takımları ile ağ teste tabi tutulduğunda, gerçek akım değerleriyle benzetim akım değerlerinin arasında % 90 oranında bir uyum gözlemlenmiştir. Sonuç olarak araştırmacı, geniş çapta bir veri setinin kullanılmasının kesin sonuçlar elde etmek için önemli olduğunu vurgulamıştır. Daha sonra, YSA ile eldeki datalarla ilişkili olarak Matlab programının sinir ağları sekmesinde bir kod oluşturularak bir önceki akış değerleri ile bir sonraki akış değerleri arasında bağıntılar kurarak yapay veri setleri ortaya koyulmuştur.

Alp ve Cıgızoğlu' nun (2004) çalışmalarında, su kaynakları uygulamalarında oldukça fazla kullanılan ileri beslemeli geriye yayılımı metodu (İBGY) ile son zamanlarda uygulanması sıklık kazanan genelleştirilmiş regresyon sinir ağı (GRSA) metodunu akım tahmininde kullanmıştır. GRSA metodu ile İBGY'nin yerel minimum sorunu çözülmekte ve tek simülasyonla değişmeyen bir sonuç alınmaktadır. İBGY ile ise her

farklı yapay sinir ağı mimarisi için en iyi performans gösteren sonucu alana kadar çokça sayıda simülasyon yapılmaktadır. En iyi İBGY simülasyonu gerek GRSA gerekse klasik istatistik ve stokastik model tahminlerinden daha iyi sonuçlar vermiştir. Bir diğer önemli sonuç ise YSA uygulamasından önce yapılan oto-korelasyon ve çapraz-korelasyon analizinin YSA mimarisindeki girdi sayısı hakkında önemli bir ipucu vermesi olarak karşımıza çıkmaktadır. YSA uygulaması öncesi yapılacak bir istatistik analiz farklı YSA mimarileri denenmesi için gerekli süreyi azaltmakla birlikte GRSA algoritmasının da hem akımdan hem de yağıştan akış tahmini çalışmalarında kolaylıkla kullanılabileceğini göstermiştir.

Pamuk vd. (2004) çalışmalarında, kuraklık analizinde ve kuraklığın izlenmesinde yeni bir yöntem olarak sunulan Standart Yağış İndisi (SPI) yöntemi ile Ege Bölgesinde seçilen uzun süreli yağış ölçümlerine sahip meteoroloji istasyonların verileri kullanılarak, söz konusu bölge için kuraklık oluşumları analiz edilmiştir.

Demirpençe (2005), klasik debi-anahtar eğrilerinin her zaman yeterli sonuç göstermediğini belirtmiş ve bu sebepten dolayı yapay sinir ağlarını (YSA) akarsudaki akımın tahmini için kullanmıştır. Günlük akım değerlerinin çeşitli kombinasyonları girdi olarak kullanılarak 6 model oluşturmuştur. İleri beslemeli geriye yayımlı yapay sinir ağları metodu ile tahmin edilen Köprüçay akımları, lineer regresyon (LR) modeli sonuçlarıyla kıyaslanmış ve daha iyi sonuçlar verdiği saptanmıştır.

Şahin (2008), araştırmasında, yapay sinir ağları (YSA) yaklaşımından yararlanarak zemin iletme kapasitesi ve su biriktirme katsayısı gibi basınçlı akifer parametrelerinin saptanması konusunda çalışmalar yürütmüştür ve bununla birlikte sızdıran basınçlı akifer için yeni bir yaklaşımlı YSA modeli oluşturmuştur. YSA yaklaşımı ile bulunan sonuçlar akifer parametrelerinin ortaya çıkması için geliştirilen geleneksel eğri eşleştirme metotlarıyla da kıyaslanmıştır. Ayrıca, bölgeden elde edilen zemin iletme kapasitesinin bütün bir akifer içinde dağılımını bulmak amacıyla YSA modeli ile bir sayısal deney yapılmış olup modelin verimliliğin benzer amaç için geliştirilen matematiksel yöntemlerin sonuçları ile yorumlanmıştır.

Küçük ve Ağralıoğlu (2006), akım serilerinin tahmininde işaret işleme sahasında kullanılan dalgacık dönüşümü tekniği uygulamışlardır. Öncelikle sürekli dalgacık dönüşümü ve global spektrum yardımı ile ölçüm serileri analiz edilmiştir. Akarsu akım serilerini ayırık dalgacık dönüşümü ile bileşenlerine ayırmak üzere iki farklı ölçüm istasyonundan veri alınmıştır. Oluşturulan modelde akım serilerinin ayırık dalgacık dönüşümü bileşenleri kullanılmıştır. Bölgenin iklimsel davranışını en iyi

temsil eden bileşen veya bileşenler arasında oluşturulan modeller, bir istasyon ölçümleri kullanılarak diğer istasyondaki veriyi tahmin etmek için kullanılmış ve başarılı sonuçlar elde edilmiştir.

Kokkokoğlu (2006) çalışmasında, kuraklık yönünden yüksek risk içeren bir bölge olan İç Anadolu Bölgesine ait yirmi altı istasyon için 1953 - 2003 yılları arasında Standart Yağış İndisi (NYI) ile elde edilen kuraklık süreleri istatistiksel olarak analize tabi tutulmuştur. Parametrik ve nonparametrik yaklaşımlar kıyaslanarak, kuraklık süreleri histogramlarına uygun olup olmadığına bakılmıştır. Nonparametrik Kernel yaklaşımın iki tepeli histogramlar için uygunluğuna karar verildikten sonra örnek dönüş periyotlarının hesapları yapılmıştır.

Gülsever (2006) çalışmasında, Dicle Havzasının Thornthwaite kuraklık indeksleri ile kuraklık riskini değerlendirilmiştir. Geliştirilmiş Fournier Yağış İndisi ve Bagnouls - Gaussen Kuraklık İndisleri bulunarak bu iki indise ilişkin yağışların sebebiyet verdiği istasyonlara ait aşındırıcı güç indislerini hesaplamıştır. Oluşturulan modeller sonucunda, YSA yaklaşımının akifer parametrelerinin saptanmasında hassas sonuçlar ortaya koyduğu belirtilmiştir.

Öcal (2007), yapay sinir ağları (YSA) yöntemi ile akarsularda katı madde miktarının tahmin edilmesine yönelik araştırmalar yürütmüştür. Araştırmacı, çalışma alanı olarak Büyük Menderes Nehri üzerinde yer alan Yukarı Büyük Menderes Alt Havzası ve Banaz Çayı Alt Havzası' nı belirlemiştir ve yapay sinir ağları metodu ile bu havzalarda değişik giriş yapısına sahip katı madde tahmin modelleri oluşturmuştur. YSA metodu ile katı maddenin modellenmesinde ve tahmininde hassas sonuçlar vererek uygulanabilir olduğu sonucunu bulmuştur. Sonuç olarak, en doğru değeri elde etmek için en uygun YSA modelleri akım gözlem istasyonları (AGİ) için geliştirilen çok değişkenli lineer regresyon (MLR) modelleri ile karşılaştırılmıştır.

Turan (2007), önceki yıllara ait akım verileri ve memba akım ölçüm değerleri esas alınarak nehir akımlarının ileriye dönük tahmini ve ölçüm imkanı olmayan istasyonların ölçüm tahmini için yapay zeka teknikleri kullanmıştır. Çalışma içerisinde geçen yapay zekâ teknikleri arasında ileri beslemeli geri yayımlı YSA, genelleştirilmiş regresyon YSA ve bulanık mantık yöntemleri uygulanarak mukayese için çok değişkenli regresyon analizi kullanılmıştır. Sonuç olarak ele alınan iki konuda da yapay zeka tekniklerinin uygulanabilir olduğu görülmüştür.

Şahin (2007), ileri beslemeli geriye yayılım sinir ağı (İBGYSA), radyal tabanlı fonksiyonlara dayalı sinir ağı (RTYSA) ve genelleştirilmiş regresyon sinir ağı (GRSA) olmak üzere üç farklı yapay sinir ağı (YSA) yöntemi ile Çok Değişkenli Regresyon (ÇDR) metodunu kullanarak yağış, sıcaklık, geçmiş akım verilerini ele alarak akım tahminleri yapmıştır. Ekstrapolasyon yapılmasına ihtiyaç duyulduğunda İBGYSA ve RTYSA yöntemlerinin iyi sonuç verdiğini belirtmiştir. Ancak, bahsi geçen iki uygulama birtakım şartlarda düşük akım değerleri için negatif tahminler ortaya koyabilmekte ve GRYSA kullanıldığında ise böyle bir olumsuz sonuçla karşılaşmamaktadır.

Aslan (2008), Genelleştirilmiş Yapay Sinir Ağları, Radyal Tabanlı Yapay Sinir Ağı ve İleri Beslemeli Geriye Yayılım Sinir Ağı metotları ile, geleceğe odaklı Türkiye’den ve yurtdışından toplamda dört havzadan olmak üzere günlük sürekli akım, kurak devreli günlük akım, aylık akım, yeraltı su seviyesi verisi tahminine yönelik modellemeler üzerinde çalışmıştır. YSA model tahminleri kıyaslamalı olarak zaman serilerini karşılaştırılarak uygulanmıştır. Genelleştirilmiş regresyon yapay sinir ağlarının (GRYSA) gösterdiği eğilim-tanımlama becerisi ile aylık akımlar ve özellikle yeraltı su seviyesi veri takımlarında uzun zaman aralıkları sonunda daha iyi sonuçlar verdiği gözlemlenmiştir.

Afşar (2008) çalışmasında, buharlaşmanın tahmini için YSA ve bulanık mantık (BM) modelleri geliştirilmiştir. Kayseri, Kırşehir, Nevşehir ve Yozgat illerindeki dört istasyondan alınan günlük ortalama sıcaklık, minimum sıcaklık, maksimum sıcaklık, ortalama nem ve buharlaşma verileri kullanılmıştır. Matlab programı yardımıyla hazırlanan kodlar ile çok katmanlı yapay sinir ağları (ÇKYSA), radyal tabanlı yapay sinir ağları (RTYSA), genelleştirilmiş regresyon yapay sinir ağları (GRYSA), adaptif ağ yapısına dayalı bulanık çıkarım kuralı (ANFIS) ve çoklu doğrusal regresyona (ÇDR) değişik giriş kombinasyonları uygulanarak buharlaşma tahminleri yapılmış ve her bir değişkenin buharlaşmaya olan etkisi incelenmiştir. Yürütülen bu çalışmada, çok katmanlı yapay sinir ağları (ÇKYSA), radyal tabanlı yapay sinir ağları (RTYSA), genelleştirilmiş regresyon yapay sinir ağları (GRYSA), adaptif ağ yapısına dayalı bulanık çıkarım kuralı (ANFIS) ve çoklu doğrusal regresyon (ÇDR) yöntemlerinin buharlaşmanın tahminindeki performansları araştırılmıştır ve her bir yöntem için en iyi girdi kombinasyonları seçilerek sonuçlar karşılaştırılmıştır.

Partal vd. (2008), YSA ve dalgacık dönüşümü yöntemleri ile günlük yağış tahmini yapmıştır. YSA yönteminin literatürde en çok kullanılan algoritmalarından, İleri

Beslemeli Geriye Yayılmalı Yapay Sinir Ağları (İBGYSA) ve Radyal Tabanlı Yapay Sinir Ağları (RTYSA) yöntemleri yağış tahmini amacıyla kullanılmıştır. Farklı girdi kombinasyonları denenerek her istasyon için en ideal model bulunmaya çalışılmıştır. Sonuç olarak, ileri beslemeli geriye yayılmalı YSA algoritmasının kullanıldığı yöntem en iyi performansı göstermiştir. Dalgacık dönüşümü - YSA yönteminin tahmin sonuçları çoklu lineer regresyon yönteminin sonuçları ile mukayese edilmiş ve performans kriterlerine göre daha hassas olduğu kanısına varılmıştır.

Türktemiz (2008) baraj haznelerinde toplanacak akarsu akımlarının ileriye yönelik tahmini için Yapay Sinir Ağları (YSA) metoduyla bir model türetmiştir. Baraj inşası planlanan akım rasatı olmayan veya zayıf olan bir akarsu kesiti için daha uzak bir bölgedeki kesitte yapılan ölçümler ve bu ölçümler ile rasyonel metottan elde edilen modelle kıyaslama yapmıştır. Sonuç olarak rasyonel modeldeki hata değeri diğer modele göre daha büyük çıkmıştır ve istasyonlar arası mesafe değişiminde farklı sonuçlar beklenmiştir. Ancak istasyonlar arası mesafenin uzun ve drenaj alanları oranını birden büyük olduğu durumda akım tahmininde YSA metodunun kullanılabilirliği belirtilmiştir.

Küçükyaman (2010), Akdeniz Bölgesi'nde yer alan Kovada Gölünü meteorolojik ve hidrolojik kuraklık bakımından incelemiştir. Araştırma esnasında 3, 6, 9, 12 ve 48 aylık yağış verileri alınıp standart yağış indisi (NYI) metodu ile yağış verileri kullanılarak zaman serileri yardımıyla kuraklık indisleri hesaplanmıştır. Bu kapsamda, Yapay Sinir Ağları (YSA) ve Adaptif Sinir Ağına Dayalı Bulanık Çıkarım Sistemi (ANFIS) çözümlemeleri dahilinde kuraklığı modellemek ve analizini yapmak için çalışmalarda bulunulmuştur. Hidrolojik açıdan belirlenen değerlere ve parametrelere göre Kovada Gölü' nün içinde bulunduğu durum yorumlanmıştır. Sonuç olarak yağış ve göl seviyesinin azaldığı ve dolayısıyla kuraklığın ortaya çıktığı görülmüştür. Bu doğrultuda, alınabilecek önlemler ve iklim ile ilgili meydana gelebilecek her türlü değişikliğe karşı yapılabilecek çalışmalar önerilmiştir.

Sattari vd. (2011) çalışmasında, Yapay Sinir Ağları (YSA) ile Standartlaştırılmış Yağış İndeksinin (SYI) modellenmesi ve ileri dönük kuraklık tahminleri yapmayı hedeflemişlerdir. Karaman meteoroloji istasyonunda 1975 - 2009 yılları arasında ölçülen aylık yağışlar kullanılarak 3, 6, 9 ve 12 aylık zaman dilimleri için SYI değerleri elde etmiştir. Modellemede İleri Beslemeli Geri Yayılmalı Yapay Sinir Ağları (FFBPANN) yöntemi kullanılmıştır. YSA modeli kurulumu esnasında girdi

verisi olarak SYI değerinin belirlenmesinde dikkate alınan yağış verileri ve SYI değerleri kullanılmıştır. Modelin kurulumu sonrasında ileri dönük tahmin yapabilmek için değişik zaman aralıklarına ait yağış ve SYI kombinasyonları girdi verisi alınarak ileriye yönelik kuraklık tahminleri (SYI) yapılmıştır. YSA yöntemi ile tahmin edilen SPI değerleri ve bulunan SPI değerleri 1999 - 2009 dönemi için denenmiştir ve en iyi FFBPANN modeli seçilmiştir.

Can (2012), su yapılarının mühendislik yönünden işlevsel, emniyetli ve ekonomik planlamada gereken belirli bir zaman sürecindeki akım değerlerini temin etmek için YSA yöntemini kullanmıştır. Oluşturulan YSA, halen devlet kurumları tarafından kullanılan lineer regresyon ile akademik ve ihtisas kurumları tarafından kullanılan çoklu regresyon modelleri ile karşılaştırılmıştır. YSA' nın bu alanda rahatlıkla kullanılabileceğini ve hata oranlarının mühendislik toleransları içinde olduğunu göstermiştir.

Hınıs (2013), çalışmasında Aksaray ili için yeni bir kuraklık indeksi olarak gösterilerin “Bütünleşik Kuraklık İndeksi” (BKI) ile en çok kabul gören “Normalleştirilmiş Yağış İndeksi” (NYI) metodu karşılaştırması yapmıştır. Sadece aylık yağış verileri ile hesaplanabilen ve yorumlama kolaylığı açısından yaygın olarak kullanılan NYI metodu ile BKI metodu arasındaki farklılıklar ortaya konulmuştur. BKI sonuçlarında sulak ve kurak dönemler arası geçişlerin daha sık hesaplandığı ve daha şiddetli sulak dönemler bulunduğu görülmüştür.

Türkoğlu (2013), çalışmasında Terkos Gölüne ait aylık verileri İSKİ Genel Müdürlüğü’nden elde ederek otoregresif (AR), otoregresif hareketli ortalama (ARMA), yapay sinir ağları (YSA) ve Dalgacık Dönüşümü (wavelet) yöntemleri kullanılarak aylık bazda sentetik diziler türetilmiş ve sonuçlar kıyaslamıştır. Çalışılan mevcut yöntemleri destekleyici olarak geliştirilen debi tahmin modellerinin, diğer modellere göre hassas performans göstermelerinden dolayı debi tahmini hesaplarında kullanılabilişliği görülmüştür. Geliştirilen modeller incelendiğinde, Dalgacık - YSA modellerinin diğerlerine göre daha iyi performans gösterdikleri sonucu bulunmuştur. Benzer bir model, debi tahmini gerektiren hidrolojik çalışmalarda eksik verilerin tamamlanması ve ileriye yönelik debi tahmininde kullanılabilmektedir.

Kabataş (2014), askıda sediment taşınımı hakkında çeşitli modellemeler ve tahmine yönelik araştırmalar yapmıştır. Türkiye’de sediment taşınımının hesabı ve hesap adımları ele alınarak sediment anahtar eğrisi, dalgacık analizi ve bulanık mantık yöntemleri ile incelenmiştir. Sediment anahtar eğrisi yöntemiyle askıda sediment

yükü ve debi ilişkilendirilerek bağıntı oluşturulmuştur ve buna göre tahminde bulunulmuştur. Aynı zamanda, bulanık mantık modeli ve önerilen dalgacık analizi kullanılarak bulanık mantık kombinasyon modelinde iki önceki sediment yükü verisi kullanarak bir sonraki sediment yükü tahmininde bulunulmuştur. Bulanık mantık ve dalgacık analizi kombinasyon modelinin diğer yöntemlere göre daha kesin sonuçlar verdiği bulunmuştur. Bunun yanında önerilen model, pik noktaları yakalamakta oldukça başarılı olmuştur. Literatürde dalgacık analizi ve bulanık mantık kombinasyon modelinin birçok örneği yer almaktadır. Bunlar, arasında otomotiv sektörü, su mühendisliği, insan bilimi, trafik sistemleri ve elektronik sistemler sayılabilir.

Nacar (2014), su kaynaklarının planlanmasında ve su yapılarının yönetiminde ileri dönük tahminde bulunan bir metodun kullanılmasının çok önemli olduğunu ortaya koymuştur. Araştırmada, su kaynakları ve su yapıları çalışmalarında en önemli parametre olan akım değerleri, ileriye yönelik akım değerleri tahmininde kullanılmıştır. Genellikle haftalık veya aylık akım verileri ile işlem yapmak bu verilerin varyansları az olduğundan dolayı daha yaygın bir biçimde kullanımı olsa da esas ihtiyaç duyulan daha kısa süreli (günlük veri gibi) verilerin modellenmesidir. Bu amaçla Doğu Karadeniz Havzası'nda yer alan Haldizen Deresi'nin 1998-2009 yılları arasında günlük olarak ölçülmüş olan akım verileri kullanılarak modelleme yapılmış ve günlük verilerle kısa vadedeki planlamalara yol göstermeye çalışılmıştır. Modelleme aşamalarında; İleri Beslemeli Geriye Yayımlı Çok Katmanlı Yapay Sinir Ağları (ÇK-YSA), Temel Bileşenler Analizi Yapay Sinir Ağları (TBA-YSA), Zaman Gecikmeli Öz Yıneli Yapay Sinir Ağları (ZGÖ-YSA) yöntemleri kullanılmış ve ileriye dönük akım tahminlerinde bulunulmuştur. Sonuç olarak, bu yöntemler arasında en uygun olanı belirlenmiştir.

Terzi ve Barak (2015), akarsu akım değerlerinin tahmini üzerine öngörülerde bulunmak için dalgacık dönüşüm tekniği ve yapay sinir ağları (YSA) metodu kullanılmıştır. Kızılırmak Nehri üzerinde yer alan Söğütlühan akım istasyonuna ait akım tahmin modellerini iyileştirmek için Sivas meteoroloji istasyonuna ait yağış verileri kullanılmıştır. Öncelikle ölçülmüş yağış serileri kullanılarak YSA modelleri oluşturulmuştur. Akabinde bu yağış serileri kullanılarak dalgacık dönüşümü tekniği ile alt serilere ayrılmıştır. Yağış alt serileri ile dalgacık - yapay sinir ağı (D-YSA) modelleri geliştirilmiştir ve bahsi geçen modeller ölçülmüş değerlerle mukayese edildiğinde dalgacık dönüşümü uygulandıktan sonra elde edilen D-YSA

modellerinin, orijinal serilerle elde edilen YSA modellerinden daha hassas değerler ortaya koyduğunu ve daha iyi performans sergilediği görülmüştür.

Doğru (2015), çalışmasında gravite verilerinde dalgacık dönüşümü ile süreksizliklerin belirlenmesi, yapı sınırlarının saptanması, sığ ve derin yapılardan kaynaklanan etkilerin ayrımlanabilmesi hedeflenmişt r. Bu amaçla bir ve iki boyutlu veriler analiz için kullanılmıştır. Başlangıçta dalgacık dönüşümünün esasları, türleri anlatılmış ve Fourier dönüşümü ile kıyaslaması yapılmıştır. Sonrasında uygulamalar ile dalgacık dönüşümünün sonuçları irdelenmişt r.

Altunkaynak ve Nigussie (2016)  alışmasında, Ayrık Dalgacık Dönüşümünü (ADD) kullanarak günlük akım gözlem verilerini doğru ve uzun süreli tahmin edebilen bir model geliştirmiştir. ADD kullanılarak veriler alt bileşenlerine ayrılarak model kurulmuştur. Çalışmada on iki senelik günlük akım gözlem verileri kullanılmıştır. ADD yaklaşımı tarafından ayrıştırılan veriler, yedi güne kadar günlük akımları tahmin etmek için çok Tabakalı Perseptron ( TP) modeline girdi olarak kullanılmıştır. D- TP modellerinin  TP modelinden daha iyi tahmin sonuçları ürettiği gözlemlenmiştir.

Ayrıca çeşitli araştırmacılar, çalışmalarında kuraklık indisleri üzerine araştırmalar yapmış, ortam ve zaman koşullarına göre davranış farklılığı gösteren kuraklık türü ve karakteristiği hakkında ve kuraklık indislerinin kullanım alanlarına yönelik bilgiler ortaya koymuşlardır (Bhuiyan, 2004; Zargar vd., 2011; Hayes, 2006; Hayes vd., 2007; Hayes vd., 2011; Wells vd., 2004; Serrano ve Begueria 2016; Erhardt ve Czado 2018; Flint vd., 2018).

3. MALZEME VE YÖNTEM

3.1 İstasyonların Özellikleri

Türkiye'deki en fazla yağış alan en az yağış alan ve ortalama yağış alan üç istasyon (Rize, Karapınar ve Manisa istasyonları) ele alınmıştır. Bu istasyonların özellikleri Çizelge 3.1' de verilmiştir.

Çizelge 3.1: İstasyonların özellikleri (URL-2).

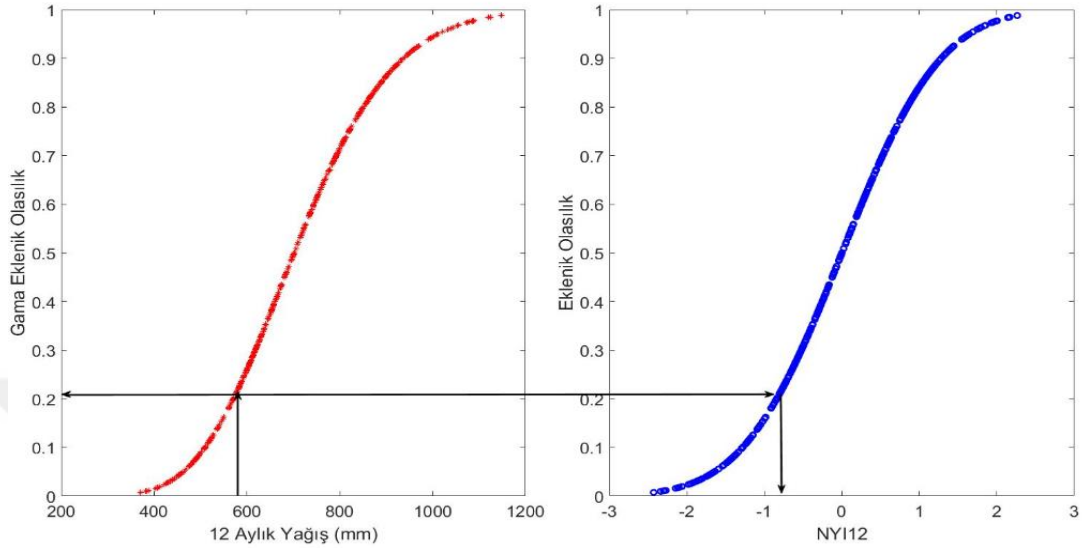
	MANİSA İSTASYONU	KARAPINAR İSTASYONU	RİZE İSTASYONU
İstasyon No	17186	17902	17040
Bağlı Olduğu Bölge	2. BÖLGE (İZMİR)	8. BÖLGE (KONYA)	11. BÖLGE (TRABZON)
Yükseklik	71 m	996 m	3 m
Enlem	38,6153 K	37,7143 K	41,0400 K
Boylam	27,4047 D	33,5267 D	40,5013 D

3.2 Normalleştirilmiş Yağış İndeksi

Normalleştirilmiş Yağış İndeksi (NYI) metodu çoklu zaman dilimlerinde hesaplanarak çeşitli su kaynaklarında meydana gelen yağış azlığına bağlı kuraklıkların tahmin edilmesinde kullanılmaktadır. Hesaplama sadece yağış verilerinin kullanılması ve yorumlanma aşamasındaki kolaylıklar sebebiyle dünyada en çok tercih edilen yöntemler arasında yer almaktadır. Yağışlardaki azalma kısa dönemde zemin neminde hissedilebilirken yeraltı suyu, yüzey suyu veya baraj ve gölet gibi su biriktirme tesislerinde daha uzun zamanda hissedilmektedir. Bunun için tarımsal faaliyetler açısından önemli olan kısa ve orta dönem yağış seyrinin takibi için 3 aylık NYI sonuçları, daha uzun dönem NYI değerleri (9-12 aylık NYI) ise yüzey suyu veya hazne seviye alçalmalarında gerçekleşen kuraklık tespitleri için tavsiye edilmektedir.

NYI hesaplamasının eksiksiz ve en az 30 yıllık aylık yağış verisi ile yapılması gerekir. NYI hesabı için istenilen zaman ölçeğindeki yağış toplamının frekans dağılımı, Gamma olasılık dağılımına uydurulur. Gamma dağılımı yaygın olarak çeşitli araştırmacılar tarafından kullanılmakta ise de son yıllarda farklı dağılımlar da kullanılmaktadır. Gamma dağılımından elde edilen kümülatif olasılık değerleri, varyansı 1 ve ortalaması sıfır olan normal dağılım Z değişkenine dönüştürülmesi ile NYI değerleri elde edilir. Bu işlem şekil 3.1' de gösterilmiştir. Bulunan bu değerler, McKee vd. (1993) tarafından teklif edilmiş ve Çizelge 3.2'de verilen kuraklık sınıflandırılması ile değerlendirilerek incelenen bölgenin kuraklık analizi elde edilir.

Çizelge 3.2’de verilen NYI değerleri hem sulak hem de kurak değerleri içermektedir. Dolayısı ile NYI analizi ile incelenen bölgedeki hem kurak hem de sulak dönemlerin başlangıç dönemleri ve şiddetleri incelenebilmekte ve bunların göreceli olarak kıyaslanması yapılabilmektedir (Hıms, 2013).

Şekil 3.1: NYI yaklaşımının uygulama adımları.

Çizelge 3.2: NYI sınıflandırması.

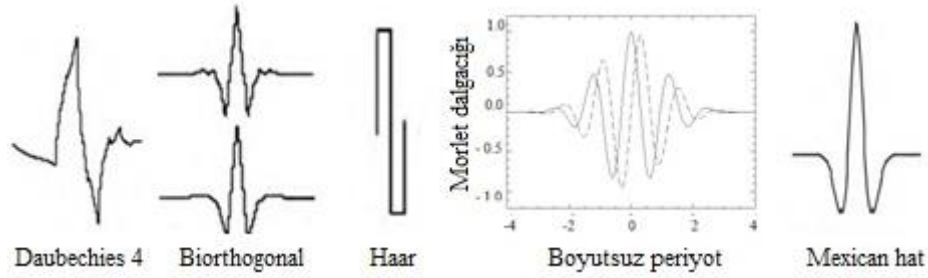
NYI Değeri	Sınıf
2,00’den fazla	Aşırı sulak
1,50 – 1,99 arası	Çok sulak
1,00 – 1,49 arası	Orta derecede sulak
-0,99 – 0,99 arası	Normale yakın
-1,49 -1,00 arası	Orta derecede kurak
-1,99 -1,50 arası	Çok kurak
-2,00’den az	Aşırı kurak

3.3 Dalgacık Analizi

Belirli zaman aralıkları ile ölçülmüş olan yağış, akış, sıcaklık gibi hidrolojik veriler, matematiksel açıdan hidrolojik zaman serisi olarak incelenebilirler. Bu zaman serilerinin periyodik ve karakteristik yapılarının belirlenmelerinde kullanılan yöntemler arasında dalgacık yöntemi son yıllarda sıklıkla kullanılmaktadır. Dalgacık yöntemi verilerin periyodik yapısının ortaya çıkarılmasında iyi sonuçlar vermekte böylece tahmin çalışmalarında oldukça olumlu katkı sağlamaktadır. Dalgacık, dalganın küçük bir parçası olarak tanımlanabildiğinden, süresi sınırlı bir titreşim işaretidir (Partal 2007, Daubechies 1996). Dalgacıklar veriyi frekans bileşenlerine ayıran ve sonra kendi ölçekleriyle eşleştirilmiş bir çözünürlüğe sahip bileşenler

üzerinde çalışan matematiksel fonksiyonlardır. Dalgacık algoritmaları, veriyi farklı ölçek veya çözünürlüklerde işlerler. Geniş bir pencereden bir işarete bakıldığında, büyük özellikleri fark edilirken, küçük bir pencereden bakılırsa, küçük özellikleri fark edilir.

Dalgacık analizinde en çok kullanılan ana dalgacıklar Morlet, Haar, Bior 3.1, Meksika şapka tipi, Daubechies (Şekil 3.2) dalgacıklarıdır.

Şekil 3.2: Bazı dalgacık modelleri.

Haar Dalgacığı: Haar dalgacığı veri serisindeki değişimin tespitinde yaygın olarak kullanılır. Dalgacık sınıfı içinde en eski ve basit dalgacık türüdür ve basamak fonksiyonuna benzemektedir. Süreksiz ve simetriktir. Analizi ortogonaldır. Ayırık ve sürekli dalgacık dönüşümünde kullanılabilir.

Daubechies Dalgacıkları: Haar dalgacığında olduğu gibi açık matematiksel ifadeleri yoktur. Analiz ortogonaldır ve bu dalgacıklar simetrik değildir. Hem sürekli hem ayırık dalgacık dönüşümü yapabilmektedir.

Biortogonal Dalgacıklar: Biortogonal dalgacıkların açık ifadeleri yoktur. Simetriklerdir. Hem ayırık hem sürekli dönüşümde kullanılabilirler (Doğru, 2015).

3.3.1 Ayırık dalgacık dönüşümü (ADD)

Bir fonksiyonun dalgacık dönüşümü sürekli dalgacık dönüşümü olarak adlandırılırken belirli zaman aralıklarında ölçülerek oluşturulan veri setlerinin dönüşümü ise ayırık dalgacık dönüşümü olarak adlandırılır.

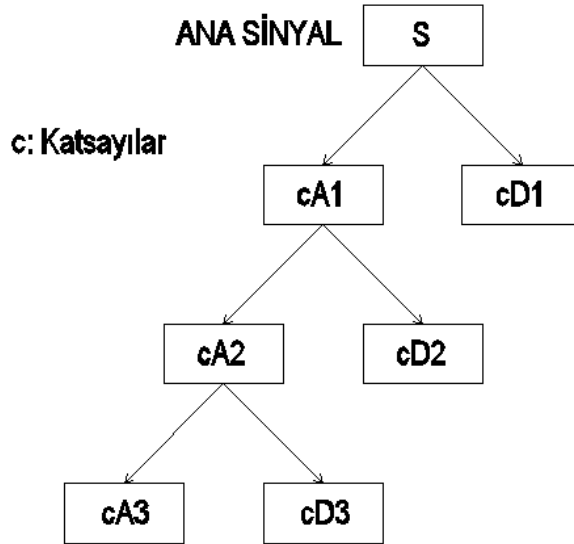
Dalgacık katsayılarının ölçek değerinde hesaplanması çok miktarda katsayının oluşmasına ve işlem yüküne neden olduğundan dolayı, katsayıların yalnızca seçilen ölçekler ve zaman diliminde hesaplanması birçok avantaj sağlar. Bu sayede daha az sayıda ancak yine de işaretin frekans-ölçek bilgisinin zaman boyunca değişimini veren katsayılar elde edilmiş olur. Bu katsayılar bir zaman serisi meydana getirirler ve bu zaman serileri çeşitli amaçlar için kullanılabilir. Ayırık dalgacık dönüşümünde, ikilik ölçek ve zaman adımı kullanılır. Bu şekilde elde edilen her bir bileşen iki ve ikinin katları olacak şekilde ölçek değerlerine ait zaman serilerini ya da dalgacık

katsayılarını verirler (Terzi ve Barak, 2015). Ayrık dalgacık dönüşümü için kullanılan dalgacık fonksiyonu aşağıda verilmiştir.

$$\Psi_{m,n}\left(\frac{t-\tau}{s}\right) = s_0^{-\frac{m}{2}} \Psi\left(\frac{t-n\tau_0 s_0}{s_0^m}\right) \quad (3.1)$$

burada m ve n tamsayı olarak dalgacığın sırası ile ölçek ve zaman eksenindeki öteleme parametreleridir. s_0 sabit bir öteleme adımını ifade eder ve bu çalışmada 2 olarak alınmıştır. τ_0 zaman eksenindeki öteleme aralığı değerini verir ve değeri 1 olarak alınmıştır. Bu değerler literatürde en çok kullanılan değerlerine göre alınmıştır. İkisinin katları kullanılarak oluşturulan dalgacık fonksiyonu aşağıdaki şekilde tanımlanabilir (Partal vd. 2008).

$$\Psi_{m,n}(t) = 2^{-\frac{m}{2}} \Psi(2^{-m}t - n) \quad (3.2)$$

Şekil 3.3: Dalgacık ayrışımı.

Ayrık dalgacık dönüşümü ile veriler alçak frekans (A) bileşenlerine ve yüksek frekans (D) bileşenlerine ayrıştırılır (decomposition). Şekil 3.3' te verilen algoritma ardışık olarak işletildiğinde aşağıdaki diyagram elde edilir. Burada c katsayıları ifade etmektedir. Bu işlemler tek bir değere ulaşana kadar sürdürülmektedir. Pratikte Entropi olarak bilinen kıstas yardımıyla optimum çözümlemeye ulaşılır (Arı vd., 2008).

$$S = A1 + D1$$

$$S = A2 + D2 + D1$$

$$S = A3 + D3 + D2 + D1 \quad (3.3)$$

$$S \xrightarrow{H:1} (A1 \mid D1)$$

$$S \xrightarrow{H:1} (A2 \mid D2 \mid D1)$$

$$S \xrightarrow{H:1} (A3 \mid D3 \mid D2 \mid D1)$$

3.4 Yapay Sinir Ağları

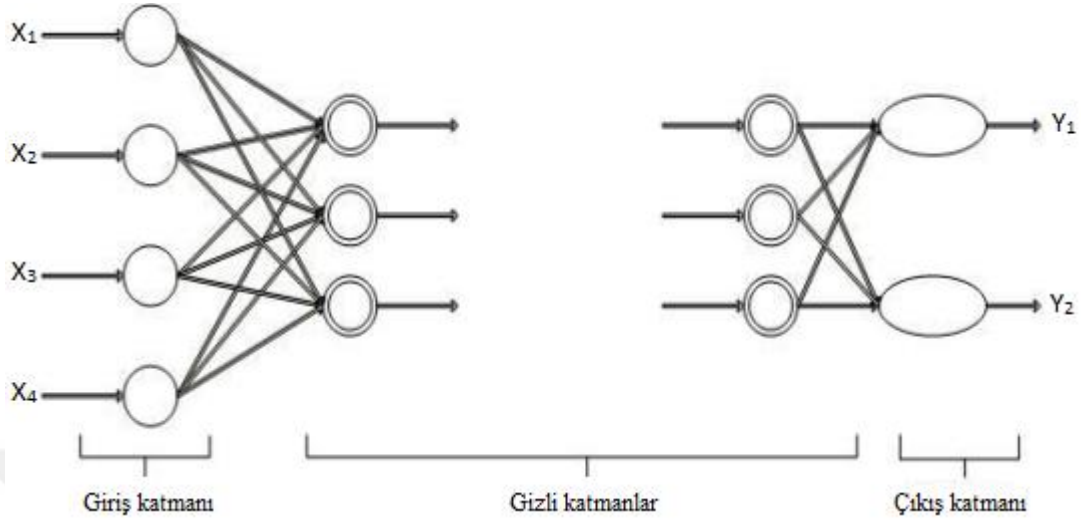
İnsan beyninin bilgi işleme tekniğinden örnek alınarak geliştirilmiş bir bilgi işlem teknolojisi olan Yapay sinir ağları (YSA), basit biyolojik sinir sisteminin çalışma şeklini taklit eder. Sinir sisteminde sinir hücreleri olan nöronlar birbirleri ile değişik biçimde bağlanarak ağlar oluştururlar. Bu ağlar öğrenme, hafızaya alma ve veriler arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarma yetisine sahiptirler. İnsanlarda öğrenme, nöronlar arasında sinaptik bağlantılarla gerçekleşir. Yani insanlar doğumlarından bu yana yaşayarak öğrenme sürecindedir. Yaşayarak tecrübe ederler ve böylece sinaptik bağlantılar oluşur ve hatta yeni bağlantılar oluşur. Nihayetinde öğrenme gerçekleşir. YSA'da benzer düşünce ile geliştirilmiştir. Öğrenme, eğitime yoluyla örnekler kullanarak ağlar oluşturulur. Bir başka deyişle, girdi ve çıktı verilerinin işlenmesiyle (eğitme algoritmasının bu verileri kullanarak bağlantı ağırlıklarını bir yakınsamaya ulaşana kadar, defaatle ayarlamasıyla) meydana gelmektedir.

YSA' lar, ağırlıklandırılmış şekilde birbirlerine bağlanmış çok sayıda işlem biriminden (nöronlar) oluşan matematiksel sistemlerdir. Bir işlem birimi, transfer fonksiyonu olarak bilinen bir denklem olmakla birlikte diğer nöronlardan sinyalleri alır, bahsi geçen sinyalleri birleştirir, dönüştürür ve sayısal bir sonuç ortaya koyar. Birçok YSA' da, hemen hemen benzer karakteristiğe sahip nöronlar katmanlar halinde yapılandırılırlar ve transfer fonksiyonları eş zamanlı bir şekilde çalıştırılırlar. YSA' da fonksiyonun ana yapısını ağırlıkların büyüklüğü ve işlem birimlerinin şekli belirler. YSA' ların davranışları, (girdi verisi ile çıktı verisi arası ilişkilendirilme) öncelikle nöronların transfer fonksiyonlarından, nasıl birbirlerine bağlandıklarından ve bu bağlantıların ağırlıklarından etkilenmektedir (URL-3).

3.4.1 Çok katmanlı yapay sinir ağlarının yapısı (ÇK-YSA)

YSA' ların doğrusal olayları çözebilmelerinin yanında doğrusal olmayan olayların çözümü konusunda çok katmanlı algılayıcılar ortaya sürülmüştür.

ÇK-YSA yapay sinir hücrelerinin bir araya gelerek meydana getirirler. 3 katmandan oluşurlar. Bu katmanlar; girdi, ara, ve çıktı katmanları olarak adlandırılmaktadır. Şekil 3.4’ de ÇK-YSA ağı modeli gösterilmiştir.

Şekil 3.4: ÇK-YSA yapısı (Nacar, 2014).

Dışarıdan gelen bilgiler ağı giriş katmanında yer edinir. Giriş katmanında girilecek veri sayısı kadar nöron bulunması gerekmektedir. Bu katmanda gelen bilgiler değiştirilmeden bir sonraki katmana aktarılır. Girdi katmanında bulunan her nöron bir sonraki katmandaki her elemana bağlıdır. Girdi katmanından gizli katmana gelen veriler işlenerek bir sonraki katmana gönderilirler. Bu bölümde birden fazla katman olabilir ve bu katmanlardaki her eleman bir sonraki katmandaki elemanlara bağlıdır (Kankal, 2010).

Bir önceki katmandan gelen veriler işlenerek ağı ürettiği çıktıları (Y), çıkış katmanında dış dünyaya iletilir. Ağlara eğitim sırasında hem girdilerin hem de o girdilere karşılık üretilmesi beklenen çıktıların ağı tanıtmaları bu ağı öğretmenli öğrenme modeliyle çalıştığını ifade etmektedir. ÇK ağı öğrenme kuralı en küçük kareler yöntemine dayanmaktadır ve Delta Öğrenme Kuralının genelleştirilmiş halidir. Bu sebepten dolayı öğrenme kuralı Genelleştirilmiş Delta Kuralı (GDK) olarak da adlandırılmaktadır. Ağı öğrenebilmesi için eğitim takımı olarak nitelendirilen ve aynı zamanda örneklerden meydana gelen bir veri takımına ihtiyaç duyulmaktadır. GDK iki aşamadan oluşmakla birlikte bunlardan birincisi ileri doğru hesaplama adı verilen ağı çıktısını hesaplama safhasıdır. İkinci safha da geriye doğru hesaplama olarak bilinen ağırlıkları değiştirme safhasıdır (Öztemel, 2006).

3.4.1.1 K-YSA' nın çalışma adımları

Çok katmanlı (K) ağıların çalışma adımlarını aşağıdaki gibi sıralanabilir.

- Örneklerin toplanması
- Ağın topolojik yapısının belirlenmesi
- ğrenme parametrelerinin belirlenmesi
- Ağırlıkların başlangıç değerlerinin atanması
- ğrenme takımından örneklerin seçilmesi ve ağına gösterilmesi
- ğrenme sırasında ileri hesaplamaların yapılması
- Gerçekleşen çıktının beklenen çıktı ile karşılaştırılması
- Ağırlıkların değiştirilmesi

İlk olarak ağın eğitilmesi için daha önce gerçekleştirilmiş örneklerin bulunması kısmı gerçekleştirilir. Bu rnekler toplandığı gibi (eğitim takımı) ağın denenmesi için de örneklerin (deneme takımı) toplanması amaçlanır. Deneme takımı ağın eğitilmesi esnasında ağına gösterilmez. Eğitim takımında örnekler tek tek gösterilerek ağın olayı öğrenmesi sağlanır. Daha sonra, deneme takımındaki örnekler gösterilerek ağın başarısına bakılır. Hiç görmediği örnekler karşısındaki yetisi ağın iyi öğrenip öğrenmediğini açığa çıkarmaktadır.

Ağın topolojik yapısının belirlenmesi ise öğrenilmesi istenen olay için oluşturulacak olan ağın topolojik yapısının oluşturulduğu adımdır. Ne kadar girdi nitesi, ara katman, her ara katmanda ne kadar işlem elemanı ve çıktı elemanı olması gerektiği bu adımda belirlenmektedir.

ğrenme parametrelerinin belirlenmesi aşaması ağın öğrenme katsayısı, momentum katsayısı ve işlem fonksiyonlarının belirlendiği adımdır.

Ağırlıkların başlangıç değerlerinin atanması: Başlangıç olarak çoğunlukla rastgele değerler atanan ve işlem elemanlarını birbirlerine ilişkilendiren ağırlık değerlerinin ve eşik değer ağırlıklarının başlangıç değerlerinin atanmasının yapıldığı adımdır. Ağı ğrenme kısmında uygun değerleri kendisi belirler.

ğrenme takımından örneklerin seçilmesi ve ağına gösterilmesi: Ağın ğrenmeye başlaması ile birlikte öğrenme kuralı doğrultusunda uygun olarak ağırlıkları değiştirmesi için ağına örneklerin (girdi ve çıktı değerleri) düzenli bir şekilde gösterildiği aşamadır.

ğrenme sırasında ileri hesaplamaların yapılması: Sunulan girdiler için çıktıların saptandığı aşamadır.

Gerçekleşen çıktının beklenen çıktı ile karşılaştırılması: Ağın meydana getirdiği hata verilerinin hesaplamasının yapıldığı kısımdır.

Ağırlıkların değiştirilmesi: Geri hesaplama metodu ile oluşturulan hata düzeyinin azalması için ağırlıkların değiştirilmesinin bulunduğu adımdır.

Yukarıda belirtilen söz konusu aşamalar ağın öğrenmesi sonuçlanıncaya dek bir başka deyişle gerçekleşen çıktılar ile tahmin edilen çıktılar arasındaki hatalar istenen sınırlar içerisinde kalıncaya kadar sürdürülmektedir. Ayrıca, ağın öğrenmesi için bir durdurma ölçütü olması gerekmektedir. Sonuç olarak bu işlem adımı da büyük çoğunlukla oluşturulan hatanın belirli bir seviyenin altına düşmesi olarak alınmaktadır (Öztemel, 2006).

3.4.2 Tahminlerde kullanılan performans değerlendirme kriterleri

Modellerden elde edilen kuraklık sonuçları hesaplanan kuraklık indisleri ile karşılaştırılmış ve modellerin performansları çeşitli istatistiksel kriterler ile ölçülmüştür. Bu çalışmada kullanılan istatistiksel kriterler: Korelasyon katsayısı (R), ortalama karesel hata (OKH), ortalama karesel hata karekökü (OKHK) ve Nash-Sutcliffe (N-S)'tir.

Korelasyon katsayısı (R): Hesap değerleri ile model tahminleri arasında doğrusal bir ilişkinin derecesini gösteren bir katsayıdır. R değeri 0 ve 1 arasında değişmektedir ve 1'e yakınlık model tahminleri ile hesap değerleri arasında bağımlılığın kuvvetli olduğunu göstermektedir (Doğan vd., 2008). Korelasyon katsayısı, eşitlik 3.4' te verilmiştir.

$$R = \frac{\sum_{i=1}^N (Y_{i(hesap)} - Y_{0(hesap)}) * (Y_{i(tahmin)} - Y_{0(tahmin)})}{\sqrt{\sum_{i=1}^N (Y_{i(hesap)} - Y_{0(hesap)})^2} * \sqrt{\sum_{i=1}^N (Y_{i(tahmin)} - Y_{0(tahmin)})^2}} \quad (3.4)$$

Ortalama karesel hata (OKH): Hesap değerleri ile model tahminleri arasındaki hata oranını belirlemek amacıyla kullanılmaktadır. Ortalama karesel hatanın 0' a yakınlığı tahmin modellerinin yeterliliğini göstermektedir. Ortalama karesel hata, eşitlik 3.5' te gösterildiği gibi hesaplanmaktadır (Partal, 2007).

$$OKH = \frac{\sum_{i=1}^N (Y_{i(hesap)} - Y_{i(tahmin)})^2}{N} \quad (3.5)$$

Ortalama karesel hatanın karekökü (OKHK): Hesap değerleri ile model tahminleri arasındaki hata oranını belirlemek amacıyla kullanılmaktadır ve 0' a yaklaşması tahmin kabiliyetinin arttığı anlamına gelmektedir. Ortalama karesel hatanın

karekökü, eşitlik 3.6' da gösterildiği gibi hesaplanmaktadır (Singh vd., 2009; Gupta, 2009).

$$OKHK = \sqrt{\frac{1}{N} * (Y_{i(Hesap)} - Y_{i(tahmin)})^2} \quad (3.6)$$

Nash - Sutcliffe (N-S): Hidrolojik modellerin öngörü gücünün derecesini belirlemek amacıyla kullanılmaktadır. Eşitlik sonucunun alacağı değer $-\infty$ ile 1 arasında değişmektedir. Sonucun 1' e yaklaşması tahmin kabiliyetinin arttığı anlamına gelmektedir. Nash - Sutcliffe, eşitlik 3.7' de gösterildiği gibi hesaplanmaktadır (Nacar, 2014).

$$N - S = 1 - \frac{\sum_{i=1}^N (Y_{i(hesap)} - Y_{0(ortalama)})^2}{\sum_{i=1}^N (Y_{i(hesap)} - Y_{i(tahmin)})^2} \quad (3.7)$$

4. BULGULAR

Bu çalışmada Türkiye'deki en fazla yağış alan en az yağış alan ve ortalama yağış alan üç istasyon (Rize, Karapınar ve Manisa istasyonları) ele alınmıştır. Bu istasyonlar Şekil 4.1' de gösterilmiştir.

Şekil 4.1: Karapınar, Manisa ve Rize gözlem istasyonları (URL-4).

Çalışmamızda Karapınar için 01/1975 - 12/2013 yılları arasındaki aylık yağış toplamaları, Rize için 01/1975 - 01/2012 yılları arasında aylık yağış toplamaları ve Manisa ili için 01/1975 - 10/2015 yılları arasında aylık yağış toplamaları kullanılmıştır. Bu istasyonlara ait aylık ve yıllık yağış toplamalarının temel istatistik verileri Çizelge 4.1' de verilmiştir. Buna göre Manisa istasyonu en fazla çarpıklık katsayısı ve değişim katsayısına sahip iken, Rize istasyonu en az değişim katsayısı ve çarpıklığa sahip istasyondur.

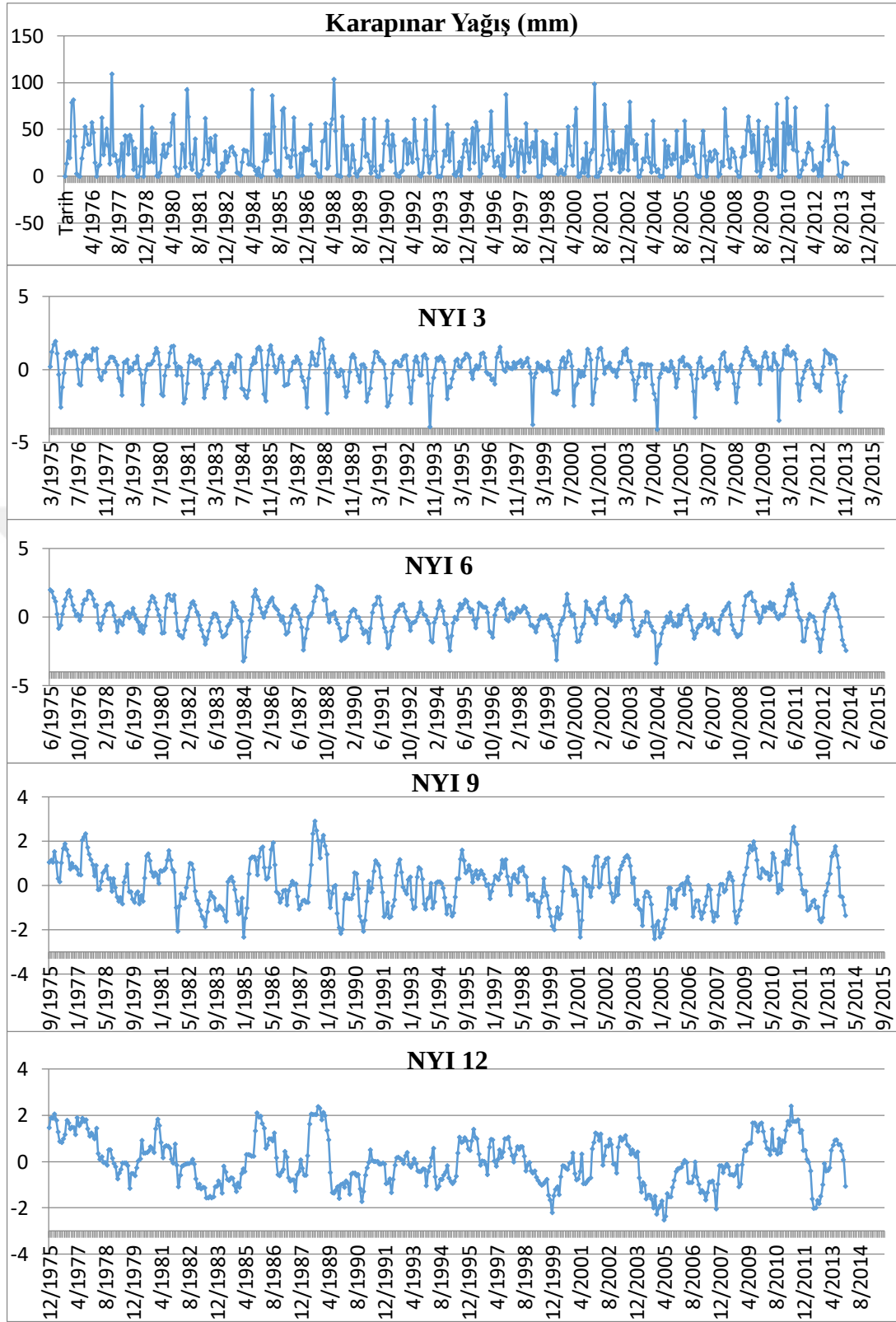
Çizelge 4.1: Çalışmada kullanılan istasyonların aylık ve yıllık yağış toplamalarının temel istatistik verileri.

	RİZE		KARAPINAR		MANİSA	
	Yıllık Yağış (mm)	Aylık Yağış (mm)	Yıllık yağış (mm)	Aylık Yağış (mm)	Yıllık Yağış (mm)	Aylık Yağış (mm)
Ortalama	2263.48	188.66	288.41	24.07	712.86	59.65
Standart Sapma	233.77	104.00	60.21	21.42	163.80	64.82
Çarpıklık	0.14	0.84	0.24	1.10	0.46	1.58
Değişim Katsayısı (Cv)	0.1	0.55	0.21	0.87	0.23	1.08

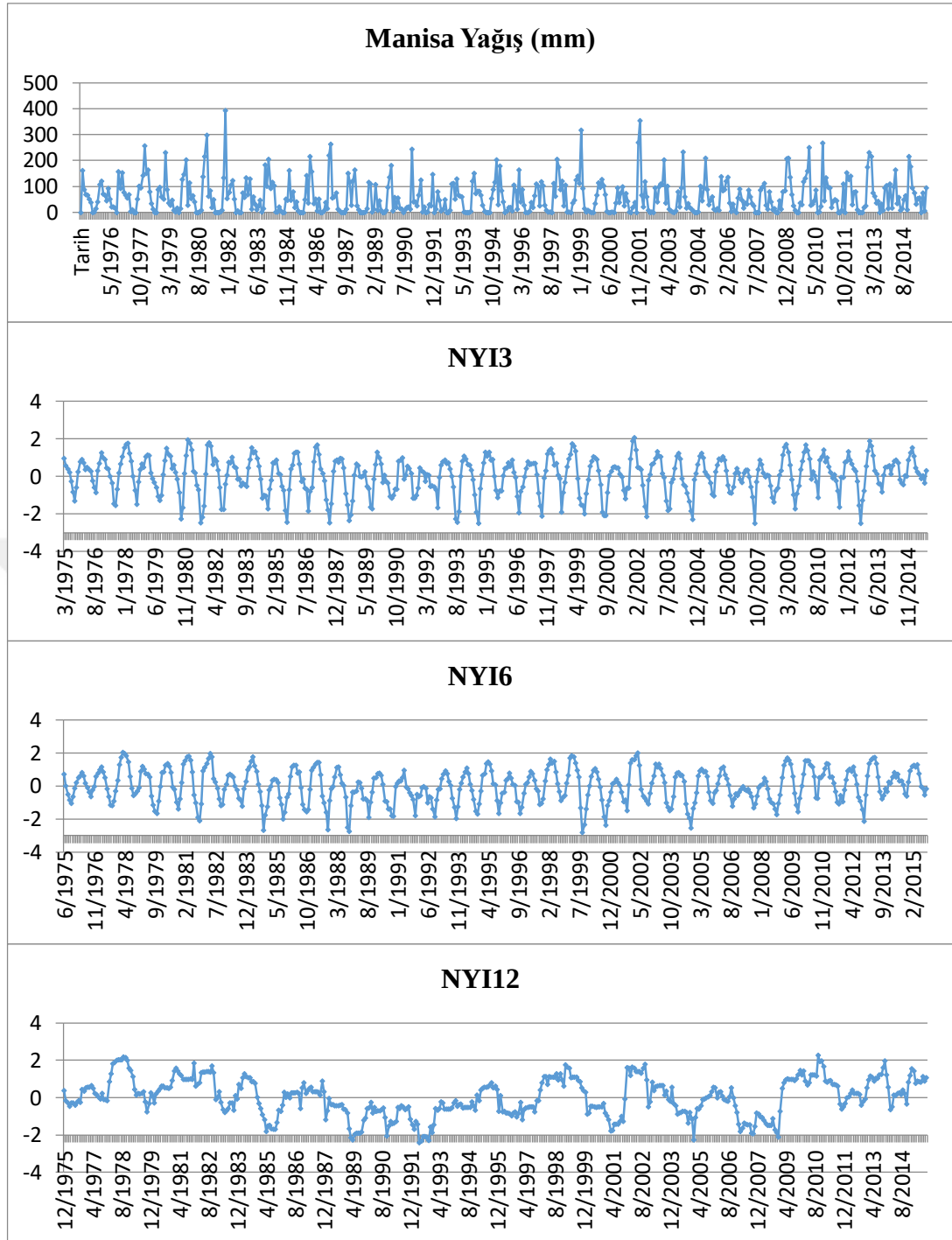
Bu tez çalışmasında üç farklı istasyonun yağış verileri kullanılarak kuraklık indisleri hesaplanmış, bu indislerden NYI12 kullanılarak YSA modelleri oluşturulmuş ve bu

modeller vasıtasıyla ileriye yönelik kuraklık tahminleri yapılmıştır. Çalışmamızda en az yağış alan Karapınar, orta dereceli yağış alan Manisa ve en fazla yağış alan Rize illerinin aylık yağış toplam verileri kullanılmıştır. Bu 3 istasyona ait verilerle Normalleştirilmiş yağış indisi (NYI) ile 3, 6, 9 ve 12 aylık kuraklık değerleri hesaplanmış ve analiz sonuçları sırasıyla Şekil 4.2, Şekil 4.3 ve Şekil 4.4’ te verilmiştir. Aylık toplam yağış verileri arttıkça bunlara bağlı hesaplanan NYI indislerinin normal durumu gösteren sıfır ekseninden geçme sıklığı azalmaktadır. Diğer bir deyişle tarımsal kuraklığın göstergesi olarak kabul edilebilen NYI3 indisi normal durum göstergesi olan sıfır eksenini daha sık periyotlarda keserken; hidrolojik kuraklığın göstergesi olarak kabul edilebilecek olan NYI12 indisi daha uzun periyotlarda kesmektedir.

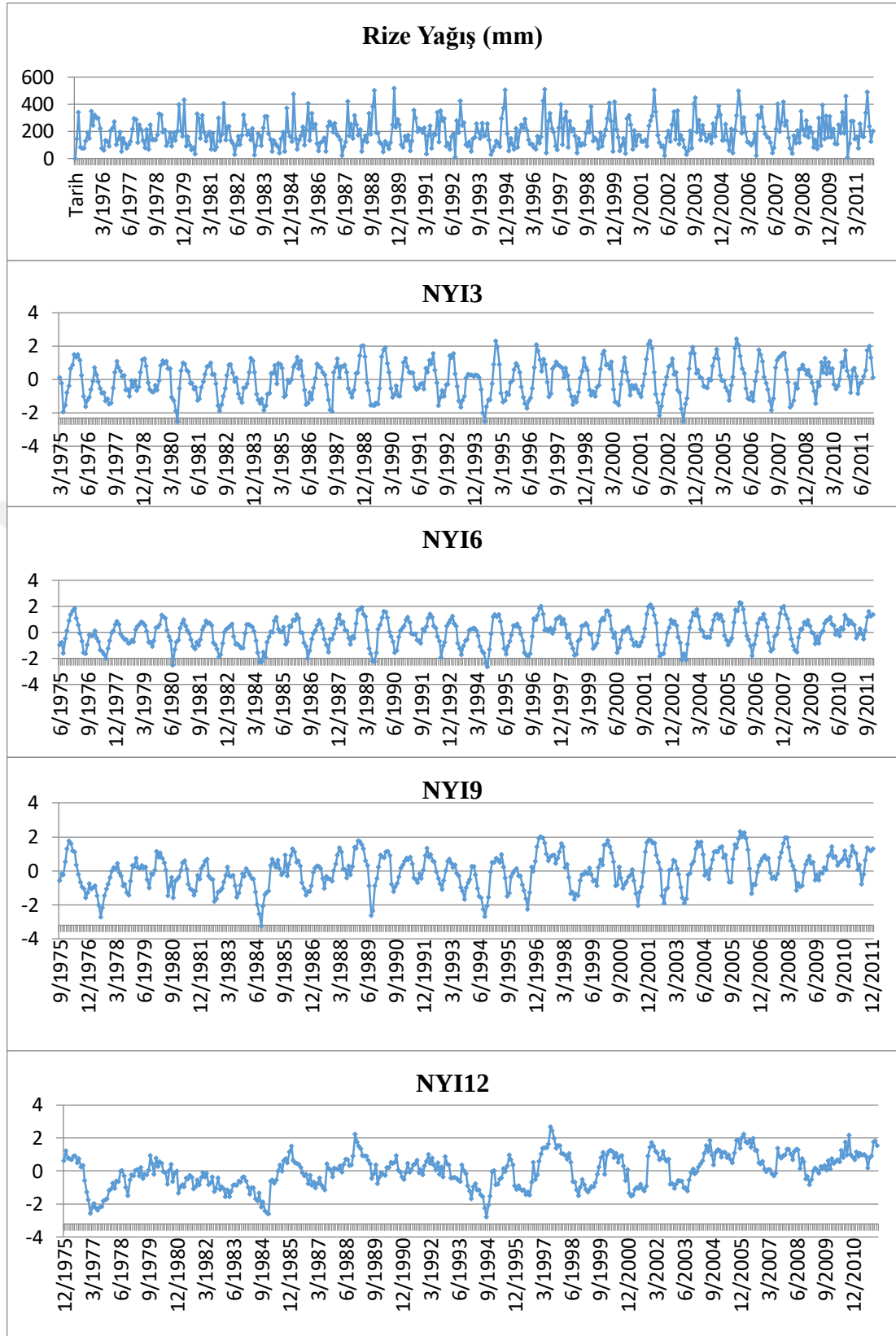

Şekil 4.2: Karapınar istasyonuna ait yağış ve çoklu zaman dilimlerine ait kuraklık indisleri.

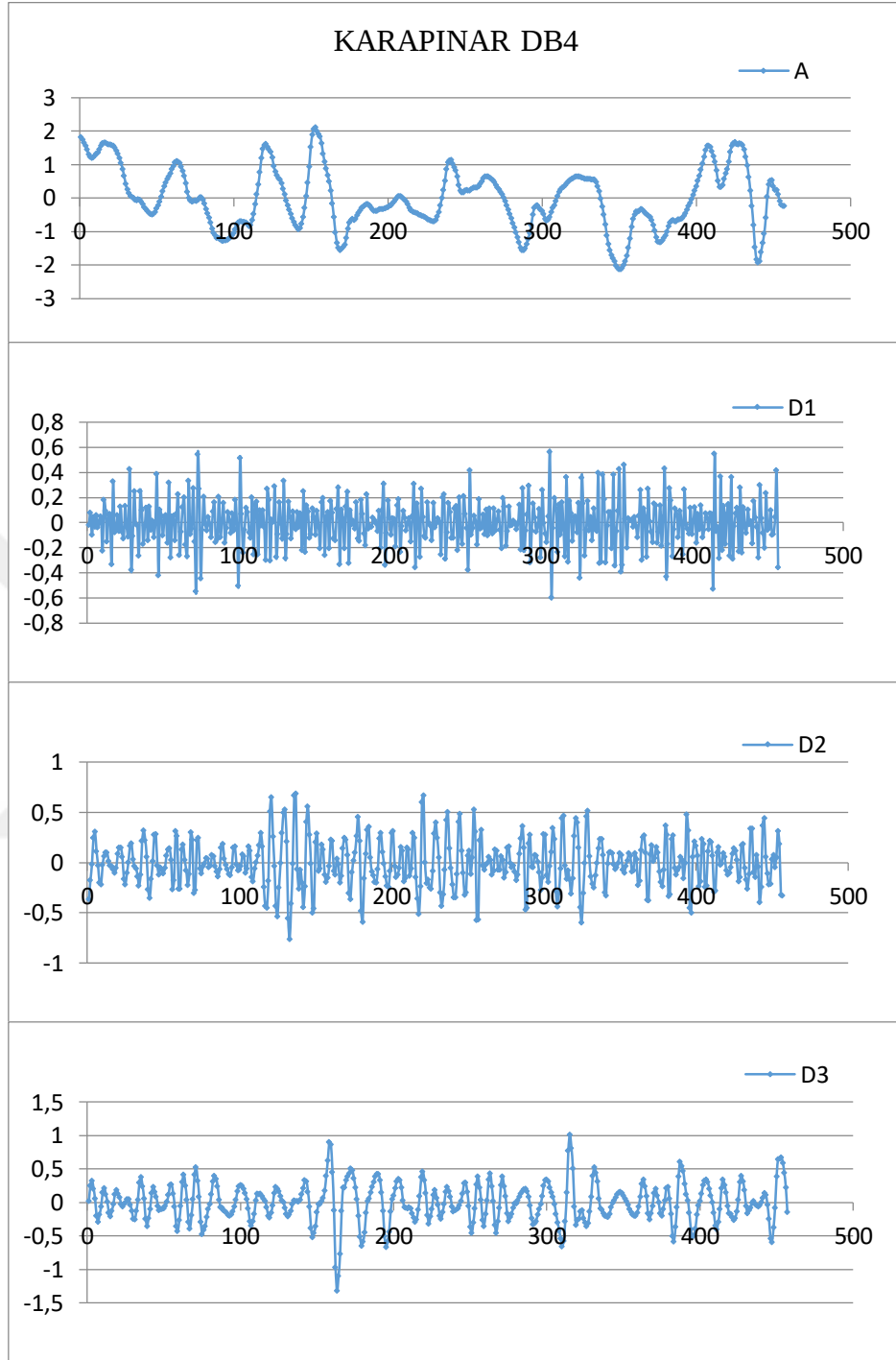
Şekil 4.3: Manisa istasyonuna ait yağış ve çoklu zaman dilimlerine ait kuraklık indisleri.

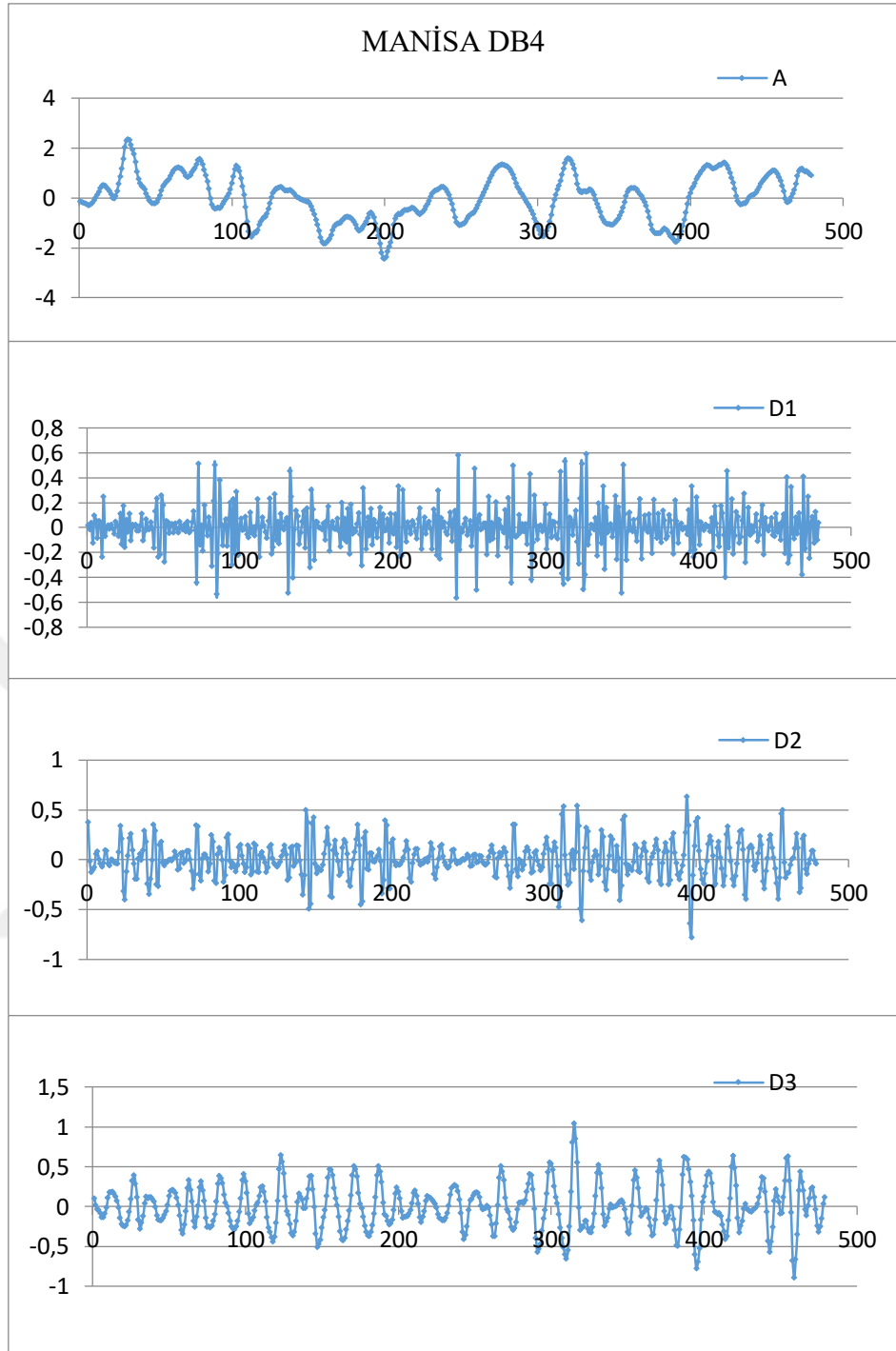
Şekil 4.4: Rize istasyonuna ait yağış ve çoklu zaman dilimlerine ait kuraklık indisleri.

Çalışmada YSA yöntemiyle modellemeler 12 aylık NYI değerleri kullanılarak yapıldı. Modellemede NYI12 değerleri MATLAB programı aracılığıyla dalgacık

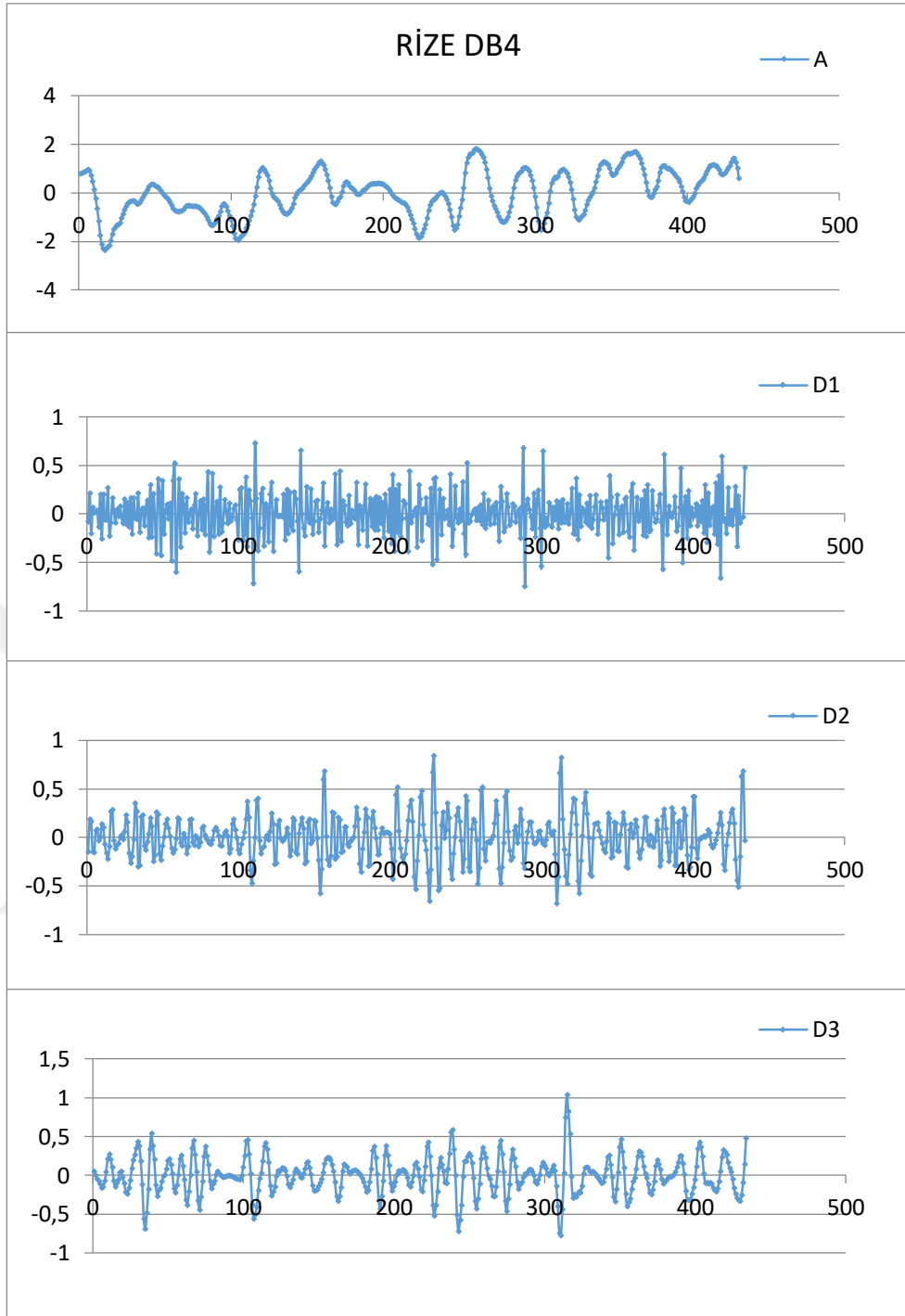
metoduyla en çok kullanılan Db4, Bior 3.1 ve Haar yöntemleriyle üç kademeye kadar frekanslarına ayrıştırılmış ve aşağıda Şekil 4.5 - Şekil 4.13' te verilmiştir.

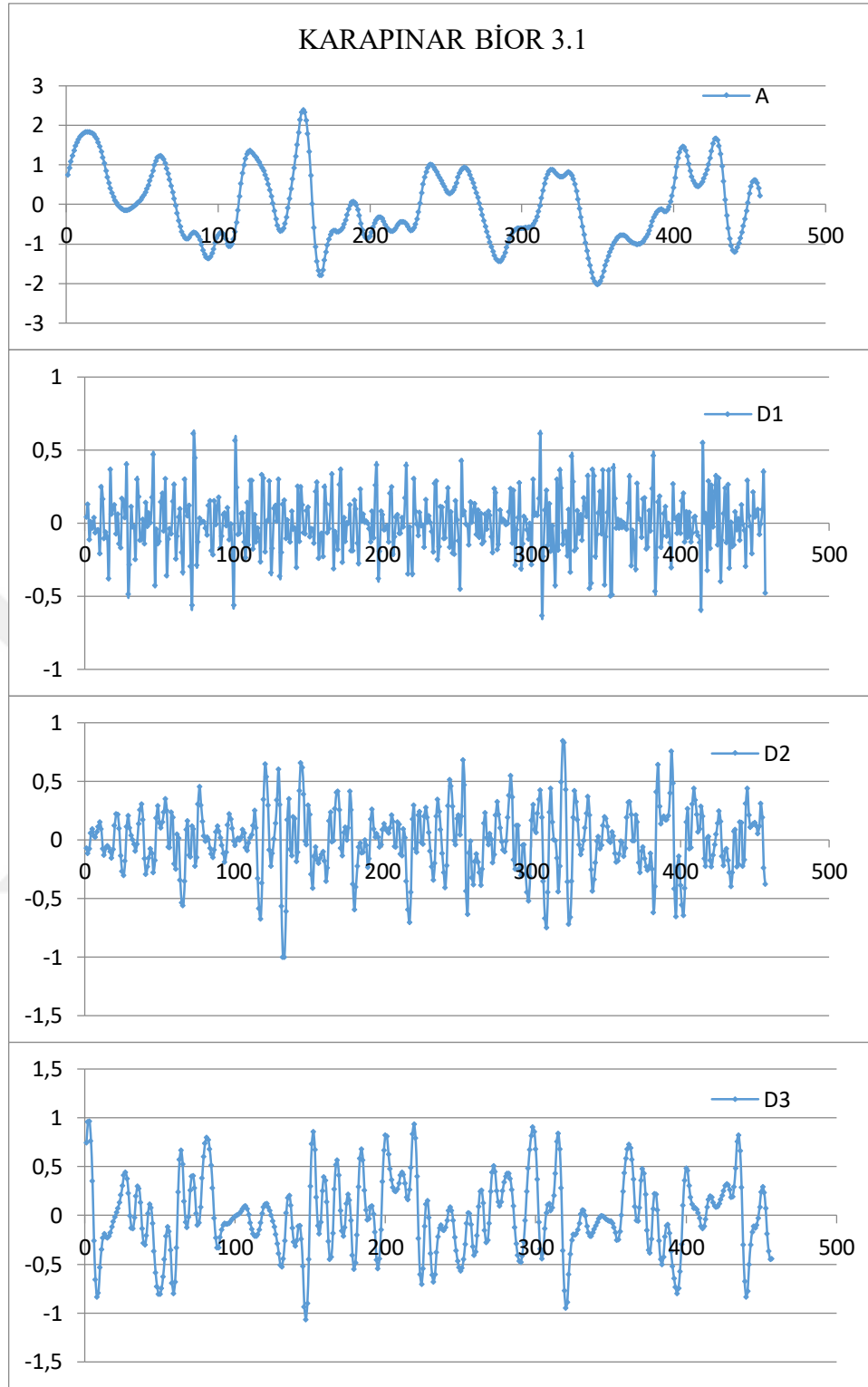
Şekil 4.5: Karapınar NYI12 verisinin Db4 ayrışımı.

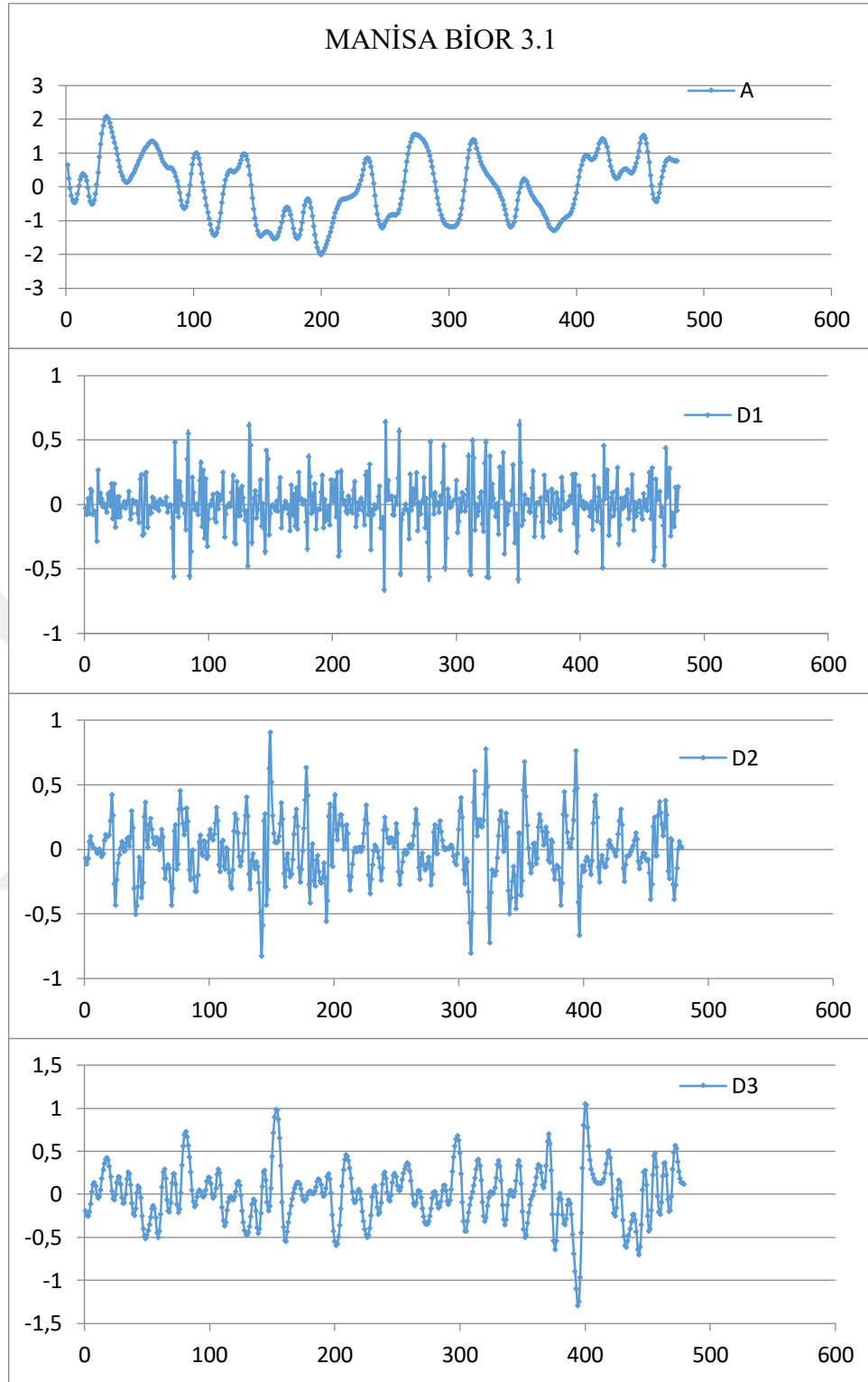
Şekil 4.6: Manisa NYI12 verisinin Db4 ayrışımı.

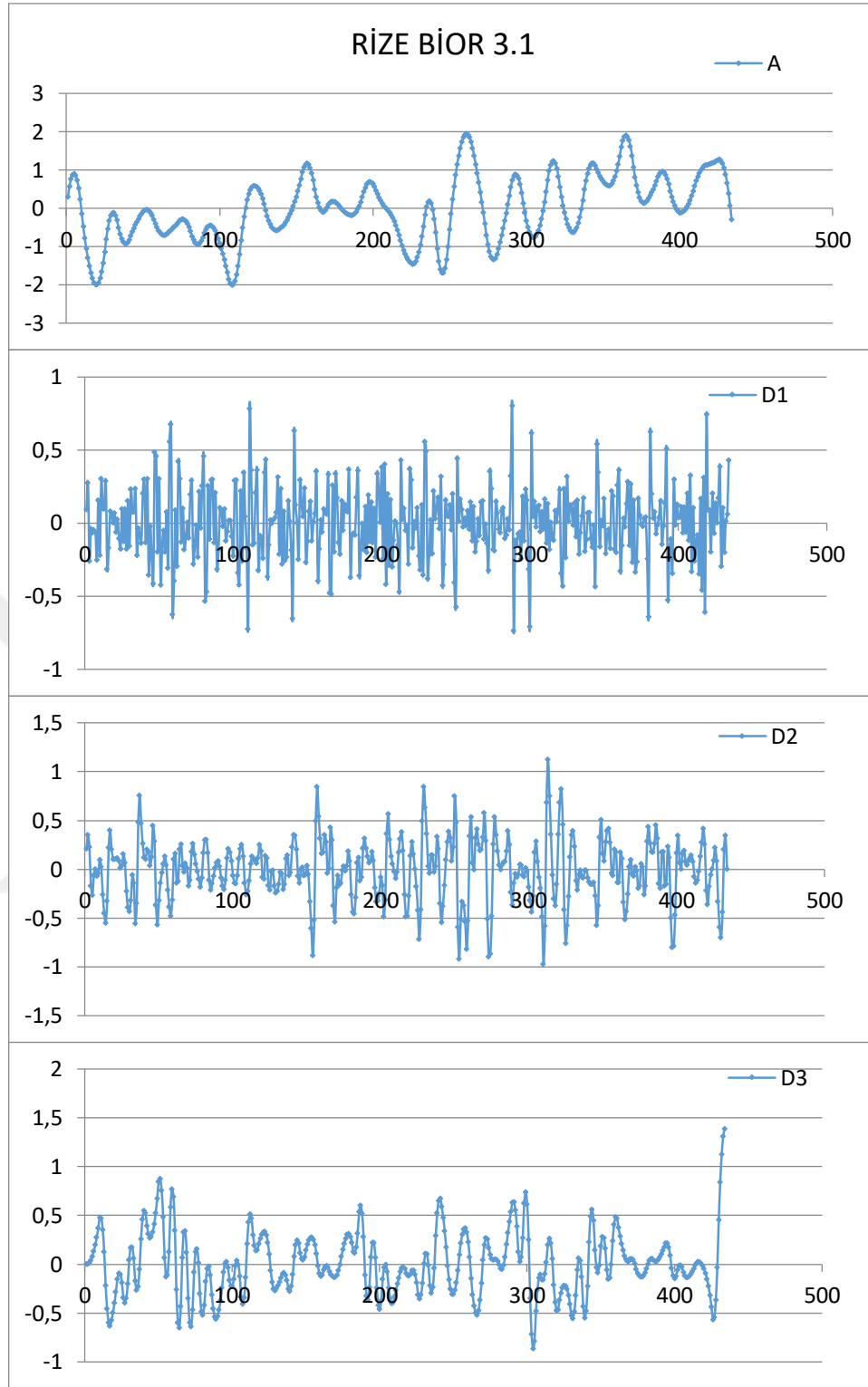
Şekil 4.7: Rize NYI12 verisinin Db4 ayrışımı.

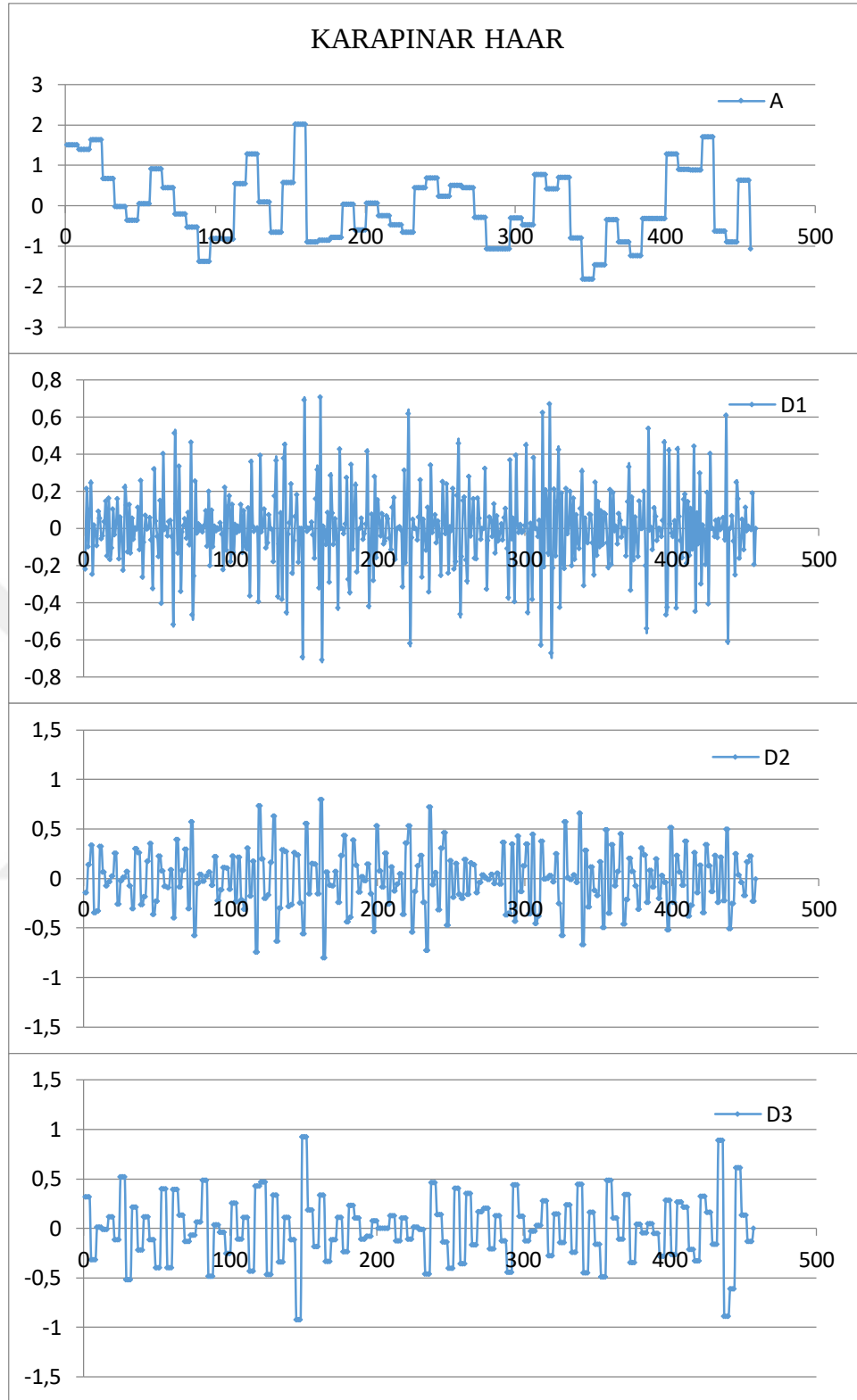
Şekil 4.8: Karapınar NYI12 verisinin Bior 3.1 ayrışımı.

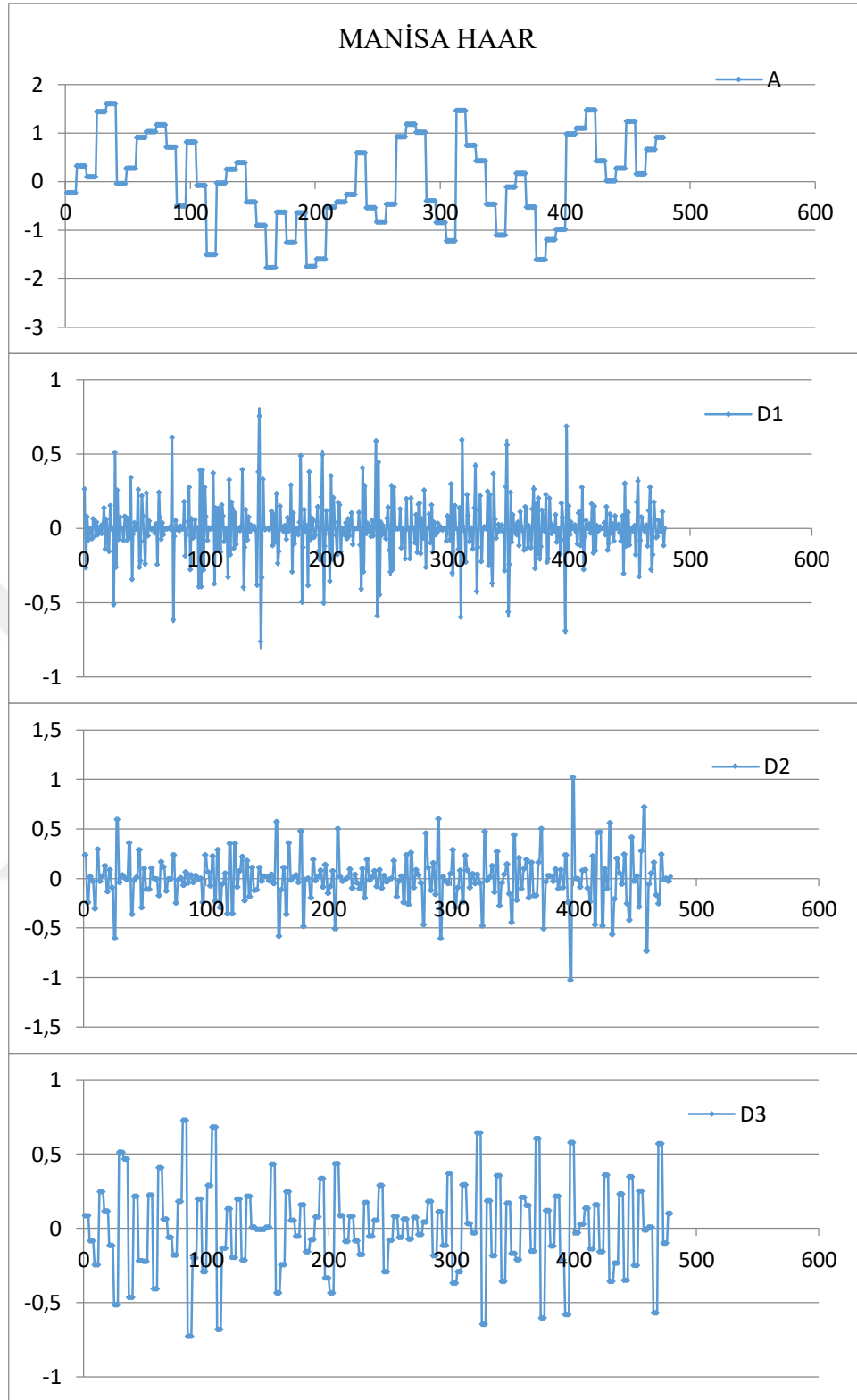
Şekil 4.9: Manisa NYI12 verisinin Bior 3.1 ayrışımı.

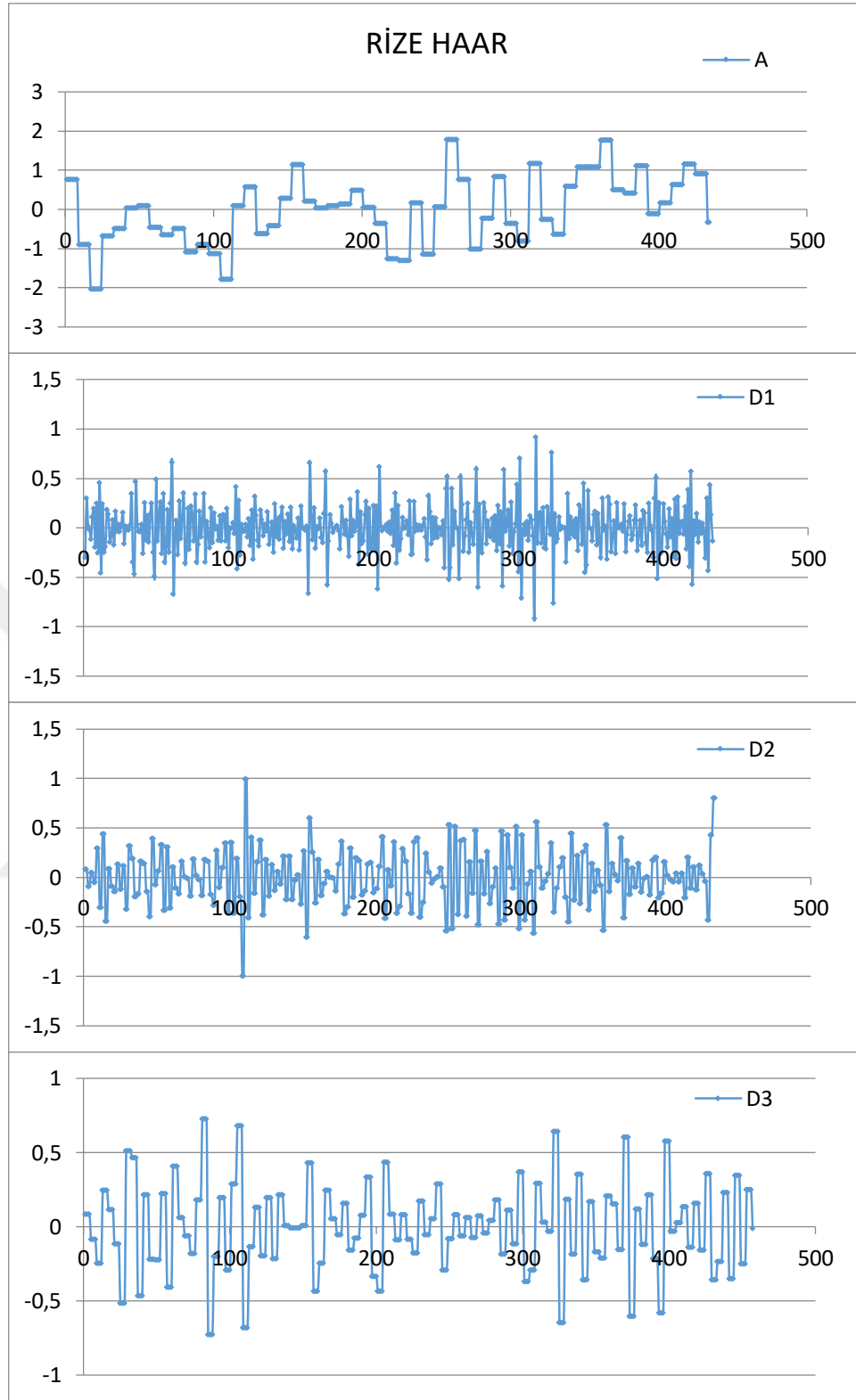
Şekil 4.10: Rize NYI12 verisinin Bior 3.1 ayrışımı.

Şekil 4.11: Karapınar NYI12 verisinin Haar ayrışımı.

Şekil 4.12: Manisa NYI12 verisinin Haar ayrışımı.

Şekil 4.13: Rize NYI12 verisinin Haar ayrışımı.

Ayrık bazda bir düşük ve üç yüksek frekans değerleri YSA da girdi değerleri olarak kullanılarak ileriye yönelik kuraklık tahmini için modeller oluşturuldu. Kurulan modeller Neuro Solutions programında işlenmiş ve her ileriye yönelik zaman tahmini

için en iyi model belirlenmesi amaçlanmıştır. En iyi sonucu veren modeller gerçek kuraklık indisi değerleri ile karşılaştırılarak performansı değerlendirilmiştir. Performans değerlendirilme kriterleri olarak korelasyon sayısı, ortalama karesel hata (OKH), ortalama karesel hatanın karekökü (OKHK), Nash-Sutcliffe (N-S) kullanılmıştır.

Çalışmada kullanılan modeller, Çok Katmanlı YSA ile yapılmıştır. Çalışmada kurulan ağlarda transfer fonksiyonu olarak Tanjant Hiperbolik Axon ve Sigmoid Axon belirlenmiş ve belirlenen bu iki fonksiyona karşılık üç öğrenme kuralı kullanılmıştır. Her bir fonksiyona karşılık öğrenme kuralı olarak, Conjugate Gradient ve Levenberg Marquardt, Levenberg Marquardt - Conjugate Gradient, seçilmiş bu fonksiyon girdi sayısı değiştirilerek öğrenme kurallarına göre eğitilerek ağa en uygun transfer fonksiyonu ve öğrenme kuralı belirlenmiştir. Kurulan modellerin tamamı Çizelge 4.2' de verilmiştir. Girdi parametresi olarak dalgacık analiziyle ayrıştırılmış olan zamanlara ait 4 adet frekans değeri kullanılmıştır. Örneğin t-1 zamanı girdisi olarak her bir dalgacık fonksiyonundan elde edilen bir ana ve 3 detay frekans olmak üzere toplam 4 adet girdi kullanılmıştır. Çıktı olarak dalgacık analizi ile ayrıştırılmamış NYI değeri kullanılmıştır. Bu verilerin %60 'ı eğitim için, %20' si test için ve %20' si tahmin için kullanılmıştır. Zamanda geriye giderek elde edilen dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış NYI12 girdi verileri kullanılarak oluşturulan modeller ile t, t+1 , t+2,t+3 ve t+4 zamanlarına ait kuraklık indisleri tahmin edilmiş ve en iyi tahmini veren modeller tespit edilmiştir. Bir diğer deyişle NYI12'nin geçmişe yönelik dört aya kadar olan değerleri girdi verisi olarak kullanılarak gelecekteki beş aya kadar olan veriler hesaplanmıştır. Bu hesaplama girdi çıktıları Çizelge 4.2' de verilmiştir. Çizelge 4.2' de kullanılan kısaltmalar şu şekilde anlaşılmalıdır:

Örnek olarak MG1_Ç5 modelinde M: Model, G: Girdi, Ç: Çıktı, G1: 1 aylık girdi, Ç5: 5 ay sonraki tahmin çıktısını temsil etmektedir.

Çizelge 4.2: Oluşturulan YSA modelleri için girdi ve çıktı verileri.

Model no	Model adı	Girdi				Çıktı
M1	MG1_Ç1	t-1				t
M2	MG1_Ç2	t-1				t+1
M3	MG1_Ç3	t-1				t+2
M4	MG1_Ç4	t-1				t+3
M5	MG1_Ç5	t-1				t+4
M6	MG2_Ç1	t-1	t-2			t
M7	MG2_Ç2	t-1	t-2			t+1
M8	MG2_Ç3	t-1	t-2			t+2
M9	MG2_Ç4	t-1	t-2			t+3
M10	MG2_Ç5	t-1	t-2			t+4
M11	MG3_Ç1	t-1	t-2	t-3		t
M12	MG3_Ç2	t-1	t-2	t-3		t+1
M13	MG3_Ç3	t-1	t-2	t-3		t+2
M14	MG3_Ç4	t-1	t-2	t-3		t+3
M15	MG3_Ç5	t-1	t-2	t-3		t+4
M16	MG4_Ç1	t-1	t-2	t-3	t-4	t
M17	MG4_Ç2	t-1	t-2	t-3	t-4	t+1
M18	MG4_Ç3	t-1	t-2	t-3	t-4	t+2
M19	MG4_Ç4	t-1	t-2	t-3	t-4	t+3
M20	MG4_Ç5	t-1	t-2	t-3	t-4	t+4

Ayrıca belirlenen her transfer fonksiyonu ve öğrenme kuralına karşılık gelen en uygun ara katman sayısı ve ara katmandaki eleman sayıları belirlenmiştir. Gizli katmandaki eleman sayısı 15, 10, 8 olarak denenmiş ve daha iyi sonuç verdiği gözlemlenen modellerde 12 olarak da denenmiştir. Kurulan ağlarda kullanılan transfer fonksiyonlarına, bunlara karşılık olarak kullanılan öğrenme kuralları ve ara katman eleman sayıları birbirlerine göre kıyaslanmıştır.

4.1 Karapınar İstasyonu İçin Oluşturulan NYI12 Kuraklık Modelleri

4.1.1 Karapınar istasyonu için Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış modeller

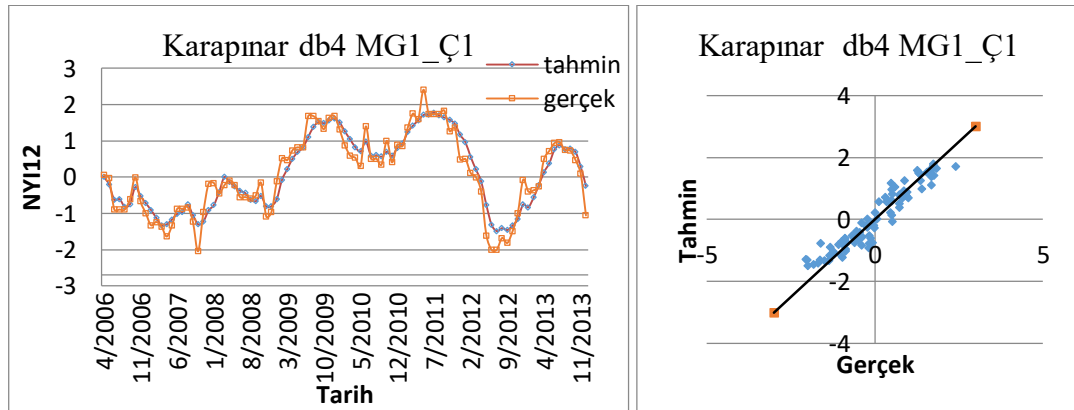
Bir aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller (MG1)

Bir aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.3’ de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.3: Karapınar NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç1).

DB4 KARAPINAR MG1_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.947	0.126	0.356	0.891
15PETHypLM	0.923	0.184	0.429	0.840
10PETHypLMCG	0.935	0.153	0.391	0.867
10PETHypCG	0.952	0.113	0.336	0.902
10PESigmLM	0.952	0.122	0.349	0.895
8PESigmLM	0.885	0.251	0.501	0.783
12PESigmLM	0.926	0.413	0.642	0.643
8PETHypCG	0.953	0.108	0.329	0.906
12PETHypCG	0.951	0.115	0.340	0.900

Karapınar 'ın MG1_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 8, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate Gradient olduğu gözlemlenmiştir ve MG1_Ç1 tahmininde en uygun YSA modelinin seçilmesi için çeşitli işlemci sayılarına ve farklı öğrenme algoritmalarına sahip olan modeller denenmiştir. Bunlar arasındaki en uygun olanı çeşitli istatistiksel kriterlerle belirlenmiş ve Çizelge 4.3' de verilmiştir. Çizelge 4.3' de kullanılan istatistiksel kriterlerden R ve N-S' nin 1'e yaklaşması, OKH ve OKHK'nin ise 0'a yaklaşması başarının arttığını göstermektedir. MG1_Ç1 tahminine ait en iyi YSA modeli çıktısı ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.14'de zamana göre değişimleri ile saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.14: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

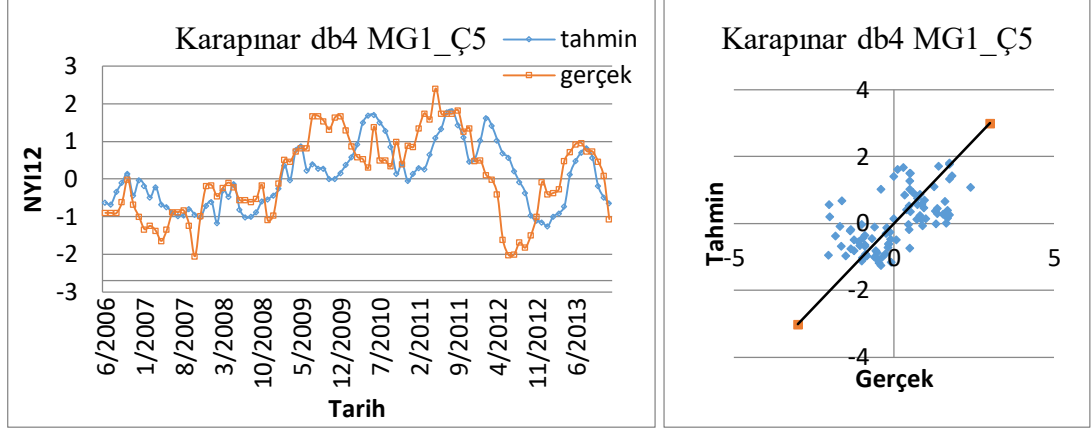
Şekil 4.14’ de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş ve bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

Bir aylık girdi verisi kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.4’ de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.4: Karapınar NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç5).

DB4 KARAPINAR MG1_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PEThypLM	0.605	0.941	0.970	0.203
15PEThypLM	0.515	1.163	1.078	0.015
10PEThypLMCG	0.505	1.111	1.054	0.059
10PEThypCG	0.577	0.818	0.904	0.307
10PESigLM	0.559	2.130	1.459	-0.804
8PESigLM	0.582	0.901	0.954	0.230
8PEThypLM	0.587	0.850	0.922	0.280
12PEThypLM	0.506	1.060	1.030	0.102
8PEThypCG	0.586	0.806	0.898	0.317
12PEThypCG	0.597	0.791	0.889	0.330

Çizelge 4.4’ e göre MG1_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 12, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate Gradient olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.15’ de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.15: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.15’ de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir.

Girdi verisi olarak Db4 dalgacık ayrışımına tabi tutulan bir aylık Karapınar NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.5’ te verilmiştir.

Çizelge 4.5: Karapınar istasyonu için bir aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG1_Ç1	8PETHypCG	0.953	0.108	0.329	0.906
MG1_Ç2	8PESigmLM	0.887	0.253	0.503	0.783
MG1_Ç3	10PESigmLM	0.790	0.449	0.670	0.616
MG1_Ç4	8PESigmLM	0.703	0.660	0.813	0.435
MG1_Ç5	12PETHypCG	0.597	0.791	0.889	0.330

İki aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

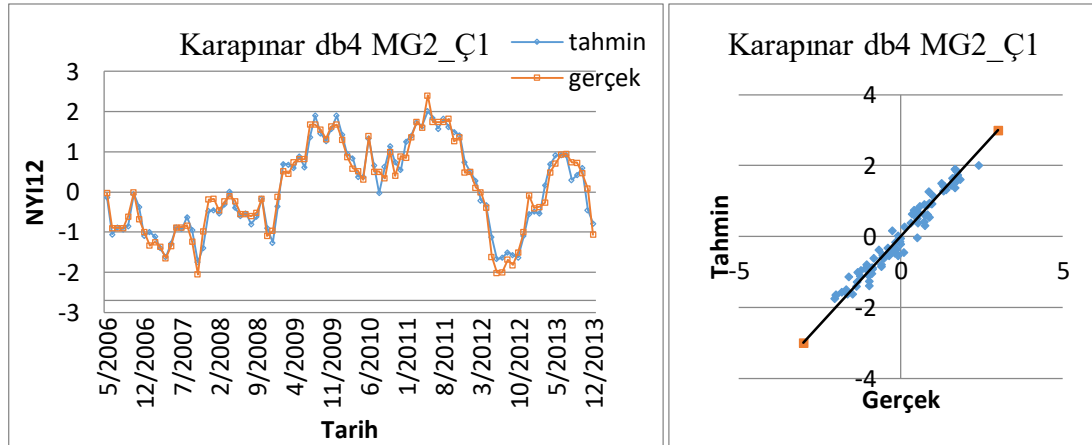
İki aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.6’ da verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak;

bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.6: Karapınar NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç1).

DB4 KARAPINAR MG2_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PEThypLM	0.978	0.052	0.229	0.955
15PEThypLM	0.970	0.072	0.269	0.938
10PEThypLMCG	0.978	0.052	0.228	0.955
10PEThypCG	0.957	0.099	0.314	0.915
10PESigmLM	0.970	0.096	0.309	0.918
8PESigmLM	0.933	0.221	0.470	0.811
8PEThypLMCG	0.978	0.051	0.226	0.956
12PEThypLMCG	0.967	0.087	0.294	0.926

Karapınar 'ın MG2_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 8, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt - Conjugate Gradient olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.16' da zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.16: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

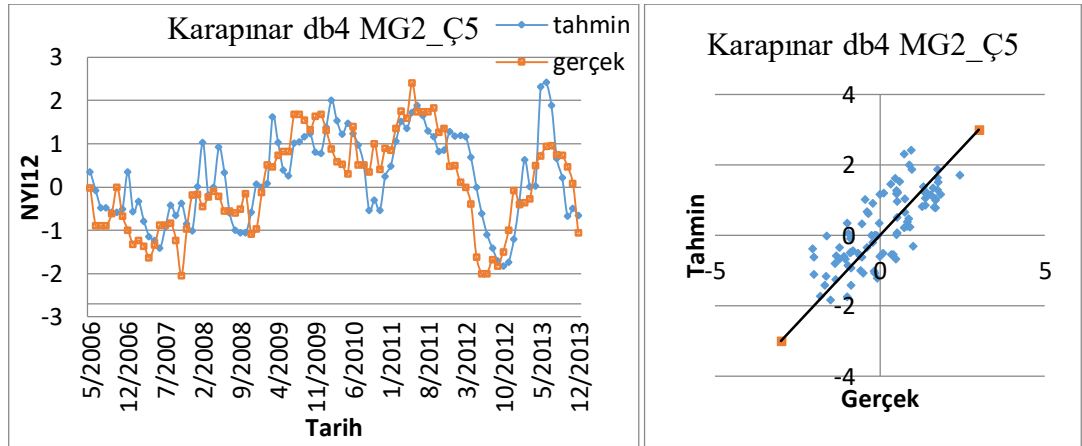
Şekil 4.16' da görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45° lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

İki aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.7’ de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.7: Karapınar NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç5).

DB4 KARAPINAR MG2_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PEThypLM	0.735	0.634	0.796	0.457
15PEThypLM	0.653	0.880	0.938	0.247
10PEThypLMCG	0.676	0.798	0.893	0.317
10PEThypCG	0.741	0.626	0.791	0.464
10PESigmLM	0.753	0.567	0.753	0.514
8PESigmLM	0.740	0.842	0.918	0.279
12PESigmLM	0.734	0.713	0.844	0.389

Çizelge 4.7’ ye göre MG2_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.17’ de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.17: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.17’ de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum

değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir.

Girdi verisi olarak Db4 dalgacık ayrışımına tabi tutulan iki aylık Karapınar NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.8' de verilmiştir.

Çizelge 4.8: Karapınar istasyonu için iki aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG2_Ç1	8PEThypLMCG	0.978	0.051	0.226	0.956
MG2_Ç2	12PEThypCG	0.955	0.104	0.325	0.911
MG2_Ç3	10PEThypCG	0.928	0.163	0.404	0.859
MG2_Ç4	10PESigmLM	0.811	0.431	0.656	0.631
MG2_Ç5	10PESigmLM	0.753	0.567	0.753	0.514

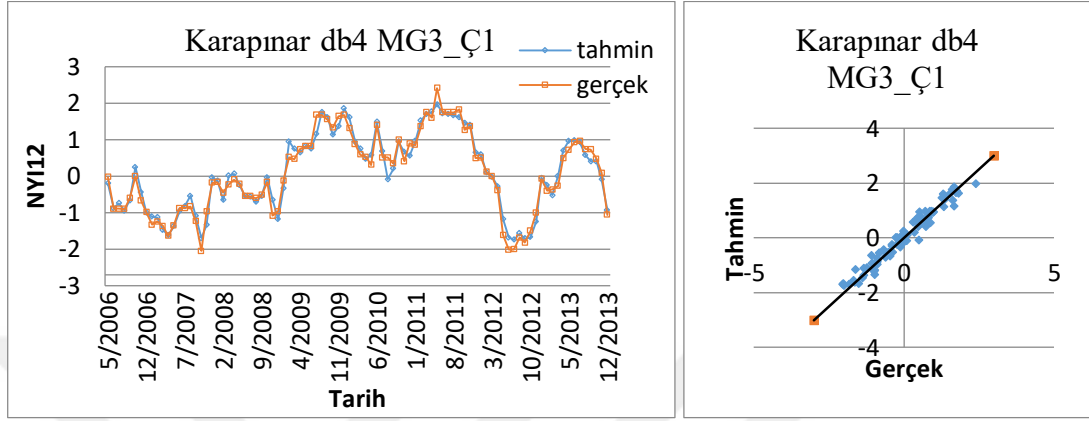
Üç aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

Üç aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.9' da verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.9: Karapınar NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç1).

DB4 KARAPINAR MG3_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PEThypLM	0.970	0.069	0.262	0.941
15PEThypLM	0.969	0.072	0.269	0.938
10PEThypLMCG	0.973	0.069	0.262	0.941
10PEThypCG	0.968	0.075	0.274	0.936
10PESigmLM	0.979	0.075	0.274	0.936
8PESigmLM	0.964	0.131	0.363	0.887
12PESigmLM	0.982	0.042	0.205	0.964
8PEThypLMCG	0.962	0.152	0.389	0.870
12PEThypLMCG	0.960	0.092	0.304	0.921

Karapınar 'ın MG3_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 12, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.18' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.18: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

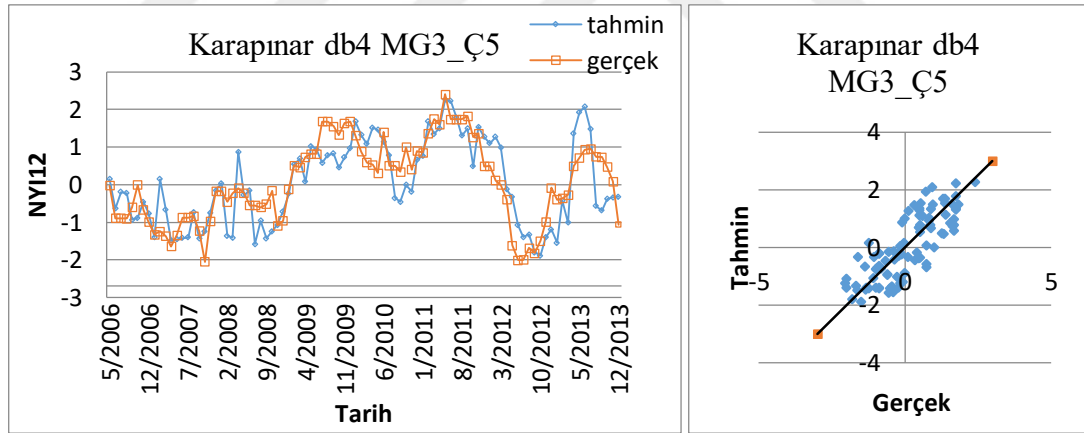
Şekil 4.18' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

Üç aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.10' da verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.10: Karapınar NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç5).

DB4 KARAPINAR MG3_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PEThypLM	0.747	0.549	0.741	0.530
15PEThypLM	0.700	0.758	0.871	0.351
10PEThypLMCG	0.806	0.474	0.689	0.594
10PEThypCG	0.753	0.566	0.752	0.516
10PESigmLM	0.721	0.732	0.855	0.374
8PESigmLM	0.755	0.582	0.763	0.502
8PEThypLMCG	0.733	0.676	0.822	0.421
12PEThypLMCG	0.712	0.714	0.845	0.389

Çizelge 4.10' a göre MG3_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt - Conjugate Gradient olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.19' da zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.19: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.19' da görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir.

Girdi verisi olarak Db4 dalgacık ayrışımına tabi tutulan üç aylık Karapınar NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için

kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.11' de verilmiştir.

Çizelge 4.11: Karapınar istasyonu için üç aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG3_Ç1	12PESigmLM	0.982	0.042	0.205	0.964
MG3_Ç2	12PETHypCG	0.958	0.101	0.318	0.914
MG3_Ç3	10PESigmLM	0.919	0.194	0.441	0.834
MG3_Ç4	10PESigmLM	0.820	0.409	0.640	0.653
MG3_Ç5	10PETHypLMCG	0.806	0.474	0.689	0.594

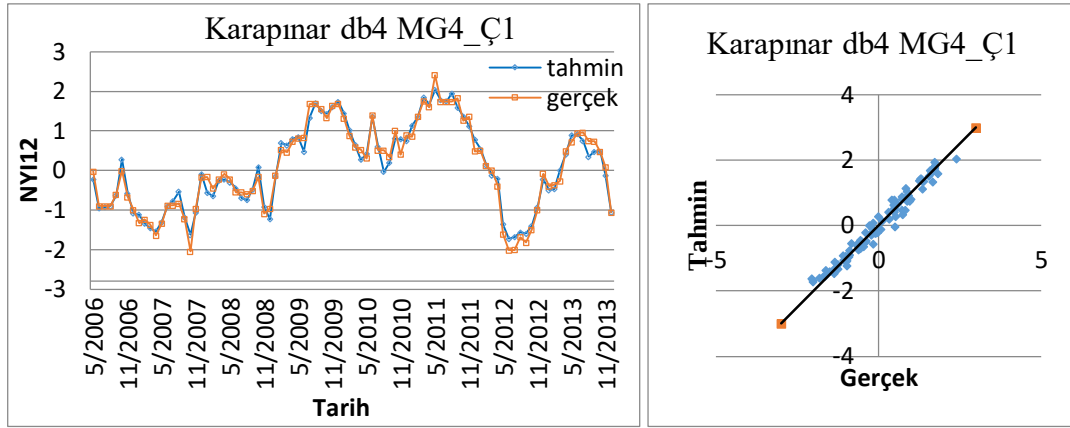
Dört aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

Dört aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.12' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.12: Karapınar NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç1).

DB4 KARAPINAR MG4_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.973	0.064	0.253	0.945
15PETHypLM	0.950	0.134	0.366	0.885
10PETHypLMCG	0.966	0.083	0.288	0.929
10PETHypCG	0.953	0.110	0.331	0.906
10PESigmLM	0.985	0.035	0.188	0.970
8PESigmLM	0.915	0.207	0.455	0.823
12PESigmLM	0.984	0.042	0.206	0.964

Karapınar 'ın MG4_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.20' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.20: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.20’ de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

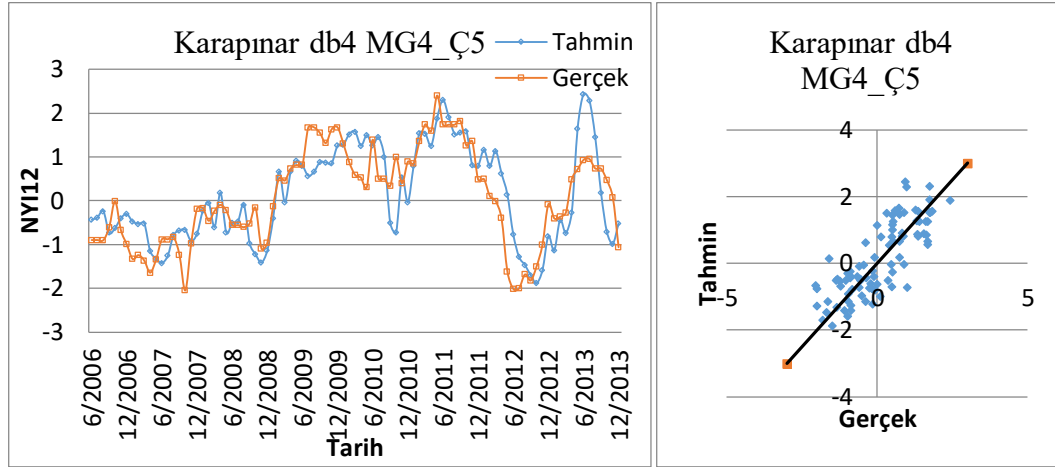
Dört aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.13’ de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.13: Karapınar NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç5).

DB4 KARAPINAR MG4_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PEThypLM	0.753	0.653	0.808	0.447
15PEThypLM	0.617	1.022	1.011	0.134
10PEThypLMCG	0.740	0.675	0.822	0.428
10PEThypCG	0.799	0.476	0.690	0.596
10PESigmLM	0.770	0.563	0.750	0.523
8PESigmLM	0.703	0.661	0.813	0.440
8PEThypCG	0.795	0.489	0.700	0.585
12PEThypCG	0.783	0.512	0.715	0.566

Çizelge 4.13’ e göre MG4_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate Gradient olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini

ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.21’ de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.21: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.21’ de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir.

Girdi verisi olarak Db4 dalgacık ayrışımına tabi tutulan dört aylık Karapınar NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.14’ de verilmiştir.

Çizelge 4.14: Karapınar istasyonu için dört aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG4_Ç1	10PESigLM	0.985	0.035	0.188	0.970
MG4_Ç2	8PEThypLMCG	0.943	0.131	0.362	0.888
MG4_Ç3	8PEThypCG	0.920	0.180	0.424	0.846
MG4_Ç4	10PEThypLM	0.821	0.416	0.645	0.644
MG4_Ç5	10PEThypCG	0.799	0.476	0.690	0.596

4.1.2 Karapınar istasyonu için Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış modeller

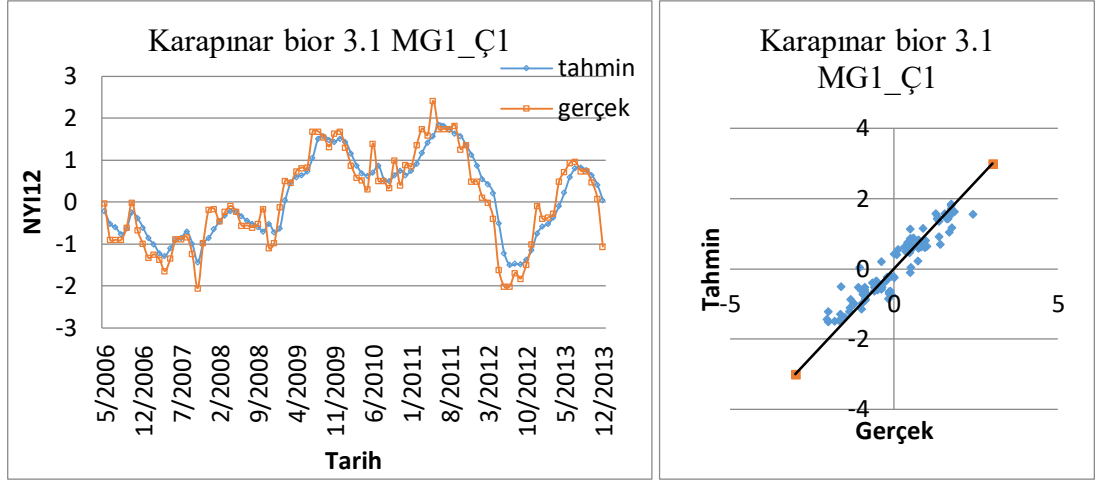
Bir aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

Bir aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.15' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.15: Karapınar NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç1).

BİOR 3.1 KARAPINAR MG1_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.902	0.219	0.468	0.812
15PETHypLM	0.913	0.206	0.454	0.823
10PETHypLMCG	0.883	0.260	0.510	0.778
10PETHypCG	0.934	0.151	0.389	0.871
10PESigLM	0.939	0.144	0.380	0.876
8PESigLM	0.941	0.141	0.375	0.879

Karapınar' ın MG1_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 8, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.22' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.22: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.22’ de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

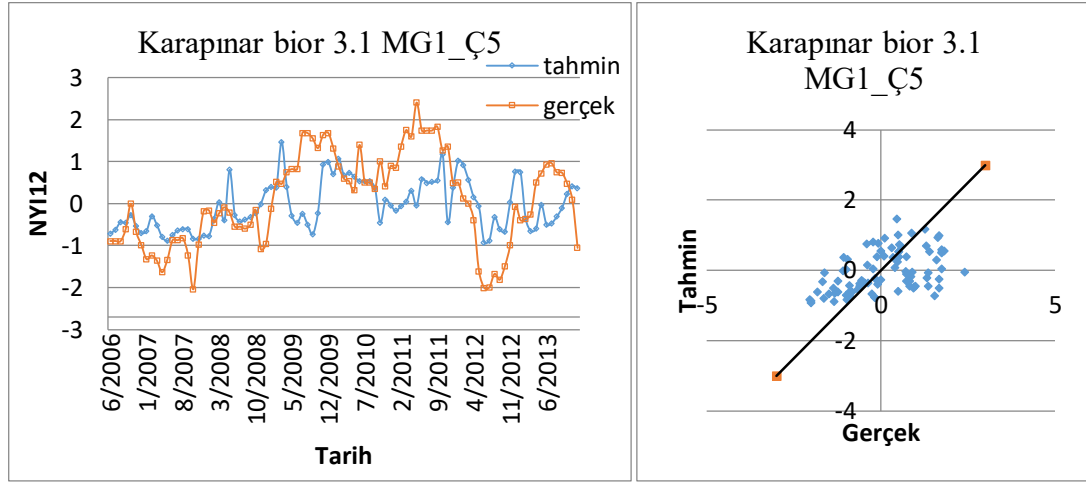
Bir aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.16’ da verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.16: Karapınar NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç5).

BİÖR 3.1 KARAPINAR MG1 Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PEThypLM	0.304	1.343	1.159	-0.138
15PEThypLM	0.455	1.117	1.057	0.054
10PEThypLMCG	0.434	1.051	1.025	0.110
10PEThypCG	0.496	0.908	0.953	0.231
10PESigmLM	0.438	0.984	0.992	0.167
8PESigmLM	0.472	0.920	0.959	0.221

Çizelge 4.16’ ya göre MG1_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate Gradient olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini

ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.23' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.23: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.23' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir.

Girdi verisi olarak Bior 3.1 dalgacık ayrışımına tabi tutulan bir aylık Karapınar NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.17' de verilmiştir.

Çizelge 4.17: Karapınar istasyonu için bir aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG1_Ç1	8PESigmLM	0.941	0.141	0.375	0.879
MG1_Ç2	10PESigmLM	0.868	0.320	0.565	0.726
MG1_Ç3	10PETHypCG	0.775	0.508	0.712	0.565
MG1_Ç4	10PETHypCG	0.669	0.699	0.836	0.401
MG1_Ç5	10PETHypCG	0.496	0.908	0.953	0.231

İki aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

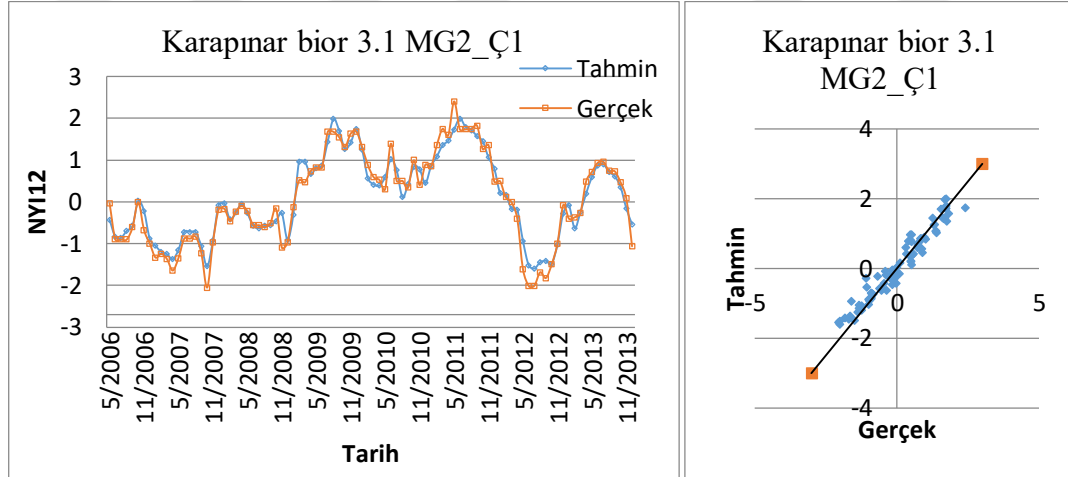
İki aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.18' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik

işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.18: Karapınar NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç1).

BİÖR 3.1 KARAPINAR MG2_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PEThypLM	0.888	0.345	0.588	0.704
15PEThypLM	0.951	0.152	0.389	0.870
10PEThypLMCG	0.955	0.125	0.354	0.893
10PEThypCG	0.953	0.121	0.347	0.897
10PESigmLM	0.973	0.070	0.265	0.940
8PESigmLM	0.971	0.076	0.276	0.935

Karapınar 'ın MG2_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.24' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.24: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

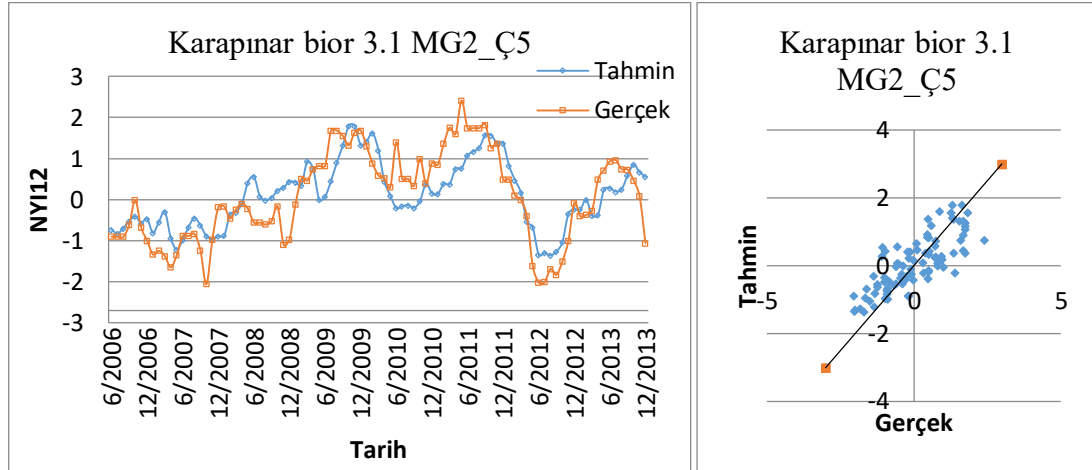
Şekil 4.24' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir. İki aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri

için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.19’ da verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.19: Karapınar NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç5).

BİÖR 3.1 KARAPINAR MG2_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PEThypLM	0.632	0.808	0.899	0.316
15PEThypLM	0.645	0.766	0.875	0.351
10PEThypLMCG	0.563	0.874	0.935	0.260
10PEThypCG	0.791	0.447	0.668	0.622
10PESigmLM	0.774	0.567	0.753	0.520
8PESigmLM	0.678	0.649	0.806	0.4502

Çizelge 4.19’ a göre MG2_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate Gradient olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.25’ de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.25: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.25’ de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pık değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum

değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir.

Girdi verisi olarak Bior 3.1 dalgacık ayrışımına tabi tutulan iki aylık Karapınar NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.20' de verilmiştir.

Çizelge 4.20: Karapınar istasyonu için iki aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterler.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG2_Ç1	10PESigmLM	0.973	0.070	0.265	0.940
MG2_Ç2	10PETHypCG	0.9345	0.160	0.399	0.863
MG2_Ç3	8PESigmLM	0.910	0.228	0.477	0.805
MG2_Ç4	8PESigmLM	0.871	0.3001	0.548	0.743
MG2_Ç5	10PETHypCG	0.791	0.447	0.668	0.622

Üç aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

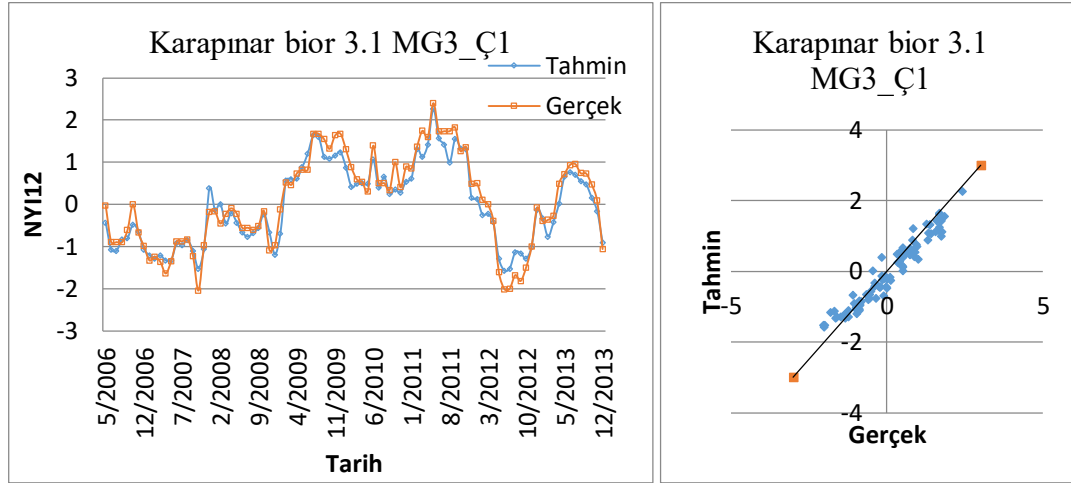
Üç aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.21' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.21: Karapınar NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç1).

BİÖR 3.1 KARAPINAR MG3_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.961	0.092	0.303	0.922
15PETHypLM	0.928	0.169	0.411	0.855
10PETHypLMCG	0.970	0.088	0.297	0.925
10PETHypCG	0.948	0.129	0.359	0.890
10PESigmLM	0.937	0.347	0.589	0.703
8PESigmLM	0.853	0.318	0.564	0.728

Karapınar 'ın MG3_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt - Conjugate Gradient olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA

tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.26' da zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.26: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.26' da görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

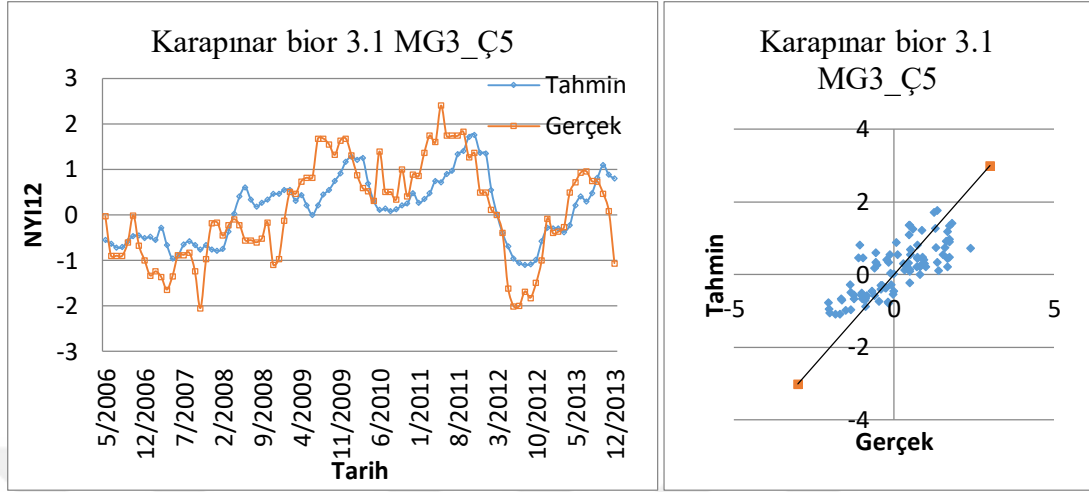
Üç aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.22' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.22: Karapınar NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç5).

BİÖR 3.1 KARAPINAR MG3_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PEThypLM	0.674	0.682	0.826	0.416
15PEThypLM	0.668	0.877	0.937	0.249
10PEThypLMCG	0.612	0.860	0.927	0.263
10PEThypCG	0.706	0.588	0.767	0.496
10PESigmLM	0.748	0.577	0.760	0.506
8PESigmLM	0.756	0.514	0.717	0.560

Çizelge 4.22' ye göre MG3_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 8, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg

Marquardt olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.27' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.27: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin bior dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.27' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir. Girdi verisi olarak Bior 3.1 dalgacık ayrışımına tabi tutulan üç aylık Karapınar NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.23' de verilmiştir.

Çizelge 4.23: Karapınar istasyonu için üç aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG3_Ç1	10PETHypLMCG	0.970	0.088	0.297	0.925
MG3_Ç2	10PESigmLM	0.895	0.135	0.367	0.885
MG3_Ç3	8PESigmLM	0.912	0.222	0.471	0.810
MG3_Ç4	10PETHypCG	0.838	0.349	0.591	0.701
MG3_Ç5	8PESigmLM	0.756	0.514	0.717	0.560

Dört aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

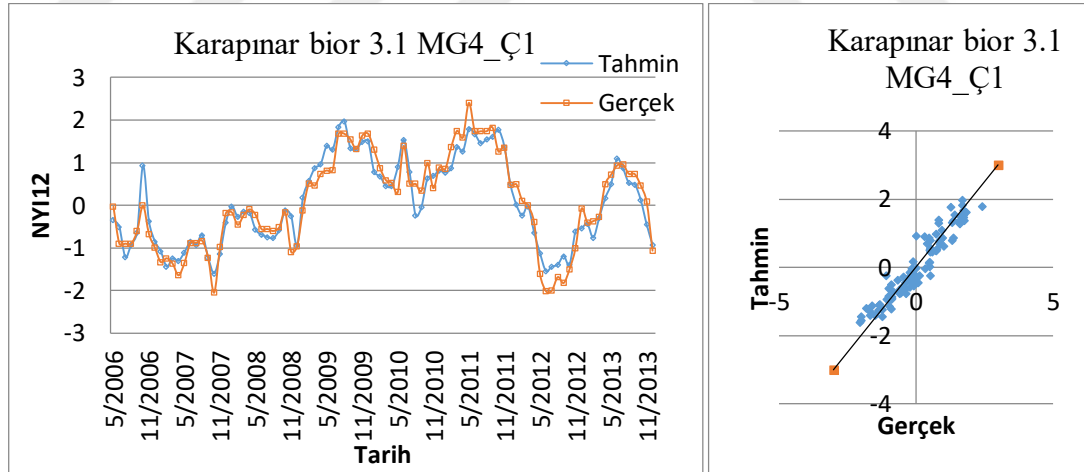
Dört aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.24' te verilmiştir. Bu çizelgede değişik

işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.24: Karapınar NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç1).

BİOR 3.1 KARAPINAR MG4_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.953	0.108	0.328	0.908
15PETHypLM	0.937	0.148	0.385	0.873
10PETHypLMCG	0.954	0.115	0.339	0.902
10PETHypCG	0.943	0.150	0.387	0.872
10PESigmLM	0.951	0.118	0.343	0.899
8PESigmLM	0.939	0.203	0.451	0.826

Karapınar 'ın MG4_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.28' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.28: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin bior dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

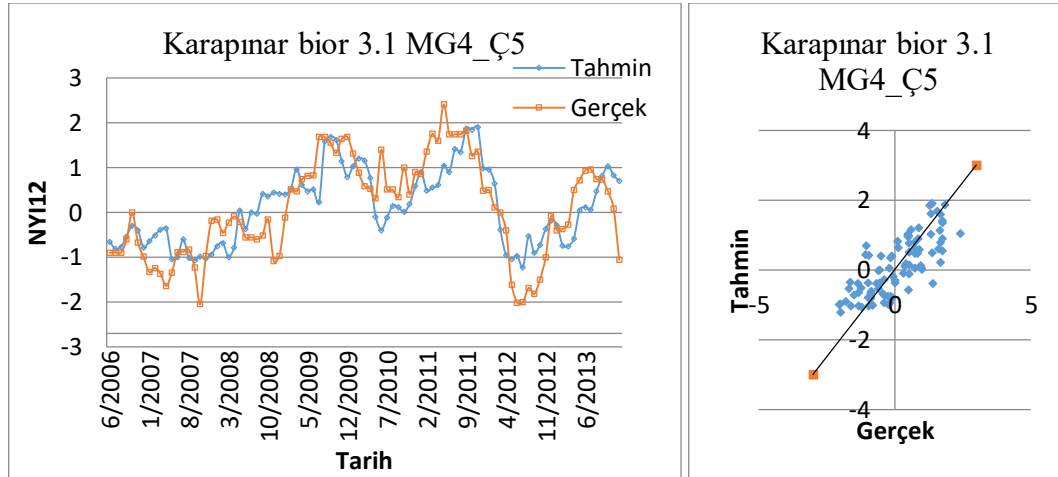
Şekil 4.28' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45° lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

Dört aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.25' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.25: Karapınar NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç5).

BİÖR 3.1 KARAPINAR MG4_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PEThypLM	0.708	0.692	0.832	0.414
15PEThypLM	0.731	0.630	0.794	0.466
10PEThypLMCG	0.736	0.586	0.765	0.504
10PEThypCG	0.771	0.479	0.692	0.594
10PESigmLM	0.756	0.625	0.791	0.471
8PESigmLM	0.751	0.605	0.778	0.487

Çizelge 4.25' e göre MG4_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate Gradient olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.29' da zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.29: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.29' da görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum

değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir.

Girdi verisi olarak Bior 3.1 dalgacık ayrışımına tabi tutulan dört aylık Karapınar NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.26' da verilmiştir.

Çizelge 4.26: Karapınar istasyonu için dört aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG4_Ç1	10PETHypLM	0.953	0.108	0.328	0.908
MG4_Ç2	10PESigmLM	0.941	0.136	0.369	0.882
MG4_Ç3	10PETHypCG	0.890	0.286	0.535	0.755
MG4_Ç4	8PESigmLM	0.866	0.309	0.555	0.736
MG4_Ç5	10PETHypCG	0.771	0.479	0.692	0.594

4.1.3 Karapınar istasyonu için Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış modeller

Bir aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

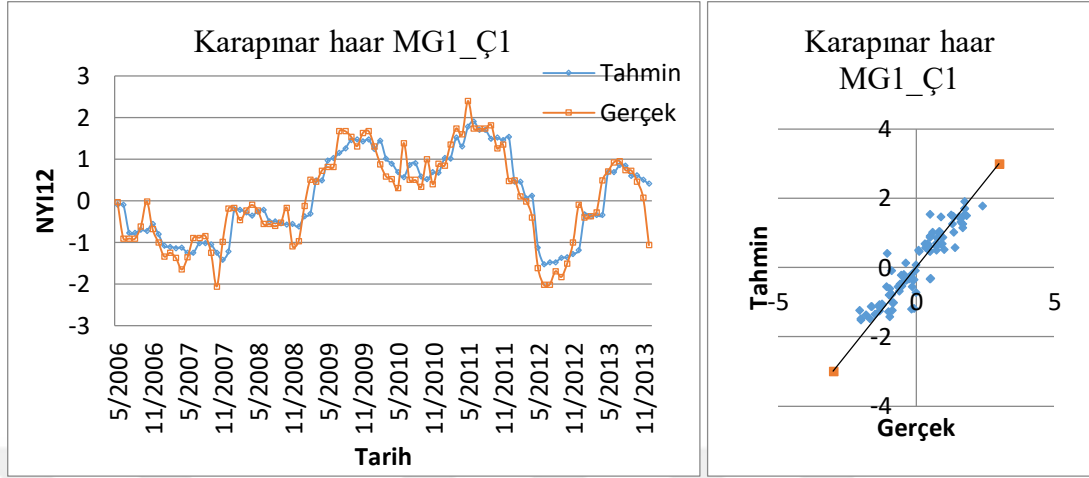
Bir aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.27' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.27: Karapınar NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç1).

HAAR KARAPINAR MG1_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.904	0.220	0.469	0.812
15PETHypLM	0.872	0.382	0.618	0.673
10PETHypLMCG	0.876	0.330	0.575	0.717
10PETHypCG	0.923	0.175	0.419	0.850
10PESigmLM	0.912	0.268	0.517	0.771
8PESigmLM	0.919	0.207	0.455	0.823

Karapınar 'ın MG1_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate

Gradient olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.30' da zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.30: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

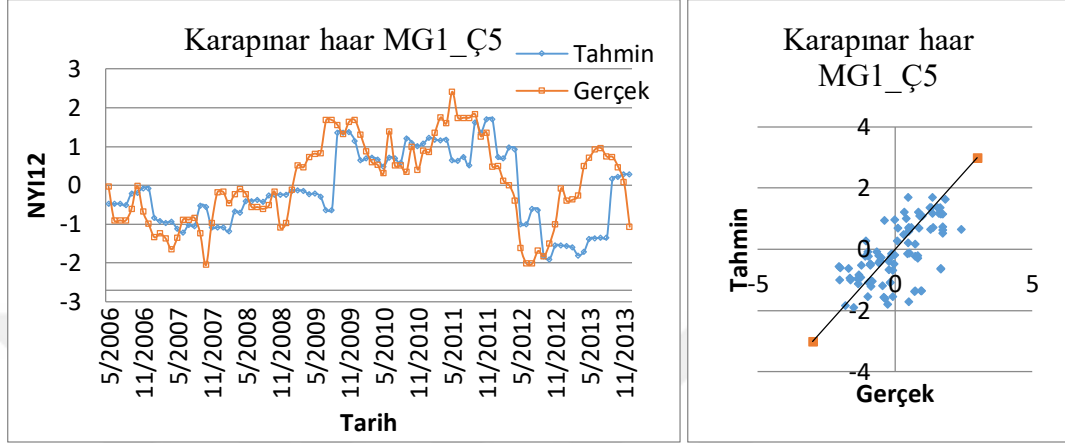
Şekil 4.30' da görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

Bir aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.28' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.28: Karapınar NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç5).

HAAR KARAPINAR MG1_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PEThypLM	0.568	0.881	0.938	0.246
15PEThypLM	0.560	1.178	1.085	-0.008
10PEThypLMCG	0.582	0.979	0.989	0.162
10PEThypCG	0.615	0.855	0.925	0.268
10PESigmLM	0.641	0.981	0.990	0.160
8PESigmLM	0.621	0.939	0.969	0.196

Çizelge 4.28' e göre MG1_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate Gradient olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.31' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.31: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.31' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pık değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir.

Girdi verisi olarak Haar dalgacık ayrışımına tabi tutulan bir aylık Karapınar NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.29' da verilmiştir.

Çizelge 4.29: Karapınar istasyonu için bir aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG1_Ç1	10PETHypCG	0.923	0.175	0.419	0.850
MG1_Ç2	8PESigmLM	0.845	0.406	0.637	0.652
MG1_Ç3	10PESigmLM	0.783	0.539	0.734	0.538
MG1_Ç4	10PETHypCG	0.700	0.661	0.813	0.434
MG1_Ç5	10PETHypCG	0.615	0.855	0.925	0.268

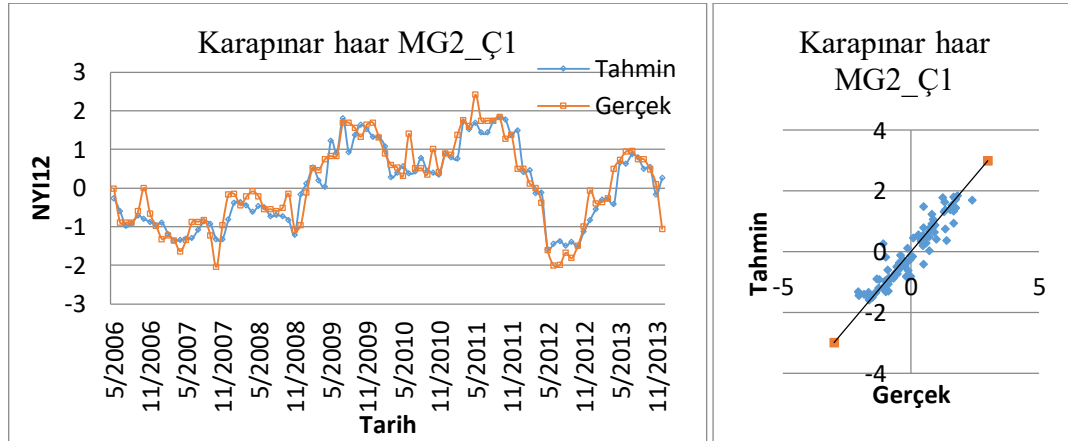
İki aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

İki aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.30' da verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.30: Karapınar NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç1).

HAAR KARAPINAR MG2_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PEThypLM	0.932	0.156	0.395	0.866
15PEThypLM	0.911	0.203	0.451	0.826
10PEThypLMCG	0.919	0.201	0.448	0.828
10PEThypCG	0.928	0.165	0.406	0.859
10PESigmLM	0.932	0.158	0.398	0.865
8PESigmLM	0.929	0.204	0.452	0.825

Karapınar 'ın MG2_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.32' da zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.32: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

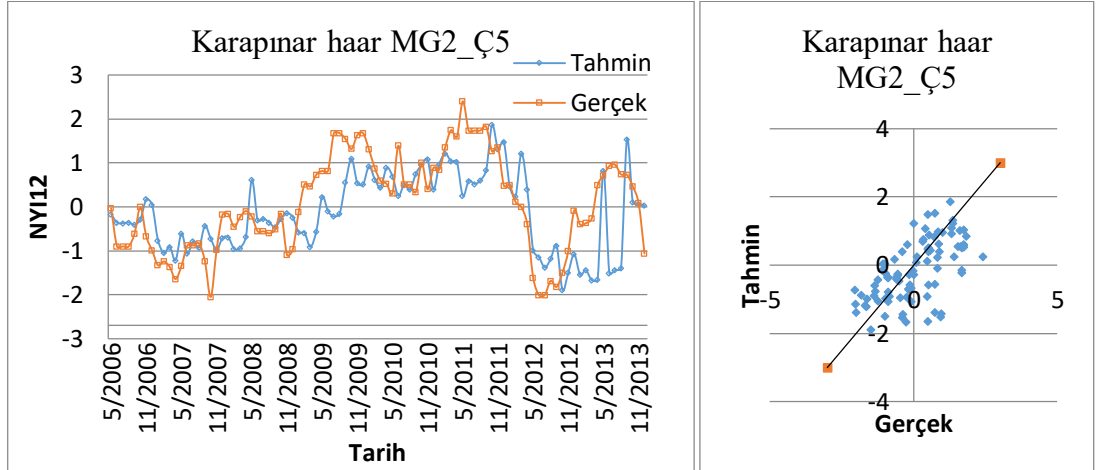
Şekil 4.32' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş

bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir. İki aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.31' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.31: Karapınar NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç5).

HAAR KARAPINAR MG2_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PEThypLM	0.311	1.902	1.379	-0.628
15PEThypLM	0.447	1.237	1.112	-0.059
10PEThypLMCG	0.369	1.447	1.203	-0.239
10PEThypCG	0.606	0.825	0.908	0.293
10PESigLM	0.612	0.821	0.906	0.297
8PESigLM	0.549	0.947	0.973	0.189

Çizelge 4.31' e göre MG2_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.33' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.33: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.33' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir. Girdi verisi olarak Haar dalgacık ayrışımına tabi tutulan iki aylık Karapınar NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.32' de verilmiştir.

Çizelge 4.32: Karapınar istasyonu için iki aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterler.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG2_Ç1	10PETHypLM	0.932	0.156	0.395	0.866
MG2_Ç2	8PESigmLM	0.849	0.329	0.573	0.719
MG2_Ç3	10PETHypCG	0.737	0.536	0.732	0.541
MG2_Ç4	8PESigmLM	0.713	0.684	0.827	0.415
MG2_Ç5	10PESigmLM	0.612	0.821	0.906	0.297

Üç aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

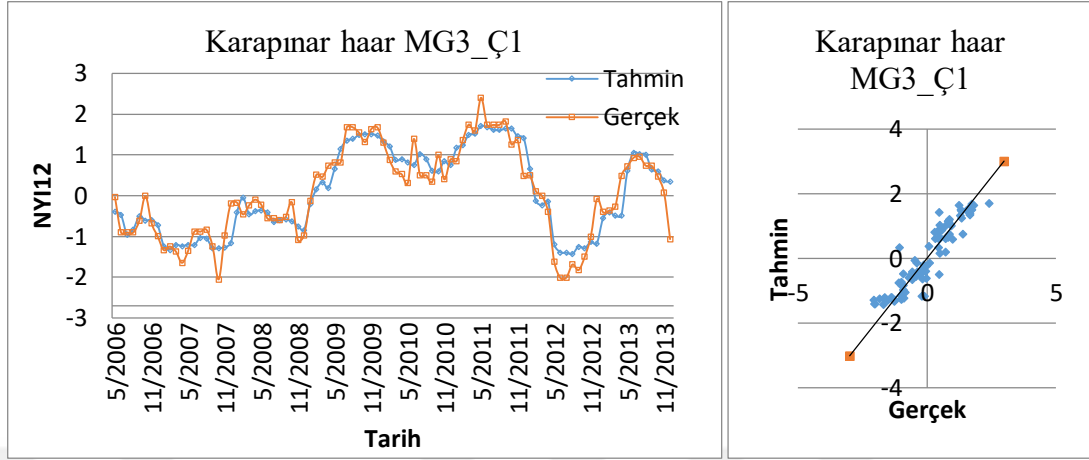
Üç aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.33' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.33: Karapınar NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç1).

HAAR KARAPINAR MG3_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.917	0.190	0.436	0.837
15PETHypLM	0.875	0.344	0.587	0.705
10PETHypLMCG	0.906	0.215	0.464	0.815
10PETHypCG	0.932	0.153	0.391	0.869
10PESigmLM	0.920	0.254	0.504	0.783
8PESigmLM	0.934	0.169	0.411	0.855

Karapınar 'ın MG3_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate

Gradient olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.34' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.34: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.34' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

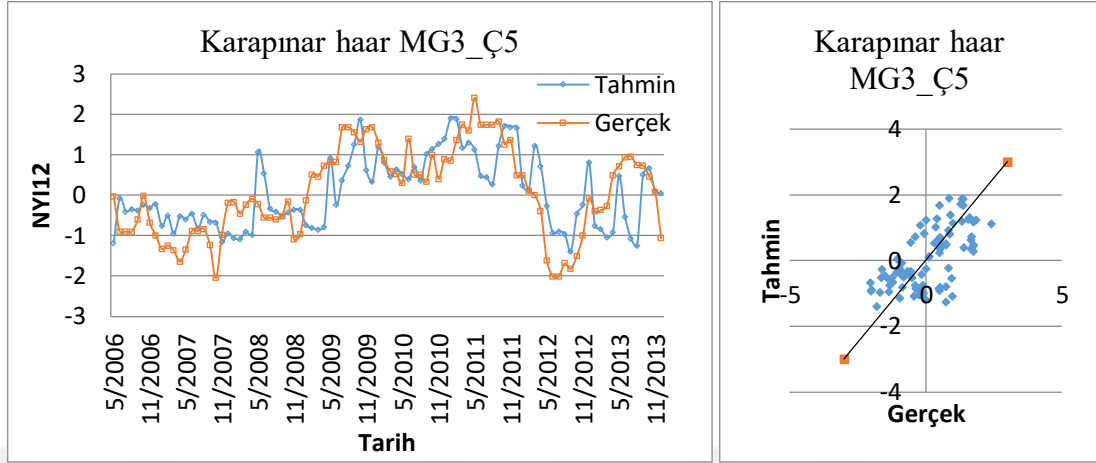
Üç aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.34' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.34: Karapınar NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç5).

HAAR KARAPINAR MG3_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PEThypLM	0.395	1.673	1.293	-0.433
15PEThypLM	0.380	1.464	1.210	-0.254
10PEThypLMCG	0.411	1.397	1.182	-0.197
10PEThypCG	0.637	0.730	0.854	0.375
10PESigmLM	0.570	0.999	1.00	0.144
8PESigmLM	0.581	0.866	0.931	0.259

Çizelge 4.34' e göre MG3_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı

Conjugate Gradient olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.35' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.35: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.35' te görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir.

Girdi verisi olarak Haar dalgacık ayrışımına tabi tutulan üç aylık Karapınar NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.35' te verilmiştir.

Çizelge 4.35: Karapınar istasyonu için üç aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG3_Ç1	10PETHypCG	0.932	0.153	0.391	0.869
MG3_Ç2	10PESigmLM	0.868	0.291	0.540	0.751
MG3_Ç3	8PESigmLM	0.786	0.458	0.677	0.607
MG3_Ç4	10PETHypCG	0.715	0.587	0.766	0.497
MG3_Ç5	10PETHypCG	0.637	0.730	0.854	0.375

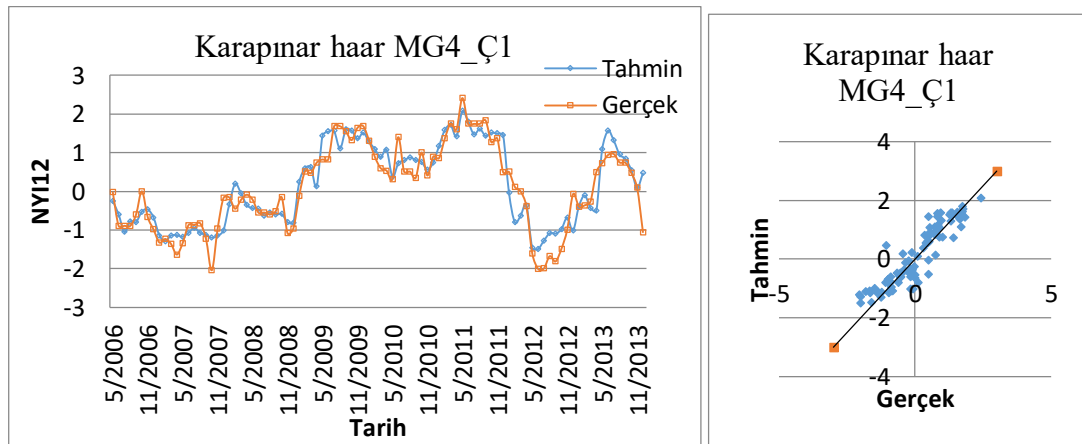
Dört aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

Dört aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.36' da verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.36: Karapınar NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç1).

HAAR KARAPINAR MG4_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.845	0.342	0.585	0.707
15PETHypLM	0.832	0.362	0.602	0.690
10PETHypLMCG	0.819	0.481	0.693	0.588
10PETHypCG	0.920	0.184	0.429	0.842
10PESigmLM	0.811	0.410	0.640	0.649
8PESigmLM	0.918	0.209	0.457	0.821

Karapınar 'ın MG4_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; a ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate Gradient olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.36' da zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.36: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.36' da görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş

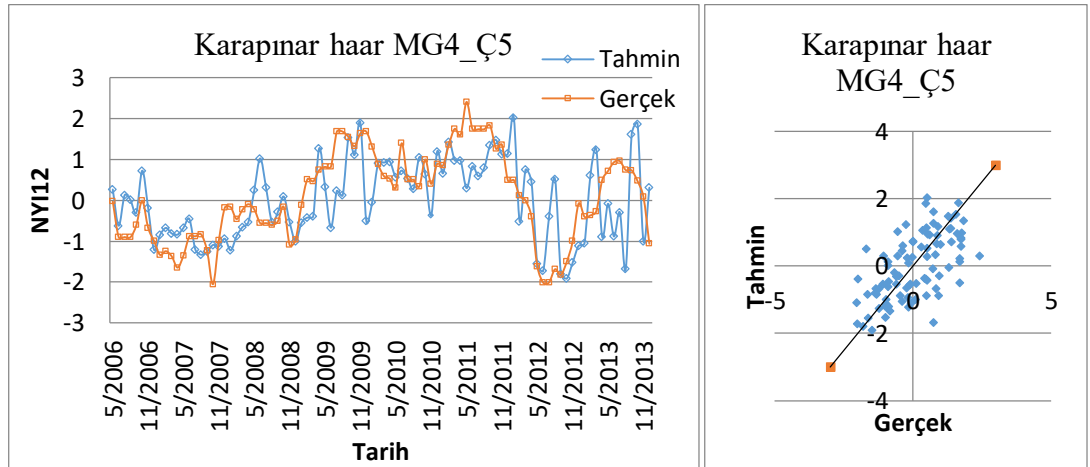
bu durum saçılma diyagramının 45° lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

Dört aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.37’ de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.37: Karapınar NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç5).

HAAR KARAPINAR MG4_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PEThypLM	0.308	1.636	1.279	-0.401
15PEThypLM	0.378	1.827	1.352	-0.565
10PEThypLMCG	0.472	1.290	1.136	-0.105
10PEThypCG	0.587	0.893	0.945	0.235
10PESigLM	0.375	1.363	1.167	-0.167
8PESigLM	0.616	0.821	0.906	0.297

Çizelge 4.37’ ye göre MG4_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 8, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.37’ de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.37: Karapınar istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.37' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir.

Girdi verisi olarak Haar dalgacık ayrışımına tabi tutulan dört aylık Karapınar NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.38' de verilmiştir.

Çizelge 4.38: Karapınar istasyonu için dört aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG4_Ç1	10PETHypCG	0.920	0.184	0.429	0.842
MG4_Ç2	10PETHypCG	0.874	0.280	0.529	0.763
MG4_Ç3	10PESigmLM	0.799	0.451	0.672	0.614
MG4_Ç4	8PESigmLM	0.678	0.643	0.802	0.450
MG4_Ç5	8PESigmLM	0.616	0.821	0.906	0.297

4.2 Manisa İstasyonu İçin Oluşturulan NYI12 Kuraklık Modelleri

4.2.1 Manisa istasyonu için Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış modeller

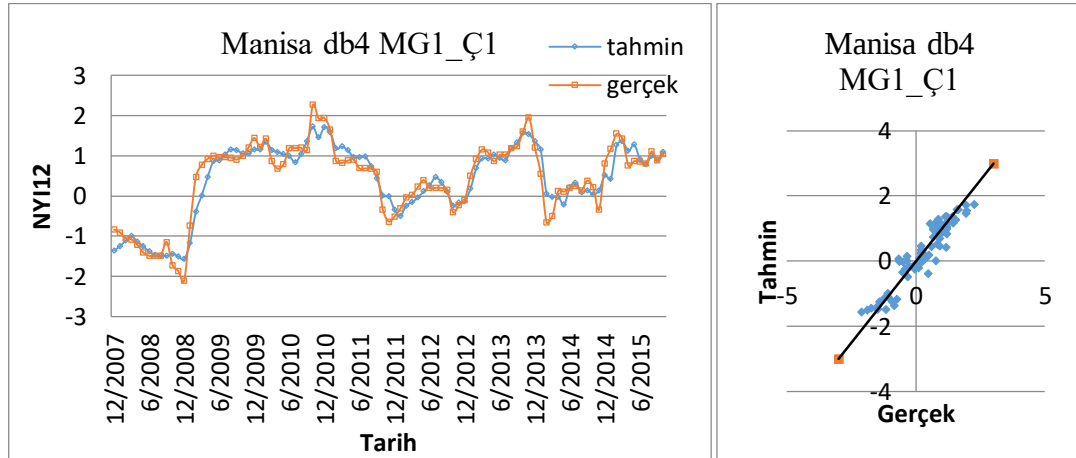
Bir aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

Bir aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.39' da verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.39: Manisa NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç1).

DB4 MANİSA MG1_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.892	0.207	0.455	0.767
15PETHypLM	0.897	0.249	0.500	0.719
10PETHypLMCG	0.949	0.104	0.323	0.882
10PETHypCG	0.947	0.092	0.303	0.897
10PESigmLM	0.932	0.146	0.382	0.835
8PESigmLM	0.941	0.102	0.320	0.885
8PETHypLMCG	0.926	0.147	0.383	0.834
12PETHypLMCG	0.904	0.176	0.419	0.802
8PETHypCG	0.945	0.096	0.310	0.892
12PETHypCG	0.947	0.092	0.306	0.897

Manisa 'nın MG1_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 12, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate Gradient olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.38' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.38: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

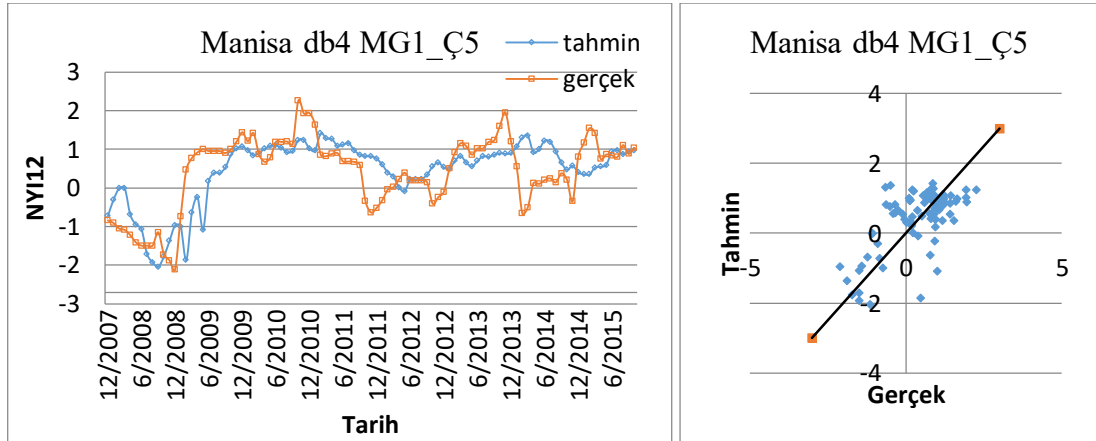
Şekil 4.38' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

Bir aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.40' da verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.40: Manisa NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç5).

DB4 MANİSA MG1_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.540	0.988	0.994	-0.115
15PETHypLM	0.481	0.985	0.993	-0.112
10PETHypLMCG	0.527	0.991	0.996	-0.119
10PETHypCG	0.634	0.619	0.787	0.301
10PESigLM	0.540	0.693	0.832	0.218
8PESigLM	0.650	0.554	0.744	0.375
12PESigLM	0.602	0.633	0.795	0.286

Çizelge 4.40' a göre MG1_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 8, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.39' da zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.39: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.39' da görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum

değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir.

Girdi verisi olarak Db4 dalgacık ayrışımına tabi tutulan bir aylık Manisa NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.41' de verilmiştir.

Çizelge 4.41: Manisa istasyonu için bir aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG1_Ç1	12PETHypCG	0.947	0.092	0.303	0.897
MG1_Ç2	10PETHypCG	0.892	0.192	0.439	0.783
MG1_Ç3	10PETHypCG	0.806	0.351	0.593	0.604
MG1_Ç4	12PESigmLM	0.717	0.601	0.775	0.322
MG1_Ç5	8PESigmLM	0.650	0.554	0.744	0.375

İki aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

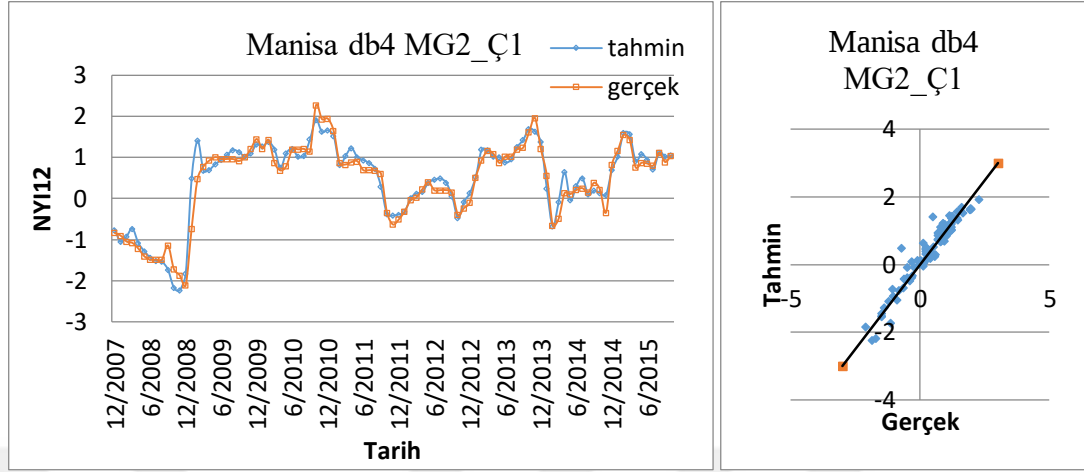
İki aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.42' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.42: Manisa NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç1).

DB4 MANİSA MG2_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.936	0.137	0.370	0.845
15PETHypLM	0.952	0.112	0.334	0.874
10PETHypLMCG	0.968	0.059	0.244	0.933
10PETHypCG	0.958	0.074	0.272	0.917
10PESigmLM	0.826	0.449	0.670	0.493
8PESigmLM	0.971	0.072	0.268	0.919
12PESigmLM	0.964	0.066	0.257	0.926

Manisa 'nın MG2_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 12, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olduğu

gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.40' da zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.40: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

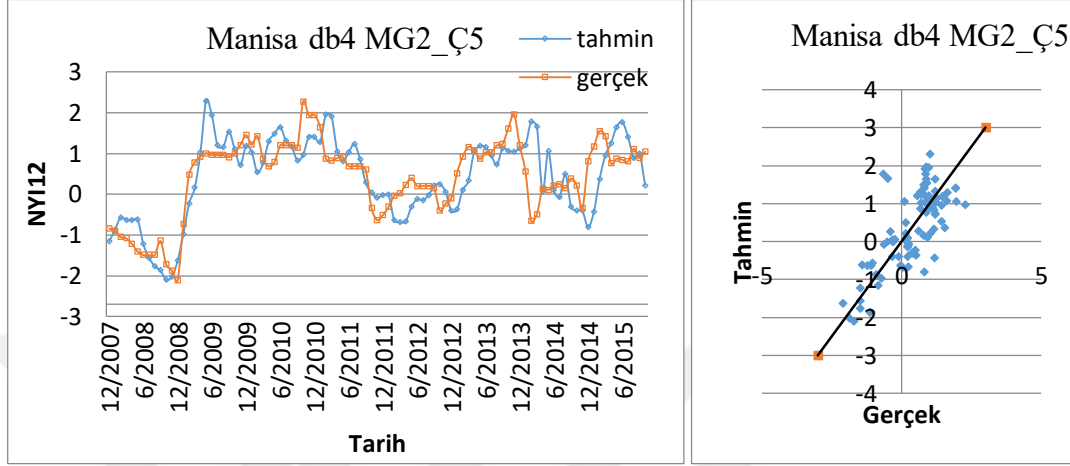
Şekil 4.40' da görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

İki aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.43' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.43: Manisa NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç5).

DB4 MANİSA MG2_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.633	0.8847	0.9407	0.002
15PETHypLM	0.565	1.122	1.0597	-0.266
10PETHypLMCG	0.592	1.053	1.026	-0.188
10PETHypCG	0.640	0.714	0.845	0.195
10PESigmLM	0.753	0.466	0.683	0.474
8PESigmLM	0.599	0.915	0.957	-0.033
12PESigmLM	0.706	0.686	0.828	0.226

Çizelge 4.43' e göre MG2_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.41' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.41: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.41' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir.

Girdi verisi olarak Db4 dalgacık ayrışımına tabi tutulan iki aylık Manisa NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.44' te verilmiştir.

Çizelge 4.44: Manisa istasyonu için iki aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG2_Ç1	12PESigmLM	0.964	0.066	0.257	0.926
MG2_Ç2	12PESigmLM	0.948	0.099	0.315	0.888
MG2_Ç3	12PETHypCG	0.925	0.135	0.367	0.848
MG2_Ç4	10PETHypCG	0.824	0.318	0.564	0.642
MG2_Ç5	10PESigmLM	0.753	0.466	0.683	0.474

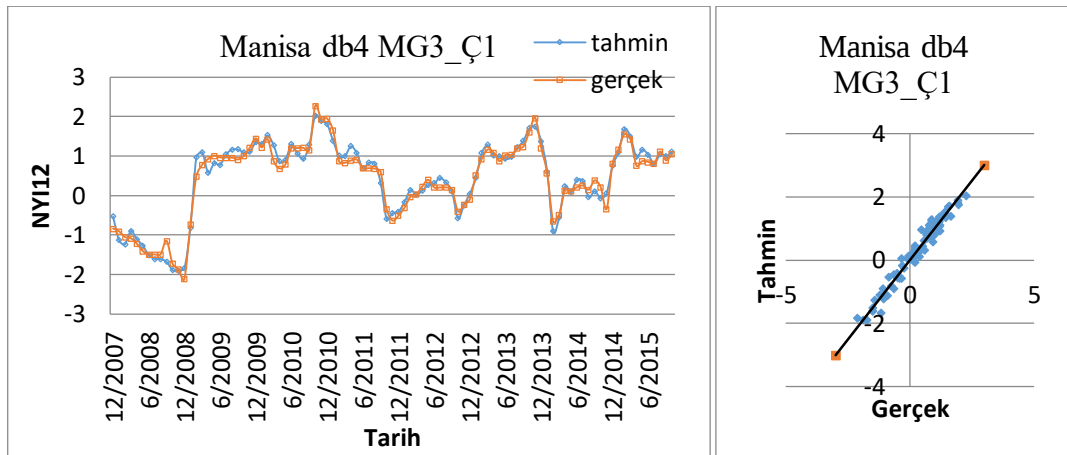
Üç aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

Üç aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.45' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.45: Manisa NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç1).

DB4 MANİSA MG3_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.950	0.087	0.295	0.902
15PETHypLM	0.941	0.127	0.356	0.857
10PETHypLMCG	0.940	0.104	0.323	0.883
10PETHypCG	0.948	0.091	0.301	0.898
10PESigmLM	0.981	0.036	0.189	0.960
8PESigmLM	0.969	0.080	0.284	0.909
12PESigmLM	0.779	0.572	0.756	0.355

Manisa' nın MG3_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.42' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.42: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

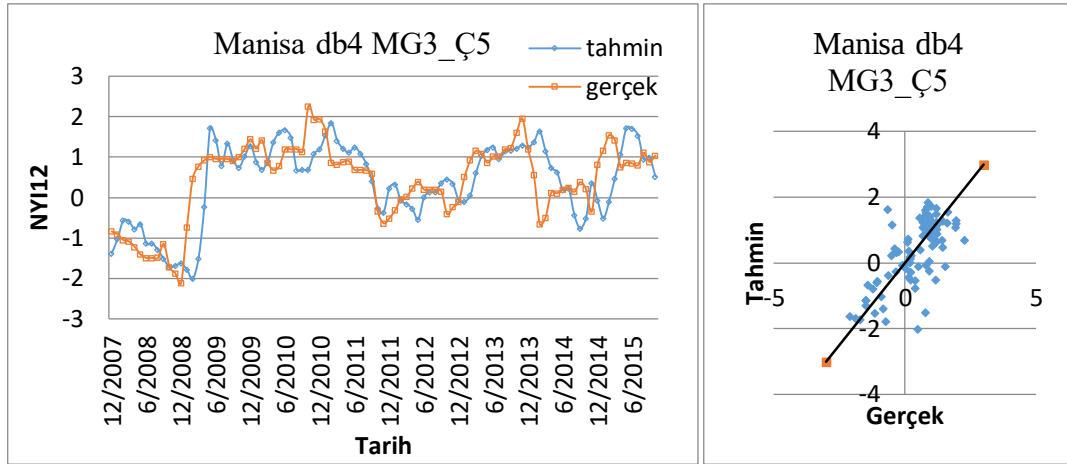
Şekil 4.42' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

Üç aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.46' da verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.46: Manisa NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç5).

DB4 MANİSA MG3_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.504	1.132	1.064	-0.277
15PETHypLM	0.489	1.350	1.162	-0.524
10PETHypLMCG	0.583	0.960	0.980	-0.084
10PETHypCG	0.656	0.681	0.825	0.231
10PESigLM	0.360	1.281	1.132	-0.446
8PESigLM	0.717	0.640	0.800	0.278
12PESigLM	0.701	0.553	0.744	0.376

Çizelge 4.46' ya göre MG3_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 12, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.43' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.43: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.43’ de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir.

Girdi verisi olarak Db4 dalgacık ayrışımına tabi tutulan üç aylık Manisa NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.47’ de verilmiştir.

Çizelge 4.47: Manisa istasyonu için üç aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG3_Ç1	10PESigmLM	0.981	0.036	0.189	0.960
MG3_Ç2	12PESigmLM	0.950	0.095	0.309	0.896
MG3_Ç3	8PESigmLM	0.923	0.149	0.386	0.832
MG3_Ç4	10PETHypCG	0.813	0.324	0.569	0.634
MG3_Ç5	12PESigmLM	0.701	0.553	0.744	0.376

Dört aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

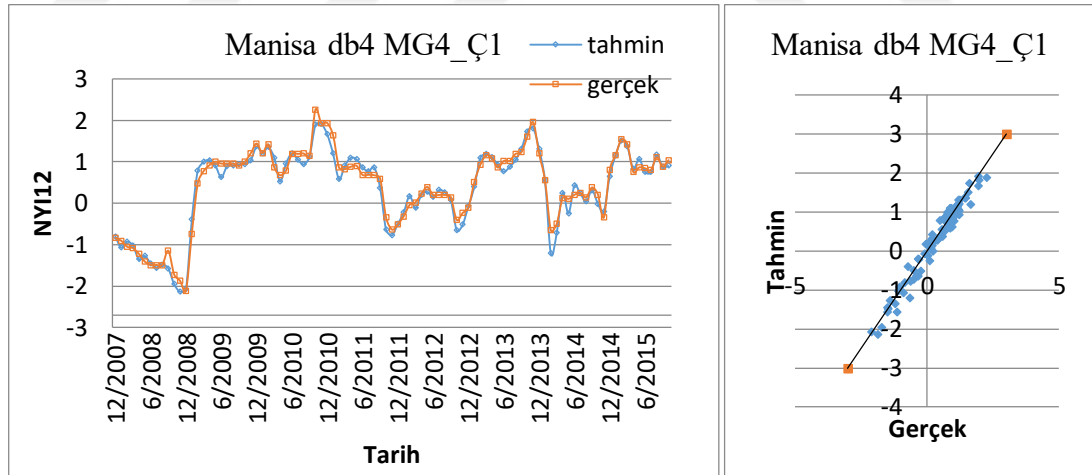
Dört aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.48’ de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak;

bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.48: Manisa NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç1).

DB4 MANİSA MG4 Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.970	0.053	0.231	0.940
15PETHypLM	0.977	0.053	0.230	0.940
10PETHypLMCG	0.971	0.079	0.280	0.911
10PETHypCG	0.961	0.068	0.261	0.923
10PESigLM	0.983	0.032	0.178	0.964
8PESigLM	0.969	0.062	0.249	0.930
12PESigLM	0.936	0.195	0.441	0.780

Manisa' nın MG4_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.44' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.44: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

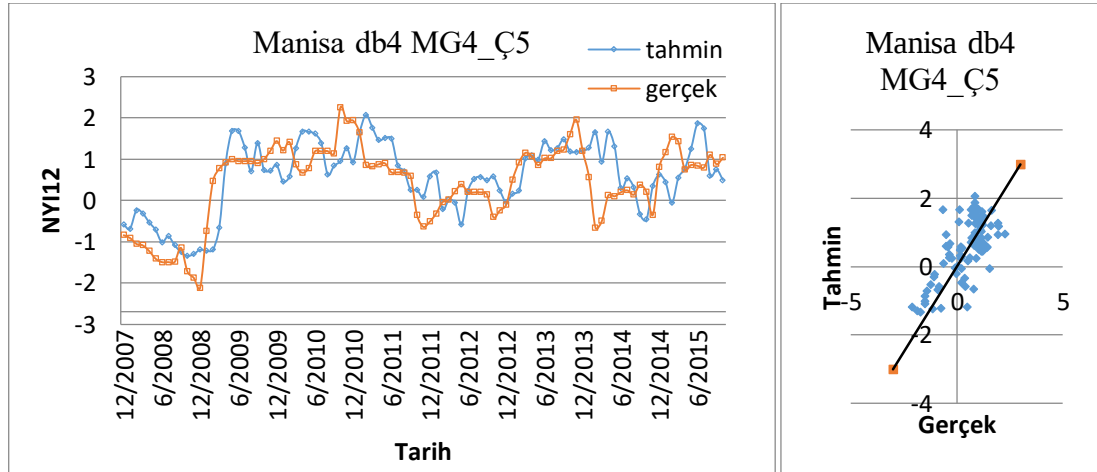
Şekil 4.44' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45° lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

Dört aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.49' da verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.49: Manisa NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç5).

DB4 MANİSA MG4_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.539	1.096	1.047	-0.237
15PETHypLM	0.607	1.088	1.043	-0.228
10PETHypLMCG	0.632	0.977	0.989	-0.103
10PETHypCG	0.674	0.643	0.802	0.274
10PESigLM	0.649	0.662	0.813	0.253
8PESigLM	0.694	0.523	0.723	0.410
12PESigLM	0.589	0.796	0.892	0.101

Çizelge 4.49' a göre MG4_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 8, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.45' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.45: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.45' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum

değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir.

Girdi verisi olarak Db4 dalgacık ayrışımına tabi tutulan dört aylık Manisa NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.50' de verilmiştir.

Çizelge 4.50: Manisa istasyonu için dört aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG4_Ç1	10PESigmLM	0.983	0.032	0.178	0.964
MG4_Ç2	10PESigmLM	0.944	0.107	0.326	0.880
MG4_Ç3	10PESigmLM	0.910	0.158	0.397	0.822
MG4_Ç4	12PETHypCG	0.817	0.312	0.559	0.648
MG4_Ç5	8PESigmLM	0.694	0.523	0.723	0.410

4.2.2 Manisa istasyonu için Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış modeller

Bir aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

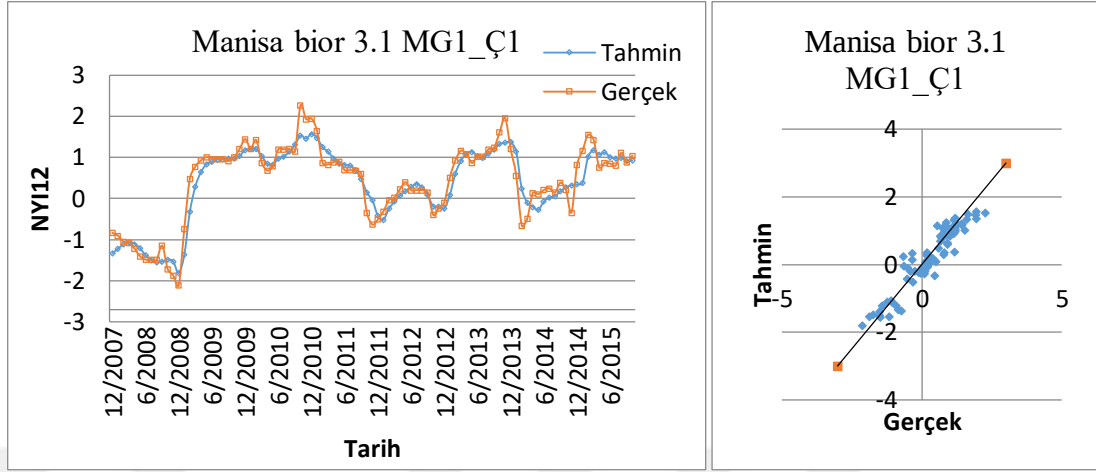
Bir aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.51' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.51: Manisa NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç1).

BİOR 3.1 MANİSA MG1_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.935	0.227	0.476	0.744
15PETHypLM	0.907	0.194	0.440	0.781
10PETHypLMCG	0.886	0.195	0.441	0.780
10PETHypCG	0.946	0.096	0.310	0.891
10PESigmLM	0.944	0.106	0.325	0.880
8PESigmLM	0.940	0.104	0.323	0.882

Manisa 'nın MG1_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate

Gradient olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.46' da zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.46: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

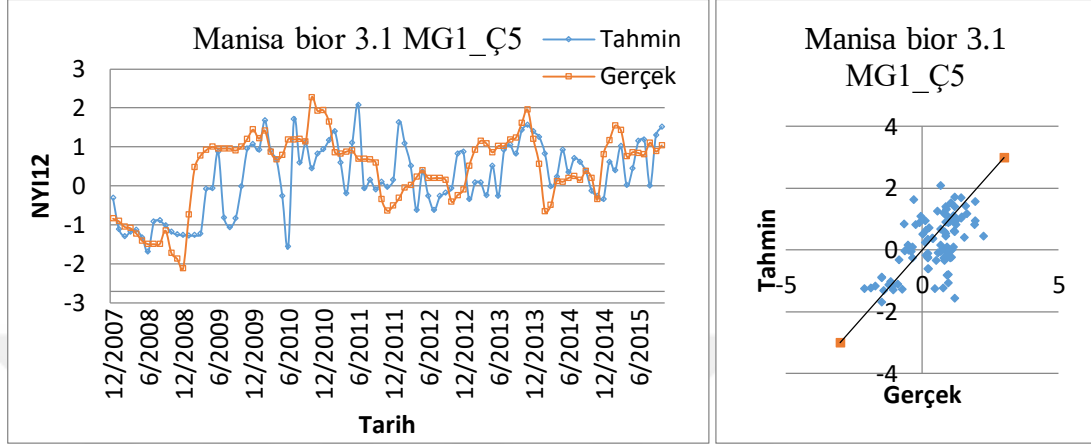
Şekil 4.46' da görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

Bir aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.52' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.52: Manisa NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç5).

BİOR 3.1 MANİSA MG1_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PEThypLM	0.592	0.740	0.860	0.165
15PEThypLM	0.572	0.861	0.928	0.028
10PEThypLMCG	0.557	0.832	0.912	0.061
10PEThypCG	0.512	0.904	0.951	-0.020
10PESigmLM	0.496	0.772	0.879	0.129
8PESigmLM	0.539	0.906	0.952	-0.023

Çizelge 4.52' ye göre MG1_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon , öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.47' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.47: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.47' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir.

Girdi verisi olarak Bior 3.1 dalgacık ayrışımına tabi tutulan Bir aylık Manisa NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.53' de verilmiştir.

Çizelge 4.53: Manisa istasyonu için bir aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG1_Ç1	10PETHypCG	0.946	0.096	0.310	0.891
MG1_Ç2	8PESigmLM	0.863	0.229	0.478	0.742
MG1_Ç3	10PETHypCG	0.718	0.539	0.734	0.391
MG1_Ç4	10PETHypLMCG	0.677	0.598	0.773	0.326
MG1_Ç5	10PETHypLM	0.592	0.740	0.860	0.165

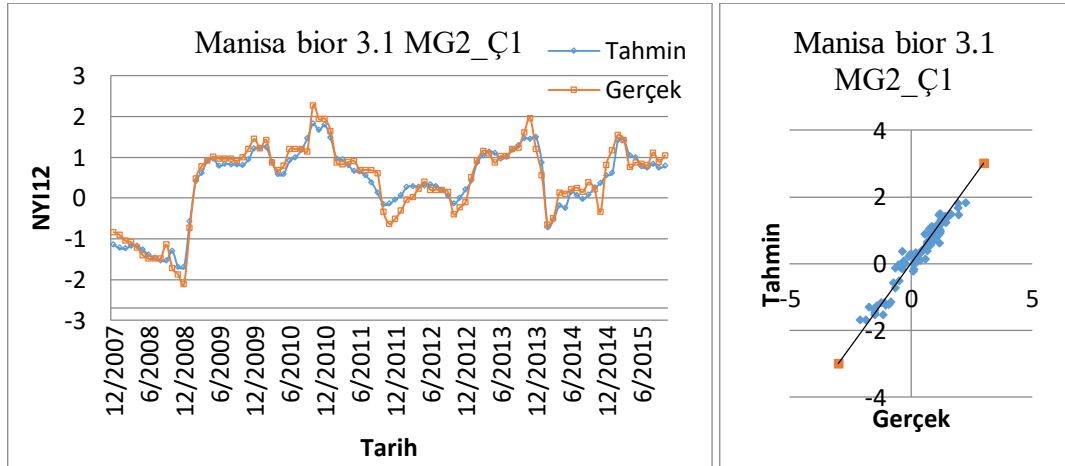
İki aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

İki aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.54' te verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.54: Manisa NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç1).

BİOR 3.1 MANİSA MG2_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.963	0.104	0.323	0.882
15PETHypLM	0.954	0.089	0.298	0.900
10PETHypLMCG	0.936	0.132	0.363	0.851
10PETHypCG	0.950	0.086	0.293	0.903
10PESigmLM	0.963	0.070	0.265	0.921
8PESigmLM	0.969	0.054	0.232	0.939

Manisa 'nın MG2_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 8, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.48' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

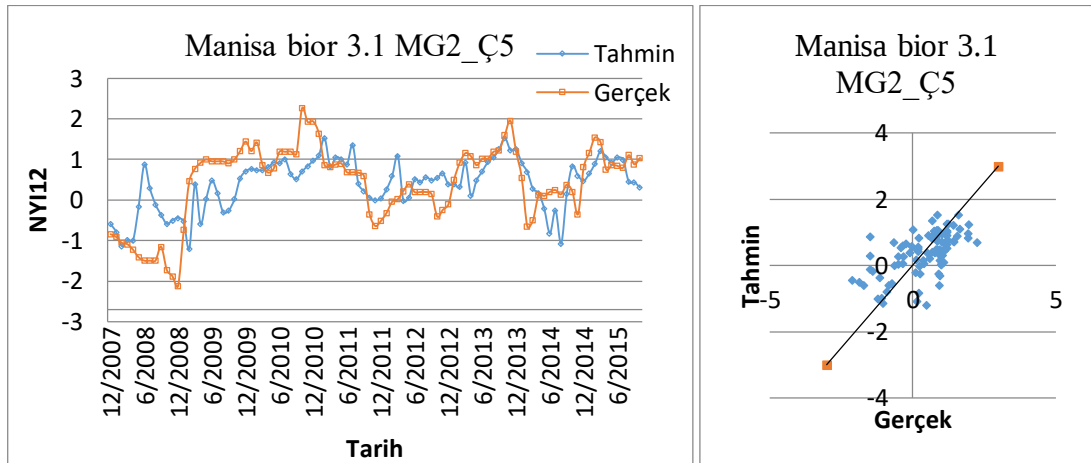
Şekil 4.48: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.48' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir. İki aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.55' te verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.55: Manisa NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç5).

BİOR 3.1 MANİSA MG2_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.389	1.243	1.115	-0.402
15PETHypLM	0.264	1.333	1.155	-0.504
10PETHypLMCG	0.427	1.260	1.122	-0.422
10PETHypCG	0.641	0.648	0.805	0.268
10PESigmLM	0.595	0.578	0.760	0.348
8PESigmLM	0.653	0.940	0.970	-0.061

Çizelge 4.55' e göre MG2_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.49' da zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.49: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.49' da görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir. Girdi verisi olarak Bior 3.1 dalgacık ayrışımına tabi tutulan iki aylık Manisa NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.56' da verilmiştir.

Çizelge 4.56: Manisa istasyonu için iki aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG2_Ç1	8PESigmLM	0.969	0.054	0.232	0.939
MG2_Ç2	10PETHypCG	0.933	0.117	0.342	0.868
MG2_Ç3	8PESigmLM	0.846	0.313	0.559	0.647
MG2_Ç4	10PESigmLM	0.792	0.391	0.625	0.559
MG2_Ç5	10PESigmLM	0.595	0.578	0.760	0.348

Üç aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

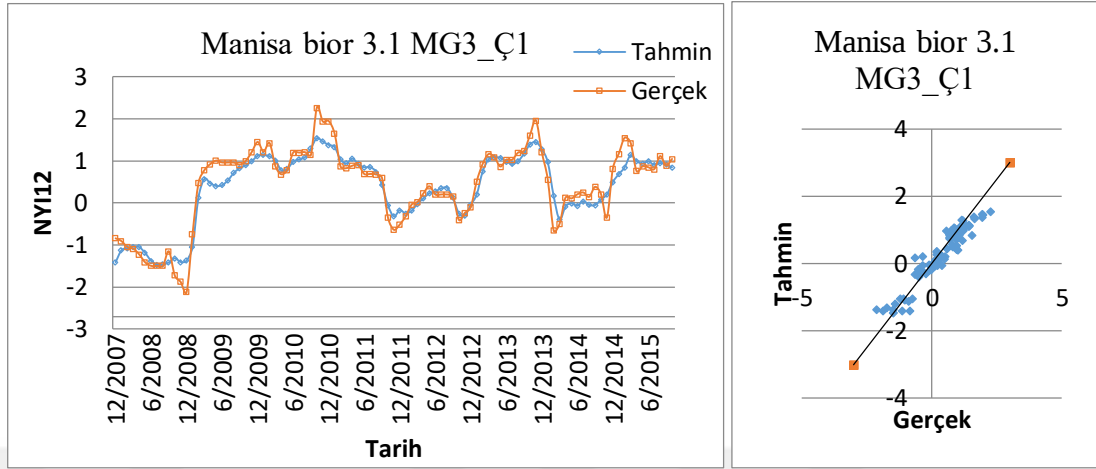
Üç aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.57' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.57: Manisa NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç1).

BİOR 3.1 MANİSA MG3_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.959	0.090	0.300	0.898
15PETHypLM	0.844	0.266	0.516	0.700
10PETHypLMCG	0.901	0.171	0.413	0.807
10PETHypCG	0.956	0.086	0.294	0.903
10PESigmLM	0.950	0.180	0.424	0.797
8PESigmLM	0.958	0.106	0.325	0.881

Manisa' nın MG3_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate

Gradient olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.50' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.50: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

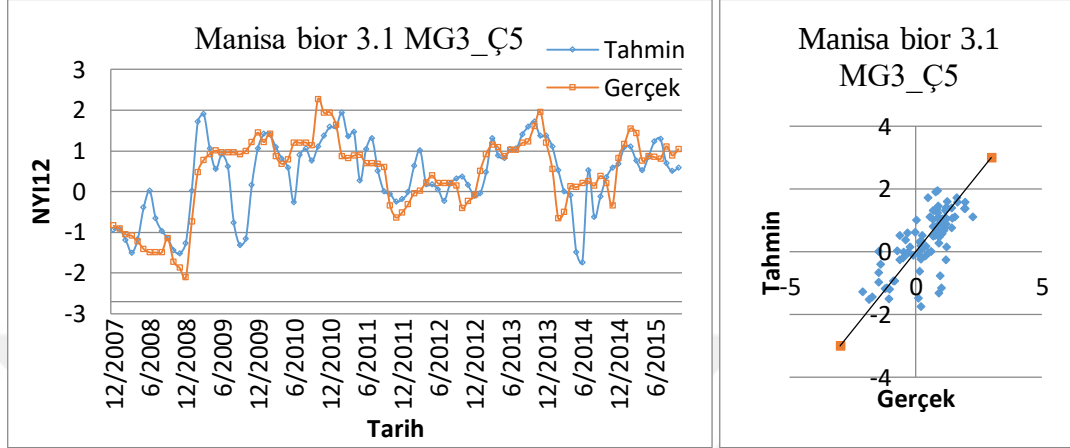
Şekil 4.50' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

Üç aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.58' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.58: Manisa NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç5).

BİOR 3.1 MANİSA MG3_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.689	0.620	0.788	0.300
15PETHypLM	0.623	0.909	0.953	-0.03
10PETHypLMCG	0.596	0.858	0.926	0.031
10PETHypCG	0.718	0.486	0.697	0.451
10PESigLM	0.398	2.368	1.539	-1.672
8PESigLM	0.340	3.104	1.762	-2.502

Çizelge 4.58' e göre MG3_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate Gradient olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.51' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.51: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.51' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir.

Girdi verisi olarak Bior 3.1 dalgacık ayrışımına tabi tutulan üç aylık Manisa NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.59' de verilmiştir.

Çizelge 4.59: Manisa istasyonu için üç aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG3_Ç1	10PETHypCG	0.956	0.086	0.294	0.903
MG3_Ç2	10PESigmLM	0.902	0.171	0.414	0.807
MG3_Ç3	10PETHypCG	0.843	0.273	0.522	0.692
MG3_Ç4	8PESigmLM	0.823	0.291	0.539	0.672
MG3_Ç5	10PETHypCG	0.718	0.486	0.697	0.451

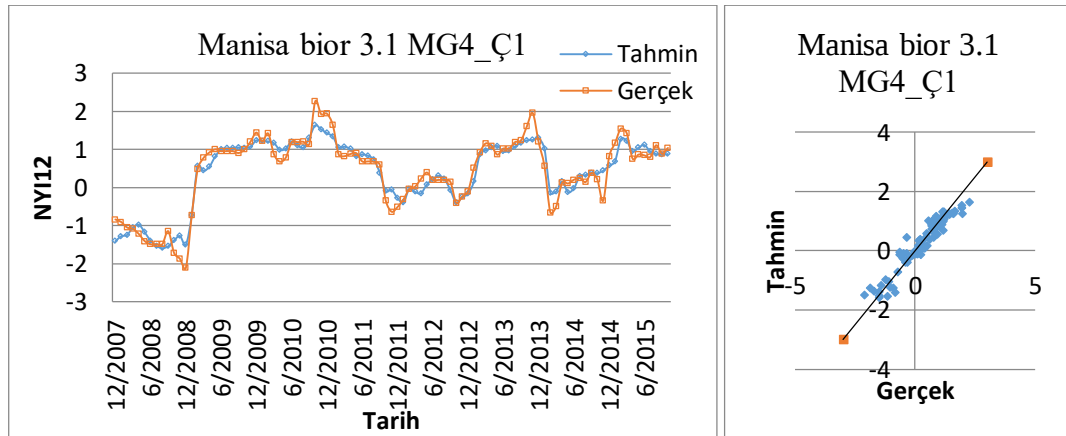
Dört aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

Dört aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.60' da verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.60: Manisa NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç1).

BİÖR 3.1 MANİSA MG4_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.915	0.149	0.386	0.832
15PETHypLM	0.905	0.177	0.420	0.801
10PETHypLMCG	0.949	0.109	0.329	0.878
10PETHypCG	0.957	0.076	0.276	0.914
10PESigLM	0.955	0.083	0.288	0.907
8PESigLM	0.957	0.076	0.276	0.914

Manisa' nın MG4_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate Gradient olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.52' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.52: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.52' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş

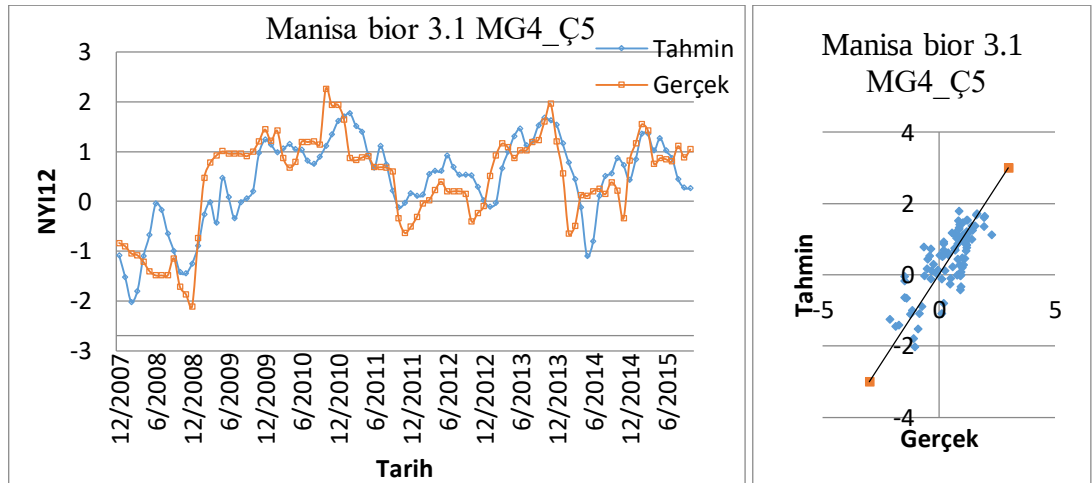
bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

Dört aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.61' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.61: Manisa NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç5).

BİOR 3.1 MANİSA MG4_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.580	0.767	0.876	0.134
15PETHypLM	0.368	1.246	1.116	-0.406
10PETHypLMCG	0.571	0.855	0.925	0.035
10PETHypCG	0.772	0.400	0.632	0.549
10PESigmLM	0.714	0.568	0.754	0.359
8PESigmLM	0.768	0.383	0.619	0.567

Çizelge 4.61' e göre MG4_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 8, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.53' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.53: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.53' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir. Girdi verisi olarak Bior 3.1 dalgacık ayrışımına tabi tutulan dört aylık Manisa NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.62' de verilmiştir.

Çizelge 4.62: Manisa istasyonu için dört aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG4_Ç1	10PETHypCG	0.957	0.076	0.276	0.914
MG4_Ç2	10PETHypCG	0.947	0.139	0.373	0.880
MG4_Ç3	10PESigLM	0.887	0.221	0.470	0.750
MG4_Ç4	8PESigLM	0.865	0.293	0.542	0.669
MG4_Ç5	8PESigLM	0.768	0.383	0.619	0.567

4.2.3 Manisa istasyonu için Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış modeller

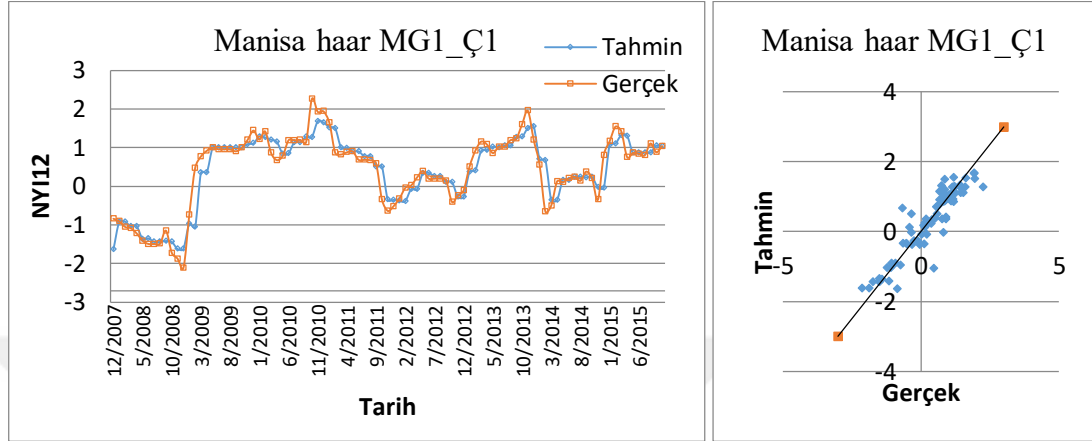
Bir aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

Bir aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.63' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.63: Manisa NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç1).

HAAR MANİSA MG1_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.816	0.342	0.585	0.614
15PETHypLM	0.838	0.363	0.603	0.590
10PETHypLMCG	0.882	0.224	0.473	0.747
10PETHypCG	0.926	0.127	0.356	0.857
10PESigLM	0.919	0.148	0.385	0.833
8PESigLM	0.920	0.145	0.381	0.836

Manisa 'nın MG1_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate Gradient olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.54' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.54: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

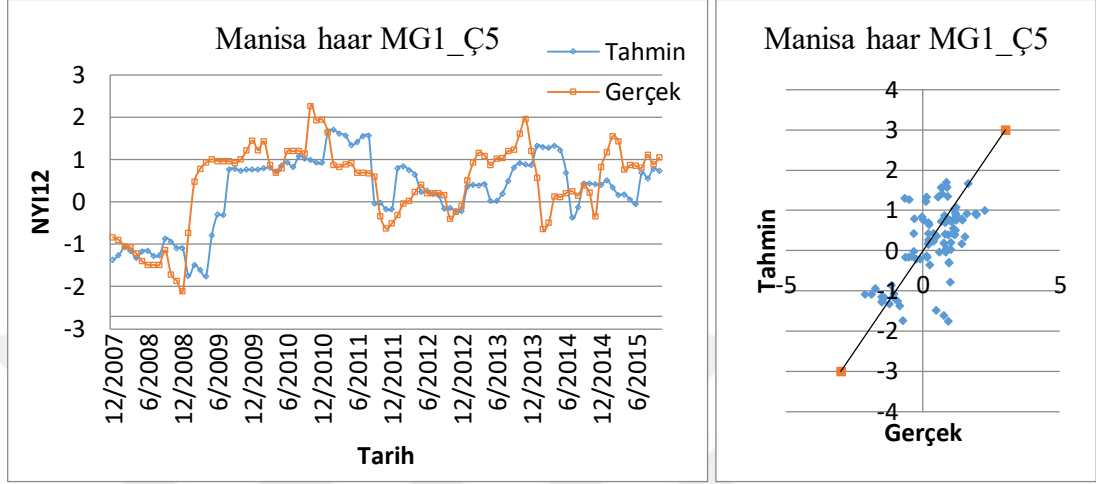
Şekil 4.54' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

Bir aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.64' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.64: Manisa NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç5).

HAAR MANİSA MG1_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.490	1.608	1.268	-0.814
15PETHypLM	0.458	1.587	1.260	-0.791
10PETHypLMCG	0.474	1.873	1.369	-1.114
10PETHypCG	0.612	0.674	0.821	0.239
10PESigmLM	0.620	0.771	0.878	0.130
8PESigmLM	0.278	0.987	0.994	-0.114

Çizelge 4.64' e göre MG1_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate Gradient olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.55' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.55: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.55' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir.

Girdi verisi olarak Haar dalgacık ayrışımına tabi tutulan bir aylık Manisa NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.65' te verilmiştir.

Çizelge 4.65: Manisa istasyonu için bir aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterler.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG1_Ç1	10PETHypCG	0.926	0.127	0.356	0.857
MG1_Ç2	8PESigmLM	0.797	0.236	0.488	0.731
MG1_Ç3	8PESigmLM	0.739	0.419	0.647	0.527
MG1_Ç4	10PETHypCG	0.683	0.543	0.7370	0.387
MG1_Ç5	10PETHypCG	0.612	0.674	0.8210	0.239

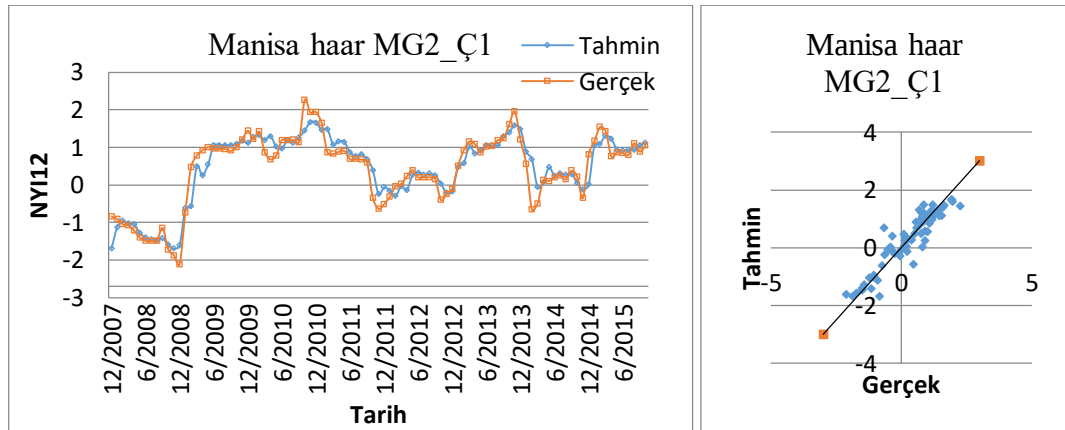
İki aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

İki aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.66' te verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.66: Manisa NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç1).

HAAR MANİSA MG2_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.871	0.360	0.600	0.593
15PETHypLM	0.899	0.188	0.433	0.788
10PETHypLMCG	0.861	0.242	0.492	0.727
10PETHypCG	0.934	0.112	0.335	0.873
10PESigLM	0.822	0.547	0.739	0.383
8PESigLM	0.938	0.117	0.343	0.868

Manisa 'nın MG2_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate Gradient olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.56' te zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.56: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.56' da görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş

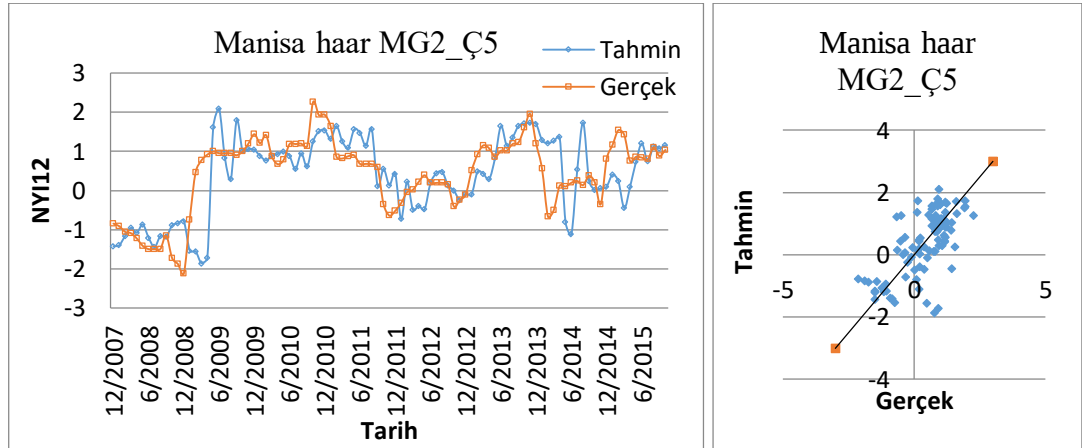
bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

İki aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.67' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.67: Manisa NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç5).

HAAR MANİSA MG2_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.631	0.801	0.895	0.097
15PETHypLM	0.443	1.421	1.192	-0.604
10PETHypLMCG	0.484	1.098	1.048	-0.239
10PETHypCG	0.666	0.636	0.797	0.283
10PESigLM	0.596	0.668	0.817	0.246
8PESigLM	0.663	0.696	0.834	0.214

Çizelge 4.67' ye göre MG2_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate Gradient olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.57' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.57: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.57' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum

değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir.

Girdi verisi olarak Haar dalgacık ayrışımına tabi tutulan iki aylık Manisa NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.68' de verilmiştir.

Çizelge 4.68: Manisa istasyonu için iki aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG2_Ç1	10PETHypCG	0.934	0.112	0.335	0.873
MG2_Ç2	10PETHypCG	0.874	0.218	0.467	0.754
MG2_Ç3	10PESigLM	0.784	0.386	0.621	0.564
MG2_Ç4	10PETHypCG	0.702	0.570	0.755	0.357
MG2_Ç5	10PETHypCG	0.666	0.636	0.797	0.283

Üç aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

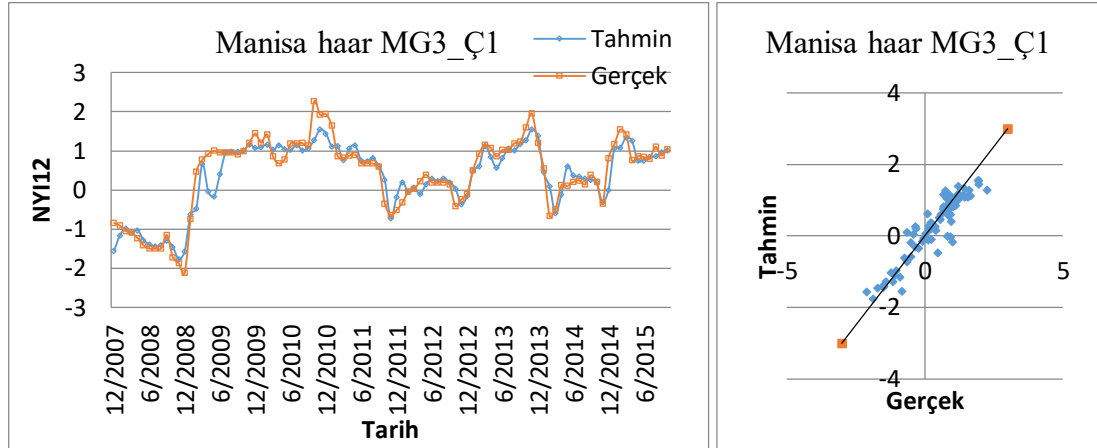
Üç aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.69' da verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.69: Manisa NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç1).

HAAR MANİSA MG3_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.898	0.203	0.450	0.771
15PETHypLM	0.880	0.346	0.588	0.610
10PETHypLMCG	0.906	0.196	0.443	0.779
10PETHypCG	0.935	0.116	0.340	0.869
10PESigLM	0.934	0.125	0.353	0.859
8PESigLM	0.922	0.157	0.397	0.822

Manisa' nın MG3_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate Gradient olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm

değerleri Şekil 4.58' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.58: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.58' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

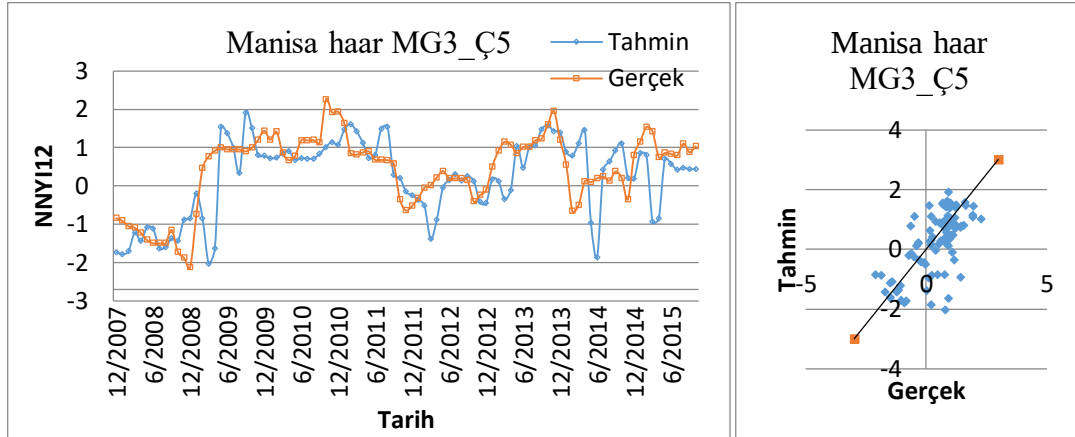
Üç aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.70' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.70: Manisa NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç5).

HAAR MANİSA MG3 Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.507	1.299	1.140	-0.466
15PETHypLM	0.395	2.316	1.522	-1.614
10PETHypLMCG	0.531	1.341	1.158	-0.514
10PETHypCG	0.661	0.686	0.828	0.226
10PESigmLM	0.681	1.053	1.026	-0.189
8PESigmLM	0.339	1.252	1.119	-0.413

Çizelge 4.70' e göre MG3_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate Gradient olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini

ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.59' da zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.59: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.59' da görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir.

Girdi verisi olarak Haar dalgacık ayrışımına tabi tutulan üç aylık Manisa NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.71' de verilmiştir.

Çizelge 4.71: Manisa istasyonu için üç aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG3_Ç1	10PETHypCG	0.935	0.116	0.340	0.869
MG3_Ç2	10PETHypCG	0.909	0.163	0.403	0.816
MG3_Ç3	10PETHypCG	0.810	0.343	0.586	0.612
MG3_Ç4	10PESigmLM	0.717	0.566	0.752	0.361
MG3_Ç5	10PETHypCG	0.661	0.686	0.828	0.226

Dört aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

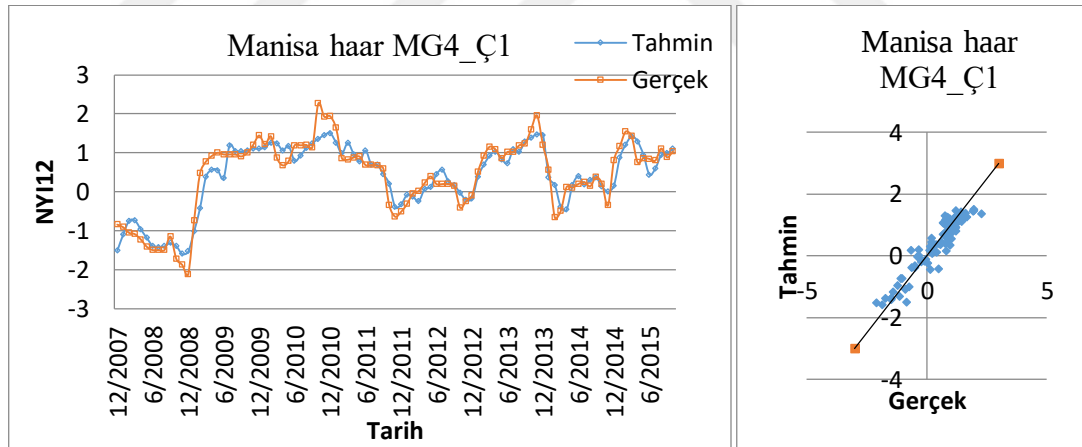
Dört aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.72' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak;

bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.72: Manisa NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç1).

HAAR MANİSA MG4_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.865	0.263	0.513	0.703
15PETHypLM	0.893	0.195	0.442	0.779
10PETHypLMCG	0.939	0.118	0.344	0.866
10PETHypCG	0.941	0.104	0.322	0.883
10PESigmLM	0.919	0.213	0.462	0.759
8PESigmLM	0.937	0.117	0.342	0.868

Manisa' nın MG4_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate Gradient olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.60' da zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.60: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.60' da görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

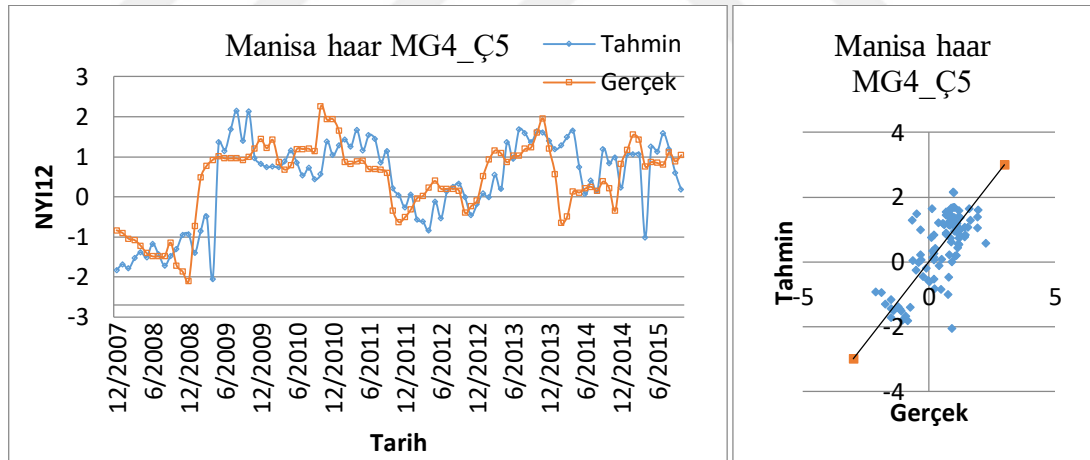
Dört aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.73' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için

farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.73: Manisa NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç5).

HAAR MANİSA MG4_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PEThypLM	0.576	1.114	1.055	-0.257
15PEThypLM	0.462	2.011	1.418	-1.269
10PEThypLMCG	0.543	1.501	1.225	-0.694
10PEThypCG	0.706	0.602	0.776	0.321
10PESigmLM	0.615	0.841	0.917	0.051
8PESigmLM	0.391	1.077	1.038	-0.215

Çizelge 4.73' e göre MG4_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate Gradient olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.61' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.61: Manisa istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.61' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pık değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir.

Girdi verisi olarak Haar dalgacık ayrışımına tabi tutulan dört aylık Manisa NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için

kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.74' de verilmiştir.

Çizelge 4.74: Manisa istasyonu için dört aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG4_Ç1	10PETHypCG	0.941	0.104	0.322	0.883
MG4_Ç2	10PESigmLM	0.878	0.216	0.465	0.756
MG4_Ç3	10PETHypCG	0.820	0.322	0.568	0.636
MG4_Ç4	10PESigmLM	0.6029	0.669	0.818	0.244
MG4_Ç5	10PETHypCG	0.706	0.602	0.776	0.321

4.3 Rize İstasyonu İçin Oluşturulan NYI12 Kuraklık Modelleri

4.3.1 Rize istasyonu için Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış modeller

Bir aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

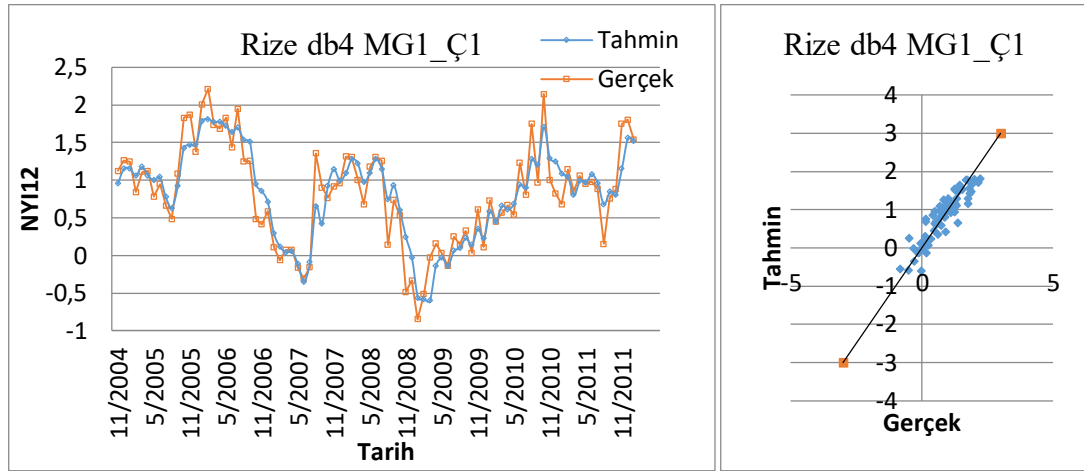
Bir aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.75' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.75: Rize NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç1).

DB4 RİZE MG1_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.863	0.124	0.352	0.715
15PETHypLM	0.835	0.134	0.366	0.691
10PETHypLMCG	0.735	0.235	0.484	0.460
10PETHypCG	0.900	0.083	0.288	0.809
10PESigmLM	0.877	0.115	0.338	0.737
8PESigmLM	0.349	0.795	0.892	-0.829
8PETHypCG	0.912	0.075	0.273	0.828
12PETHypCG	0.918	0.069	0.263	0.842

Rize 'nin MG1_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 12, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate Gradient olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri

Şekil 4.62' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.62: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.62' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

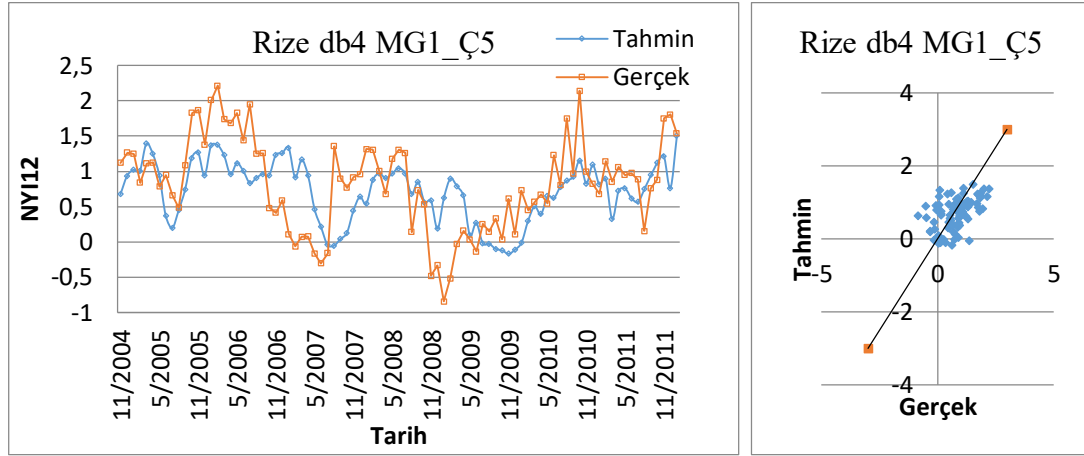
Bir aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.76' da verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.76: Rize NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç5).

DB4 RİZE MG1_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PEThypLM	0.073	1.318	1.148	-2.031
15PEThypLM	0.215	1.051	1.025	-1.416
10PEThypLMCG	0.203	1.122	1.059	-1.580
10PEThypCG	0.380	0.631	0.794	-0.45
10PESigmLM	0.486	0.351	0.592	0.194
8PESigmLM	0.455	0.537	0.733	-0.235
12PESigmLM	0.450	0.789	0.888	-0.814

Çizelge 4.76' ya göre MG1_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve

gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.63' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.63: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.63' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir.

Girdi verisi olarak Db4 dalgacık ayrışımına tabi tutulan Bir aylık Rize NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.77' de verilmiştir.

Çizelge 4.77: Rize istasyonu için bir aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG1_Ç1	12PETHypCG	0.918	0.069	0.262	0.841
MG1_Ç2	10PETHypCG	0.772	0.190	0.436	0.563
MG1_Ç3	8PESigmLM	0.734	0.212	0.460	0.513
MG1_Ç4	10PESigmLM	0.548	0.316	0.562	0.273
MG1_Ç5	10PESigmLM	0.486	0.351	0.592	0.193

İki aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

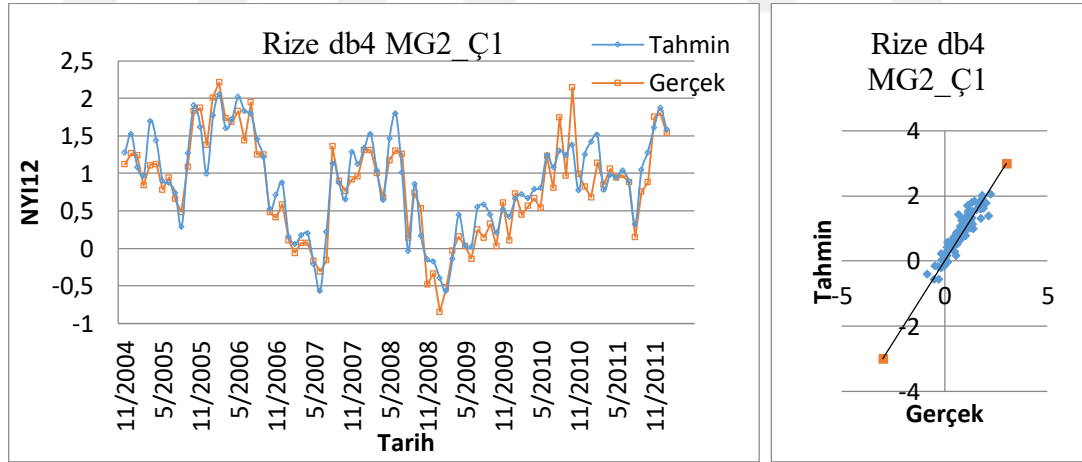
İki aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.78' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak;

bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.78: Rize NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç1).

DB4 RİZE MG2 Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PEThypLM	0.930	0.066	0.257	0.848
15PEThypLM	0.909	0.094	0.307	0.783
10PEThypLMCG	0.870	0.273	0.522	0.371
10PEThypCG	0.927	0.067	0.259	0.847
10PESigmLM	0.811	0.166	0.408	0.618
8PESigmLM	0.909	0.077	0.276	0.824
8PEThypLM	0.923	0.086	0.292	0.803
12PEThypLM	0.851	0.326	0.570	0.251

Rize 'nin MG2_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.64' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.64: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

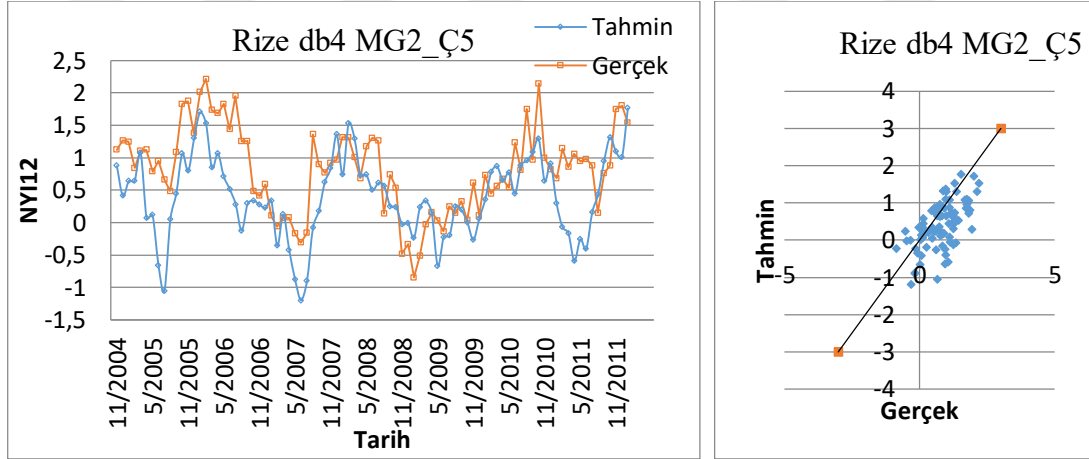
Şekil 4.64' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir. İki aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.79' da verilmiştir. Bu çizelgede değişik

işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.79: Rize NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç5).

DB4 RİZE MG2_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.366	1.465	1.211	-2.370
15PETHypLM	0.340	2.236	1.495	-4.141
10PETHypLMCG	0.572	1.073	1.036	-1.467
10PETHypCG	0.581	0.829	0.911	-0.907
10PESigmLM	0.720	1.073	1.036	-1.467
8PESigmLM	0.639	0.823	0.907	-0.892
12PESigmLM	0.599	0.501	0.708	-0.153

Çizelge 4.79' a göre MG2_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 12, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.65' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.65: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.65' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir. Girdi verisi olarak Db4 dalgacık ayrışımına tabi tutulan iki aylık Rize NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek

için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.80' de verilmiştir.

Çizelge 4.80: Rize istasyonu için iki aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No		R	OKH	OKHK	N-S
MG2_Ç1	10PETHypLM	0.929	0.066	0.257	0.848
MG2_Ç2	12PESigmLM	0.884	0.095	0.309	0.780
MG2_Ç3	10PETHypCG	0.834	0.163	0.404	0.626
MG2_Ç4	10PESigmLM	0.713	0.309	0.556	0.289
MG2_Ç5	12PESigmLM	0.599	0.501	0.708	-0.153

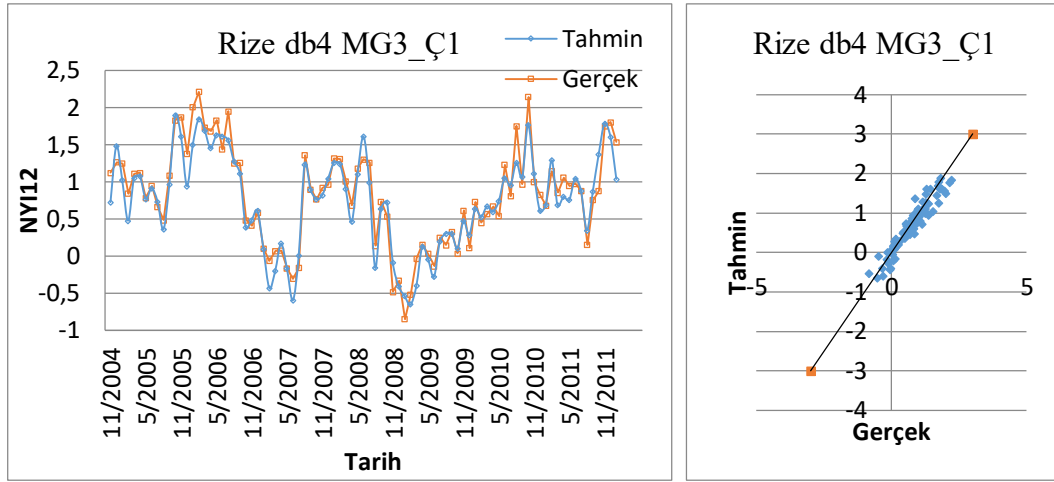
Üç aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

Üç aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.81' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.81: Rize NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç1).

DB4 RİZE MG3_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.920	0.123	0.351	0.717
15PETHypLM	0.885	0.100	0.316	0.770
10PETHypLMCG	0.916	0.073	0.271	0.831
10PETHypCG	0.926	0.076	0.276	0.824
10PESigmLM	0.952	0.045	0.213	0.895
8PESigmLM	0.948	0.045	0.213	0.896
12PESigmLM	0.956	0.052	0.229	0.879

Rize' nin MG3_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.66' da zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.66: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.66' da görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

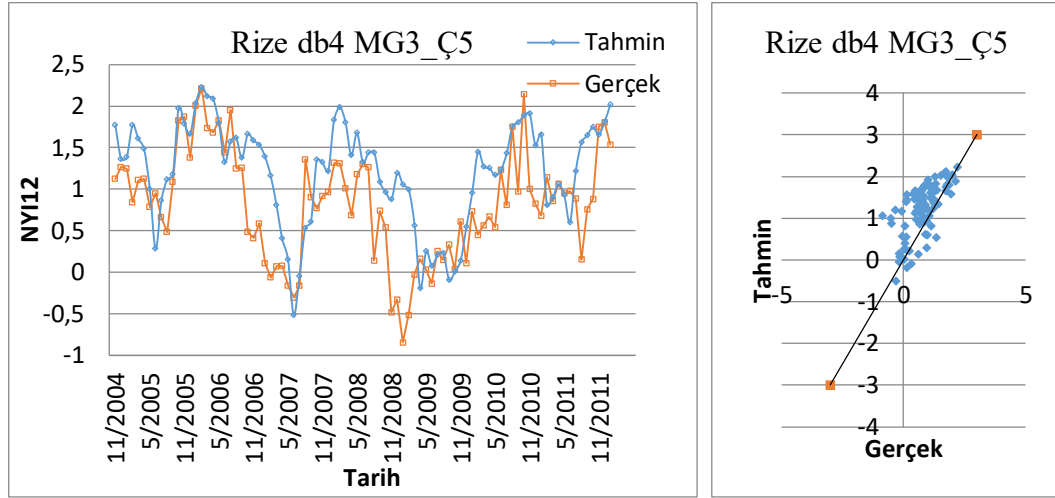
Üç aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.82' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.82: Rize NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç5).

DB4 RİZE MG3_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.390	1.293	1.137	-1.974
15PETHypLM	0.393	1.200	1.096	-1.760
10PETHypLMCG	0.432	1.456	1.207	-2.349
10PETHypCG	0.624	0.628	0.792	-0.443
10PESigmLM	0.654	0.432	0.658	0.006
8PESigmLM	0.659	0.595	0.771	-0.368
12PESigmLM	0.526	1.060	1.030	-1.437

Çizelge 4.82' ye göre MG3_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve

gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.67' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.67: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.67' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pık değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir.

Girdi verisi olarak Db4 dalgacık ayrışımına tabi tutulan üç aylık Rize NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.83' de verilmiştir.

Çizelge 4.83: Rize istasyonu için üç aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No		R	OKH	OKHK	N-S
MG3_Ç1	10PESigmLM	0.952	0.045	0.213	0.895
MG3_Ç2	10PESigmLM	0.867	0.115	0.340	0.735
MG3_Ç3	12PESigmLM	0.779	0.177	0.421	0.593
MG3_Ç4	8PESigmLM	0.707	0.271	0.521	0.376
MG3_Ç5	10PESigmLM	0.654	0.432	0.658	0.006

Dört aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

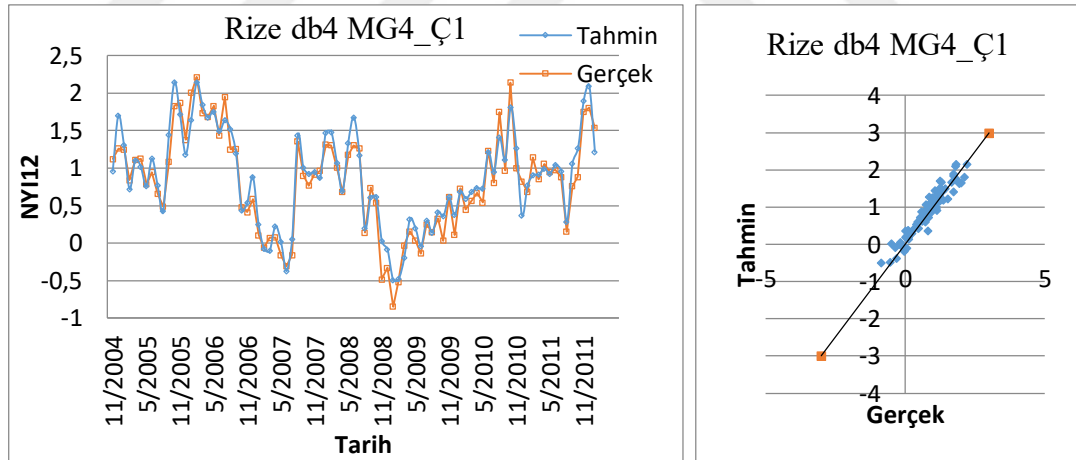
Dört aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.84' te verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak;

bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.84: Rize NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç1).

DB4 RİZE MG4 Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.941	0.051	0.225	0.883
15PETHypLM	0.933	0.103	0.320	0.764
10PETHypLMCG	0.962	0.071	0.266	0.837
10PETHypCG	0.910	0.078	0.279	0.821
10PESigmLM	0.959	0.039	0.197	0.911
8PESigmLM	0.930	0.316	0.562	0.274
12PESigmLM	0.841	0.246	0.496	0.434

Rize' nin MG4_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.68' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.68: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

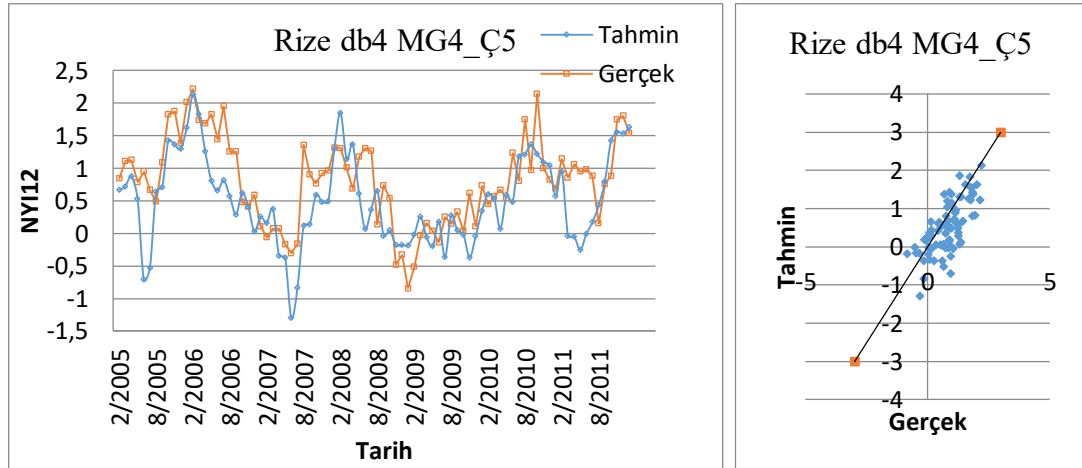
Şekil 4.68' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

Dört aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.85' te verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.85: Rize NYI12 verisinin Db4 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç5).

DB4 RİZE MG4_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.509	1.024	1.012	-1.302
15PETHypLM	0.266	1.579	1.256	-2.552
10PETHypLMCG	0.395	1.258	1.122	-1.831
10PETHypCG	0.586	0.659	0.812	-0.483
10PESigLM	0.675	0.422	0.650	0.050
8PESigLM	0.700	0.354	0.595	0.203
12PESigLM	0.660	0.481	0.694	-0.082

Çizelge 4.85' e göre MG4_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 8, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.69' da zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.69: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Db4 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.69' da görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında

görülmektedir. Girdi verisi olarak Db4 dalgacık ayrışımına tabi tutulan dört aylık Rize NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.86' da verilmiştir.

Çizelge 4.86: Rize istasyonu için dört aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG4_Ç1	10PESigmLM	0.959	0.039	0.197	0.911
MG4_Ç2	10PESigmLM	0.888	0.103	0.321	0.763
MG4_Ç3	12PETHypCG	0.852	0.141	0.376	0.675
MG4_Ç4	10PESigmLM	0.707	0.234	0.483	0.463
MG4_Ç5	8PESigmLM	0.700	0.354	0.595	0.203

4.3.2 Rize istasyonu için Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış modeller

Bir aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

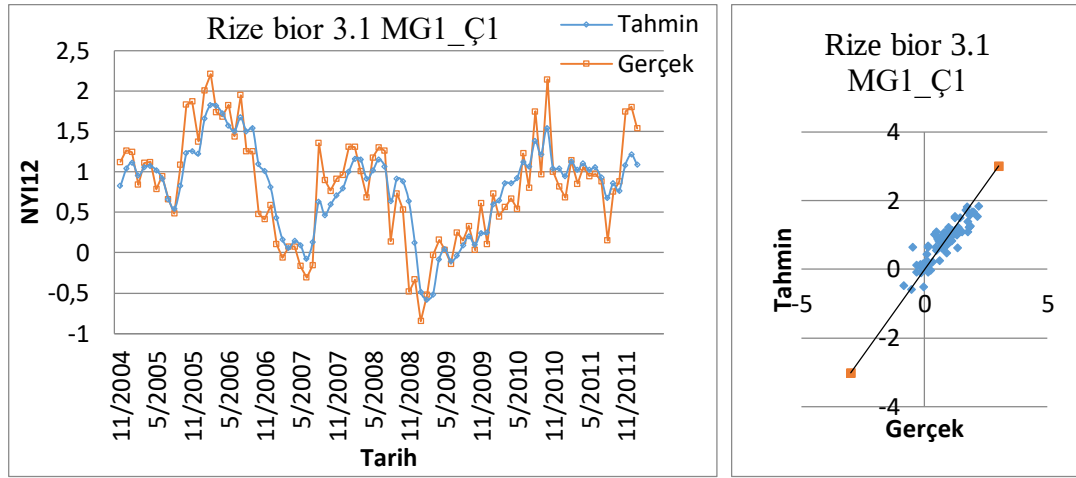
Bir aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.87' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.87: Rize NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç1).

BİOR 3.1 RİZE MG1_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.776	0.177	0.421	0.593
15PETHypLM	0.783	0.178	0.422	0.590
10PETHypLMCG	0.745	0.414	0.643	0.048
10PETHypCG	0.878	0.102	0.319	0.766
10PESigmLM	0.794	0.191	0.437	0.562
8PESigmLM	0.848	0.139	0.373	0.680

Rize' nin MG1_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate Gradient olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri

Şekil 4.70' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.70: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.70' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

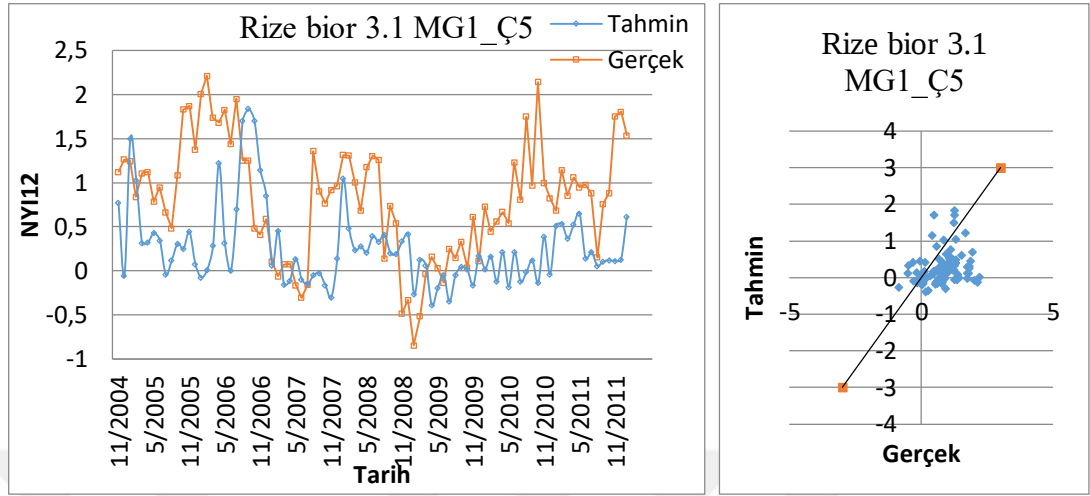
Bir aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.88' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.88: Rize NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç5).

BİÖR 3.1 RİZE MG1_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	-0.097	1.692	1.301	-2.891
15PETHypLM	-0.035	1.391	1.179	-2.198
10PETHypLMCG	0.130	1.401	1.184	-2.221
10PETHypCG	0.191	0.861	0.928	-0.979
10PESigmLM	0.240	0.794	0.891	-0.826
8PESigmLM	0.063	1.023	1.011	-1.352

Çizelge 4.88' e göre MG1_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg

Marquardt olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.71' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.71: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.71' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir.

Girdi verisi olarak Bior 3.1 dalgacık ayrışımına tabi tutulan Bir aylık Rize NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.89' de verilmiştir.

Çizelge 4.89: Rize istasyonu için bir aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG1_Ç1	10PEThypCG	0.878	0.102	0.319	0.766
MG1_Ç2	8PESigmLM	0.687	0.248	0.498	0.431
MG1_Ç3	10PEThypCG	0.487	0.430	0.656	0.011
MG1_Ç4	10PESigmLM	0.403	0.460	0.678	-0.057
MG1_Ç5	10PESigmLM	0.240	0.794	0.891	-0.826

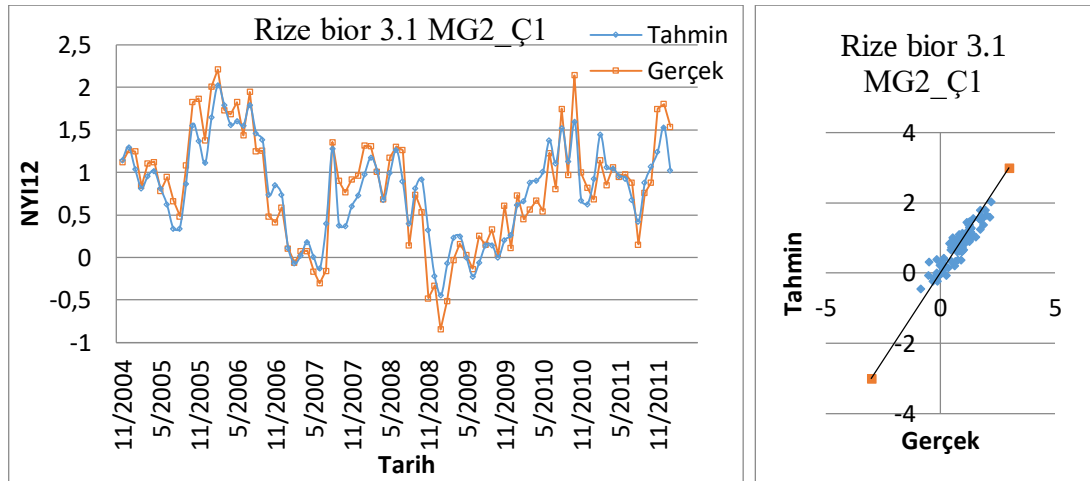
İki aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

İki aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.90' da verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.90: Rize NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç1).

BİOR 3.1 RİZE MG2_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.786	0.228	0.477	0.477
15PETHypLM	0.829	0.148	0.385	0.660
10PETHypLMCG	0.771	0.182	0.426	0.583
10PETHypCG	0.879	0.101	0.317	0.769
10PESigLM	0.862	0.116	0.340	0.734
8PESigLM	0.917	0.073	0.270	0.833

Rize 'nin MG2_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 8, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.72' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

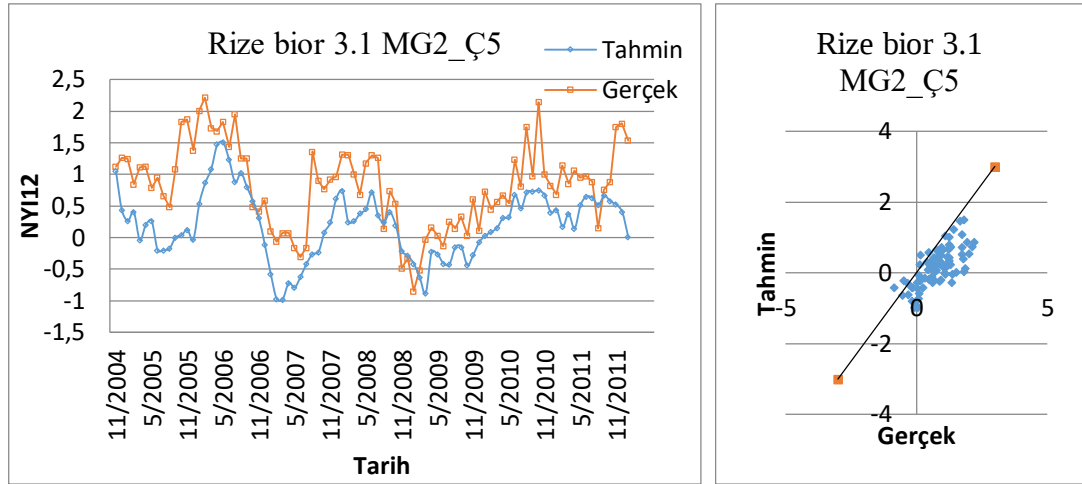
Şekil 4.72: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.72' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir. İki aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.91' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.91: Rize NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç5).

BİOR 3.1 RİZE MG2_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.473	0.653	0.808	-0.501
15PETHypLM	0.126	1.149	1.072	-1.641
10PETHypLMCG	0.384	1.001	1.001	-1.303
10PETHypCG	0.709	0.593	0.770	-0.362
10PESigmLM	0.489	0.710	0.842	-0.632
8PESigmLM	0.637	0.792	0.890	-0.821

Çizelge 4.91' e göre MG2_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate Gradient olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.73' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.73: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.73' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir. Girdi verisi olarak Bior 3.1 dalgacık ayrışımına tabi tutulan iki aylık Rize NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.92' de verilmiştir.

Çizelge 4.92: Rize istasyonu için iki aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG2_Ç1	8PESigmLM	0.917	0.073	0.270	0.833
MG2_Ç2	10PESigmLM	0.808	0.169	0.411	0.612
MG2_Ç3	10PESigmLM	0.761	0.202	0.449	0.536
MG2_Ç4	8PESigmLM	0.672	0.273	0.522	0.373
MG2_Ç5	10PETHypCG	0.709	0.593	0.770	-0.362

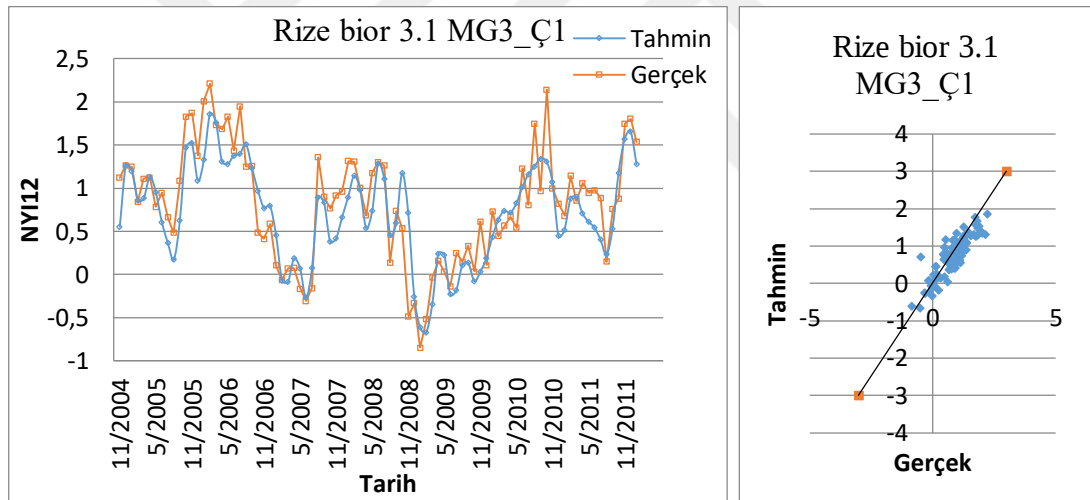
Üç aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

Üç aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.93' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.93: Rize NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç1).

BİOR 3.1 RİZE MG3 Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.888	0.168	0.410	0.614
15PETHypLM	0.421	0.723	0.851	-0.663
10PETHypLMCG	0.812	0.192	0.438	0.559
10PETHypCG	0.874	0.114	0.337	0.739
10PESigmLM	0.874	0.139	0.373	0.680
8PESigmLM	0.875	0.117	0.343	0.730

Rize' nin MG3_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.74' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.74: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.74' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

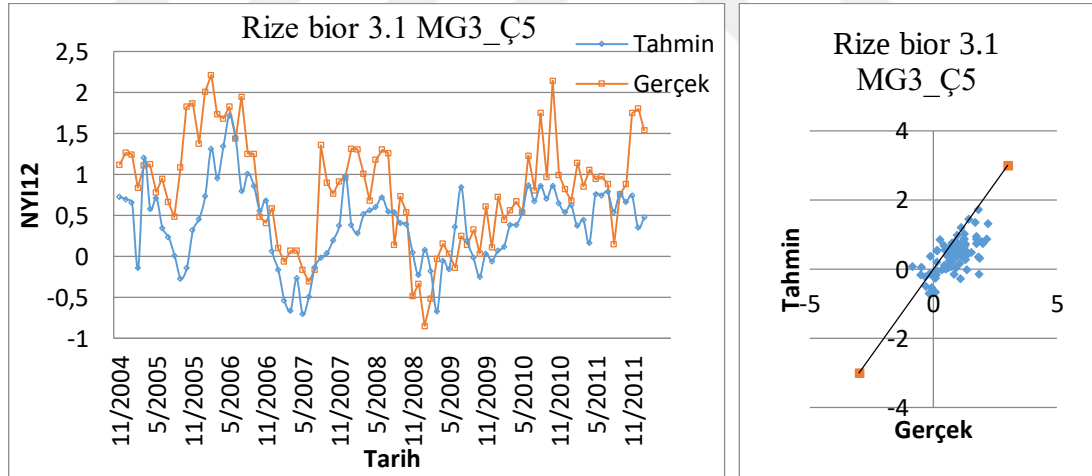
Üç aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.94' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için

farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.94: Rize NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç5).

BİOR 3.1 RİZE MG3_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.549	0.715	0.845	-0.643
15PETHypLM	0.140	1.419	1.191	-2.262
10PETHypLMCG	0.531	1.333	1.155	-2.065
10PETHypCG	0.611	0.729	0.854	-0.676
10PESigLM	0.652	1.674	1.294	-2.850
8PESigLM	0.644	0.432	0.657	0.007

Çizelge 4.94' e göre MG3_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 8, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.75' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.75: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.75' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir. Girdi verisi olarak Bior 3.1 dalgacık ayrışımına tabi tutulan üç aylık Rize NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin

etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.95' te verilmiştir.

Çizelge 4.95: Rize istasyonu için üç aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG3_Ç1	10PETHypCG	0.874	0.114	0.337	0.739
MG3_Ç2	10PETHypCG	0.814	0.189	0.435	0.565
MG3_Ç3	10PESigmLM	0.721	0.222	0.471	0.490
MG3_Ç4	10PETHypCG	0.614	0.451	0.672	-0.037
MG3_Ç5	8PESigmLM	0.644	0.432	0.657	0.007

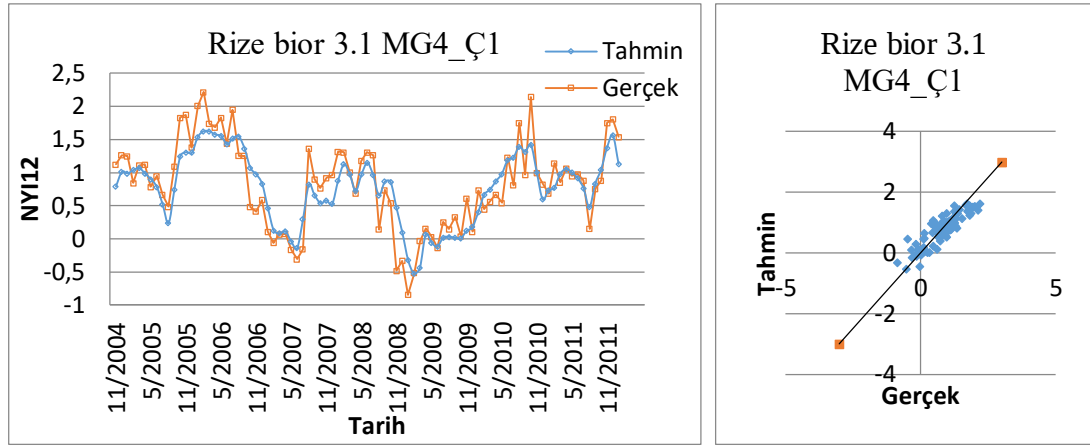
Dört aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

Dört aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.96' da verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.96: Rize NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç1).

BİOR 3.1 RİZE MG4_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.807	0.168	0.410	0.613
15PETHypLM	0.815	0.148	0.385	0.659
10PETHypLMCG	0.677	0.329	0.573	0.244
10PETHypCG	0.883	0.101	0.319	0.767
10PESigmLM	0.810	0.150	0.387	0.655
8PESigmLM	0.896	0.110	0.331	0.748

Rize' nin MG4_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate Gradient olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.76' te zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.76: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

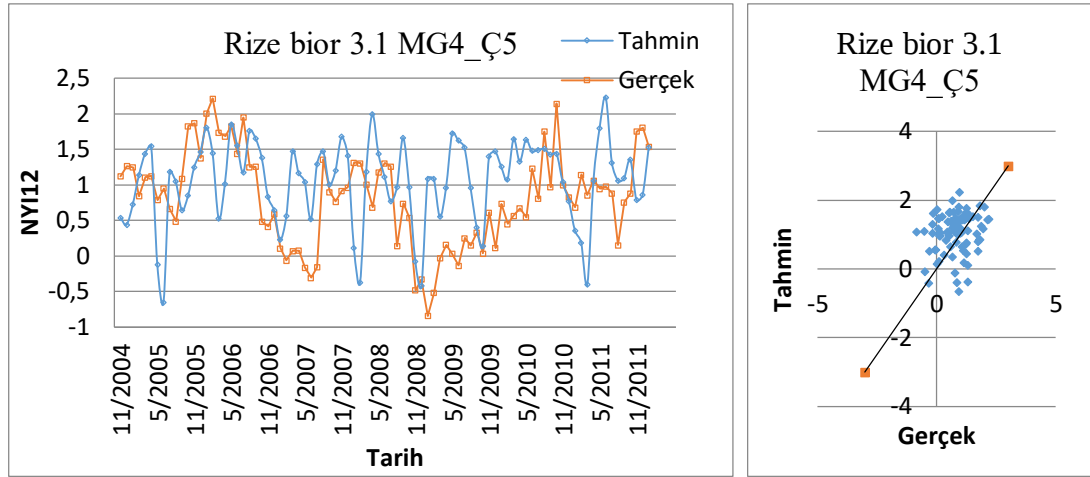
Şekil 4.76' da görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

Dört aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.97' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.97: Rize NYI12 verisinin Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç5).

BİÖR RİZE 3.1 MG4_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PEThypLM	0.386	0.819	0.905	-0.882
15PEThypLM	0.327	1.828	1.352	-3.204
10PEThypLMCG	0.379	0.879	0.938	-1.022
10PEThypCG	0.328	1.254	1.120	-1.884
10PESigmLM	0.188	0.686	0.828	-0.578
8PESigmLM	0.320	1.340	1.158	-2.082

Çizelge 4.97' ye göre MG4_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.77' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.77: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Bior 3.1 dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.77' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pık değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir.

Girdi verisi olarak Bior 3.1 dalgacık ayrışımına tabi tutulan dört aylık Rize NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.98' de verilmiştir.

Çizelge 4.98: Rize istasyonu için dört aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG4_Ç1	10PEThypCG	0.883	0.101	0.319	0.767
MG4_Ç2	10PESigmLM	0.752	0.206	0.454	0.526
MG4_Ç3	8PESigmLM	0.715	0.242	0.4920	0.443
MG4_Ç4	8PESigmLM	0.656	0.3958	0.628	0.092
MG4_Ç5	10PESigmLM	0.188	0.686	0.828	-0.578

4.3.3 Rize istasyonu için Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış modeller

Bir aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

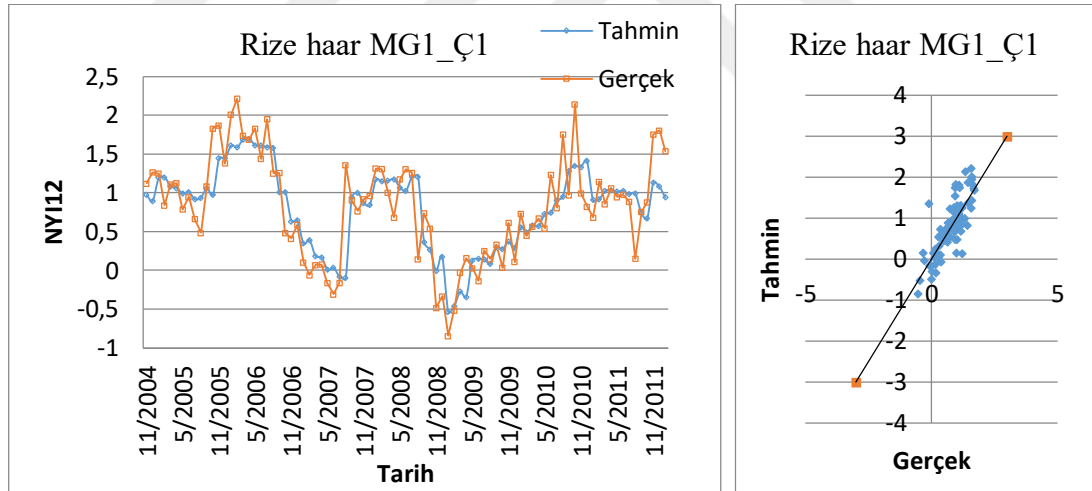
Bir aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.99' da verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak;

bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.99: Rize NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç1).

HAAR RİZE MG1_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.788	0.211	0.459	0.515
15PETHypLM	0.775	0.207	0.455	0.524
10PETHypLMCG	0.758	0.216	0.465	0.502
10PETHypCG	0.817	0.145	0.381	0.666
10PESigmLM	0.807	0.161	0.402	0.629
8PESigmLM	0.818	0.148	0.385	0.659

Rize' nin MG1_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate Gradient olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.78' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.78: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.78' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

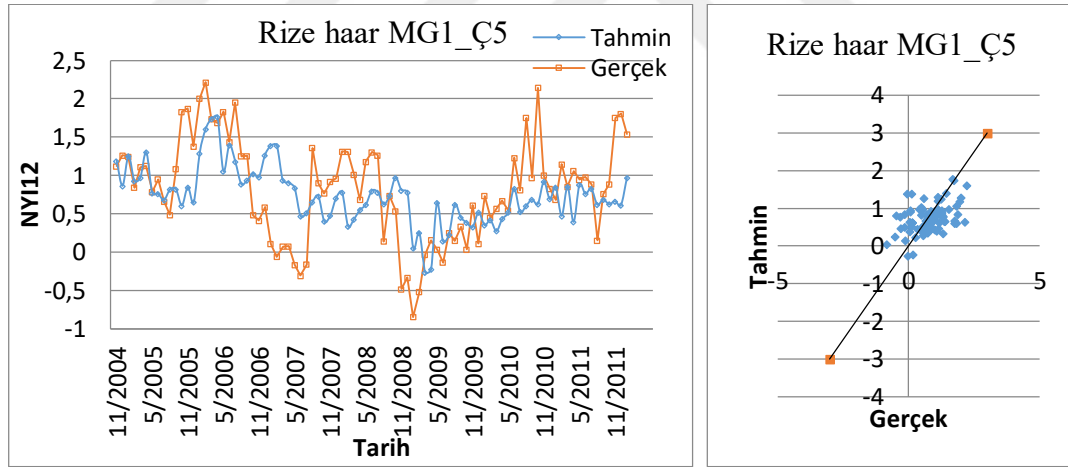
Bir aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.100' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları

için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.100: Rize NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan bir aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG1_Ç5).

HAAR RİZE MG1_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.047	1.476	1.215	-2.393
15PETHypLM	0.237	1.339	1.157	-2.078
10PETHypLMCG	-0.129	1.945	1.395	-3.473
10PETHypCG	0.156	1.085	1.042	-1.494
10PESigmLM	0.432	0.366	0.605	0.157
8PESigmLM	-0.036	2.069	1.438	-3.757

Çizelge 4.100' e göre MG1_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.79' da zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.79: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan bir aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.79' da görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir. Girdi verisi olarak Haar dalgacık ayrışımına tabi tutulan Bir aylık Rize NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin

etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.101' de verilmiştir.

Çizelge 4.101: Rize istasyonu için bir aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterler.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG1_Ç1	10PETHypCG	0.817	0.145	0.381	0.666
MG1_Ç2	10PETHypCG	0.760	0.194	0.440	0.797
MG1_Ç3	10PESigmLM	0.709	0.230	0.479	0.472
MG1_Ç4	10PESigmLM	0.563	0.303	0.550	0.304
MG1_Ç5	10PESigmLM	0.432	0.366	0.605	0.157

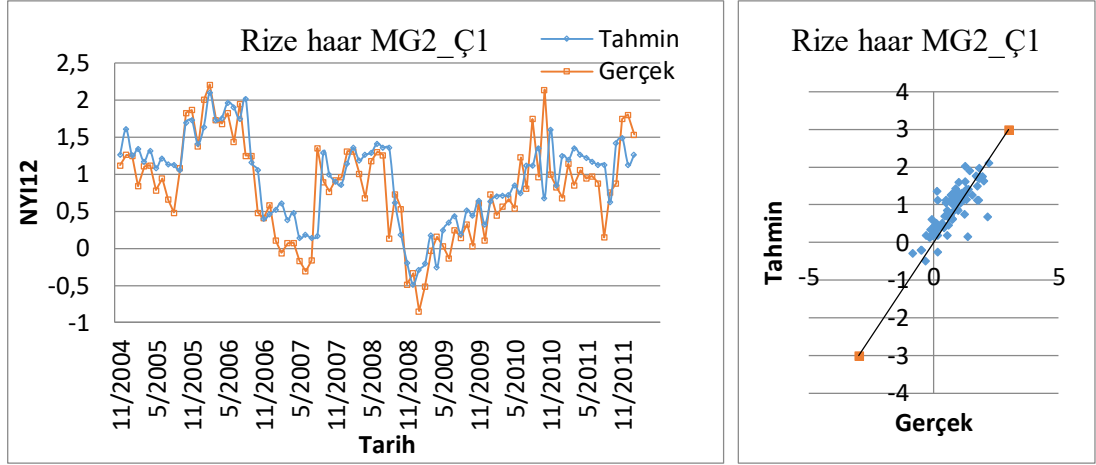
İki aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

İki aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.102' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.102: Rize NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç1).

HAAR RİZE MG2_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.774	0.261	0.511	0.399
15PETHypLM	0.805	0.177	0.420	0.594
10PETHypLMCG	0.783	0.576	0.759	-0.32
10PETHypCG	0.835	0.134	0.367	0.691
10PESigmLM	0.803	0.175	0.419	0.597
8PESigmLM	0.763	0.391	0.625	0.101

Rize' nin MG2_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.80' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.80: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

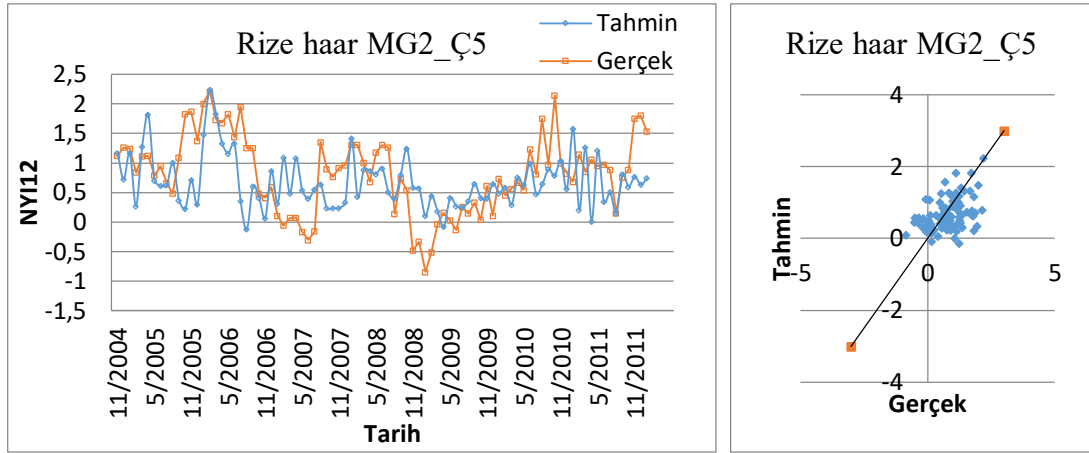
Şekil 4.80' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

İki aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.103' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.103: Rize NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan iki aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG2_Ç5).

HAAR RİZE MG2_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.161	1.609	1.269	-2.700
15PETHypLM	0.386	1.052	1.026	-1.419
10PETHypLMCG	0.320	1.320	1.149	-2.035
10PETHypCG	0.313	1.096	1.047	-1.519
10PESigLM	0.398	0.418	0.646	0.039
8PESigLM	0.268	0.814	0.902	-0.872

Çizelge 4.103' e göre MG2_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.81' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.81: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan iki aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.81' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir.

Girdi verisi olarak Haar dalgacık ayrışımına tabi tutulan iki aylık Rize NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.104' te verilmiştir.

Çizelge 4.104: Rize istasyonu için iki aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG2_Ç1	10PESigmLM	0.803	0.175	0.419	0.597
MG2_Ç2	10PEThypCG	0.744	0.210	0.458	0.517
MG2_Ç3	10PESigmLM	0.610	0.276	0.525	0.366
MG2_Ç4	10PESigmLM	0.564	0.444	0.667	-0.022
MG2_Ç5	10PESigmLM	0.398	0.418	0.646	0.039

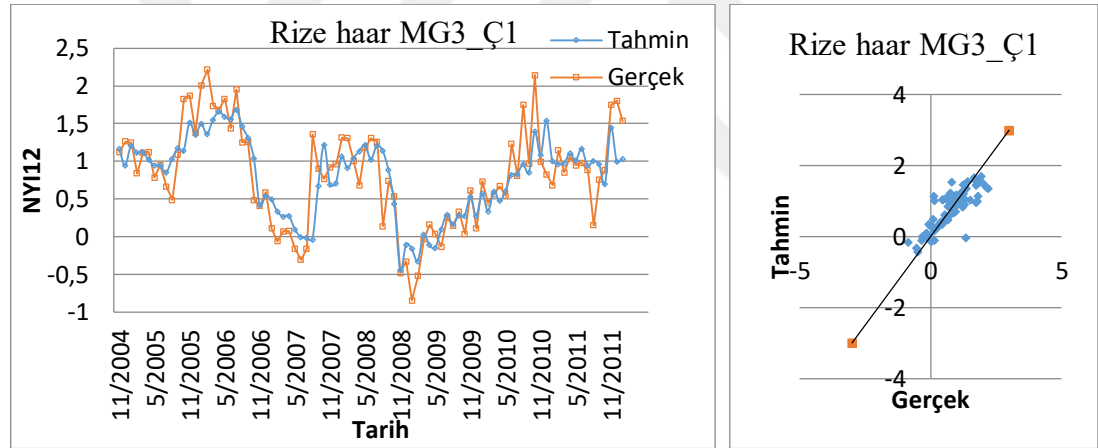
Üç aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

Üç aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.105' te verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.105: Rize NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç1).

HAAR RİZE MG3_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.719	0.3415	0.584	0.217
15PETHypLM	0.648	0.399	0.632	0.082
10PETHypLMCG	0.727	0.322	0.568	0.259
10PETHypCG	0.830	0.136	0.370	0.685
10PESigmLM	0.811	0.391	0.626	0.100
8PESigmLM	0.826	0.180	0.424	0.587

Rize' nin MG3_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate Gradient olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.82' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.82: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

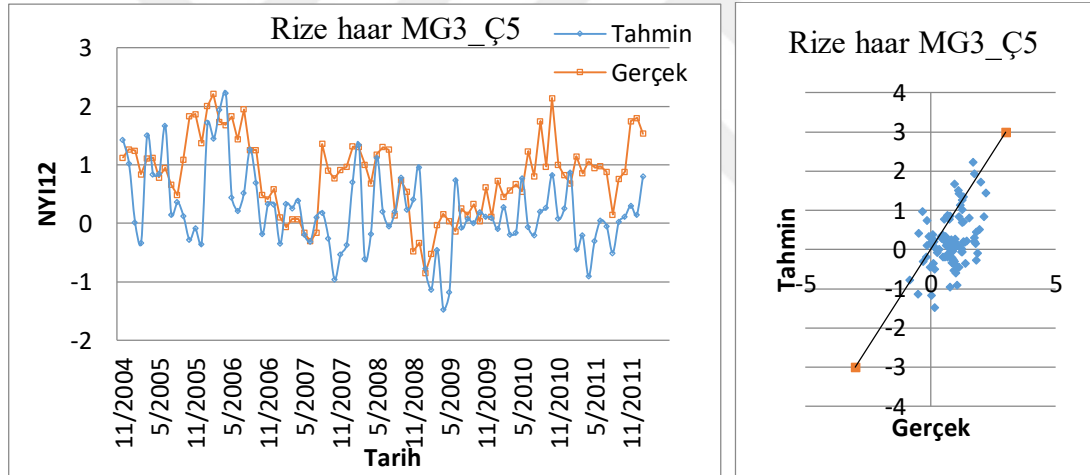
Şekil 4.82' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

Üç aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.106' da verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.106: Rize NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan üç aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG3_Ç5).

HAAR RİZE MG3_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.275	1.550	1.245	-2.564
15PETHypLM	0.334	2.044	1.430	-3.699
10PETHypLMCG	0.343	1.487	1.219	-2.419
10PETHypCG	0.412	0.887	0.942	-1.040
10PESigmLM	0.316	0.966	0.983	-1.221
8PESigmLM	0.365	0.975	0.987	-1.241

Çizelge 4.106' ya göre MG3_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate Gradient olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.83' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.83: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan üç aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.83' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir.

Girdi verisi olarak Haar dalgacık ayrışımına tabi tutulan üç aylık Rize NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.107' de verilmiştir.

Çizelge 4.107: Rize istasyonu için üç aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG3_Ç1	10PETHypCG	0.830	0.137	0.370	0.685
MG3_Ç2	10PETHypCG	0.803	0.168	0.410	0.613
MG3_Ç3	10PETHypCG	0.611	0.423	0.650	0.028
MG3_Ç4	8PESigmLM	0.466	0.420	0.648	0.034
MG3_Ç5	10PETHypCG	0.412	0.887	0.942	-1.040

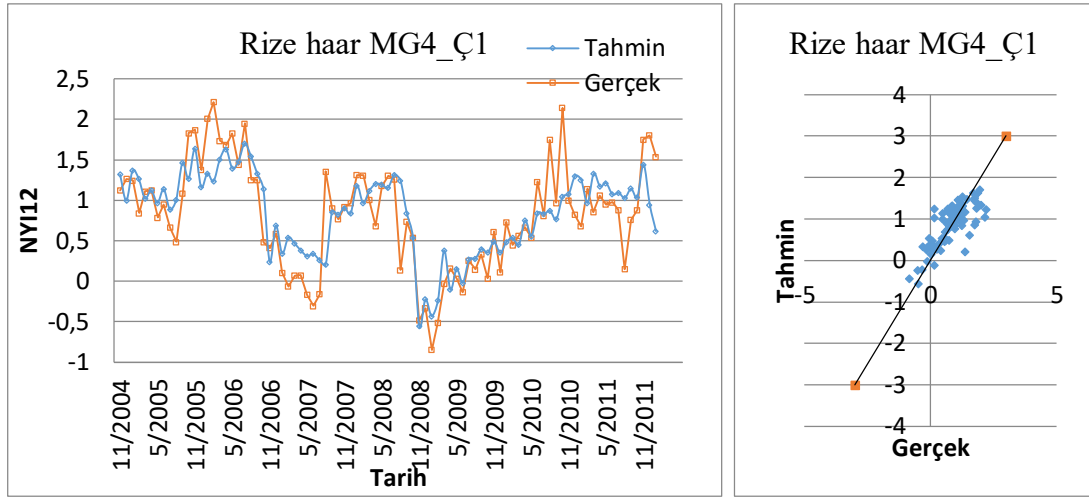
Dört aylık girdi verisi kullanılarak oluşturulan modeller

Dört aylık girdi verisi kullanılarak bir sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.108' de verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.108: Rize NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve bir sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç1).

HAAR RİZE MG4_Ç1				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.666	0.361	0.601	0.171
15PETHypLM	0.734	0.361	0.601	0.170
10PETHypLMCG	0.711	0.322	0.567	0.260
10PETHypCG	0.786	0.168	0.410	0.614
10PESigmLM	0.826	0.184	0.429	0.577
8PESigmLM	0.761	0.279	0.528	0.358

Rize' nin MG4_Ç1 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 10, transfer fonksiyonu Tanjant Hiperbolik Axon, öğrenme kuralı Conjugate Gradient olduğu gözlemlenmiştir. Bu modele ait olan YSA tahmini ve gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.84' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.84: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin bir ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.84' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilen değerler arasında oldukça iyi bir uyum gözlenmiş maksimum ve minimum değerler oldukça iyi tahmin edilmiş bu durum saçılma diyagramının 45^0 lik doğru etrafında dağılmasıyla da gözlemlenmiştir.

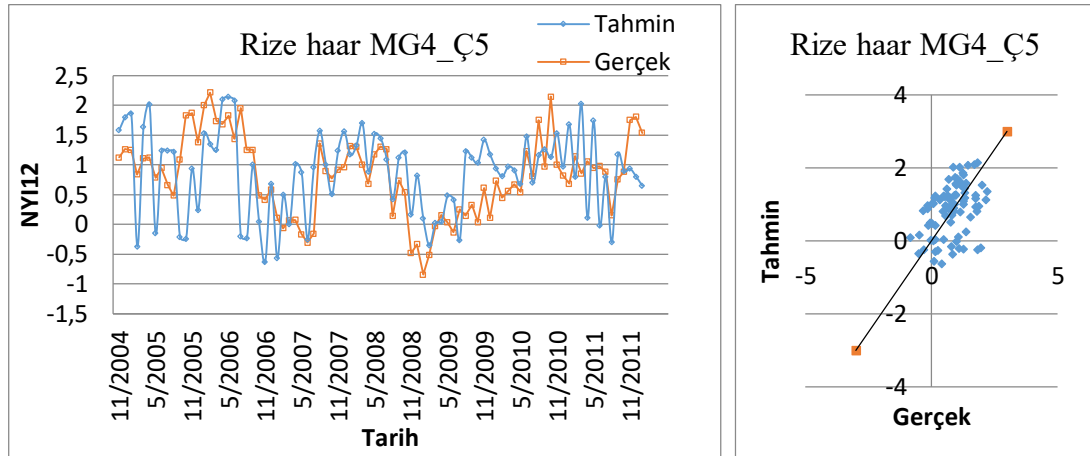
Dört aylık veriler kullanılarak beş sonraki ayın kuraklık tahminleri için oluşturulmuş YSA modelleri Çizelge 4.109' da verilmiştir. Bu çizelgede değişik işlemci sayıları için farklı eğitim algoritmaları ile çeşitli YSA modelleri kurularak; bu modellere farklı istatistiksel kriterler uygulanmış ve böylece en iyi model tespit edilmiştir.

Çizelge 4.109: Rize NYI12 verisinin Haar dalgacık ayrıştırmasıyla kurulmuş olan dört aylık girdi ve beş sonraki ayın tahminleri için oluşturulan YSA modelleri (MG4_Ç5).

HAAR RİZE MG4_Ç5				
MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
10PETHypLM	0.212	1.943	1.394	-3.468
15PETHypLM	0.156	1.832	1.354	-3.213
10PETHypLMCG	0.220	2.291	1.514	-4.267
10PETHypCG	0.415	1.103	1.050	-1.537
10PESigmLM	0.534	0.618	0.786	-0.421
8PESigmLM	0.404	0.547	0.740	-0.258

Çizelge 4.109' a göre MG4_Ç5 modeli için en uygun sonucu veren; ara katman eleman sayısı 8, transfer fonksiyonu Sigmoid Axon, öğrenme kuralı Levenberg Marquardt olan YSA modeli bulunmuştur. Bu modele ait olan YSA tahmini ve

gerçek ölçüm değerleri Şekil 4.85' de zamana göre değişimleri ve saçılma diyagramları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Şekil 4.85: Rize istasyonu 12 aylık NYI kuraklık indisinin Haar dalgacık yöntemiyle ayrıştırılmış olan dört aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahmini ve ölçülmüş değerlerin karşılaştırılması.

Şekil 4.85' de görüldüğü gibi ölçülmüş ve tahmin edilmiş model sonuçları arasında iyi bir uyum gözlenmemiştir. Pik değerlerde sapmalar gözlemlenmiştir. Minimum değerlerin tahmininde başarı oranı düşüktür. Bu durum saçılma diyagramında görülmektedir. Girdi verisi olarak Haar dalgacık ayrışımına tabi tutulan dört aylık Rize NYI12 verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonraki kuraklık indislerini tahmin etmek için kurulan YSA modelleri arasında bulunan en iyi YSA modelleri Çizelge 4.110' da verilmiştir.

Çizelge 4.110: Rize istasyonu için dört aylık girdi verisi kullanılarak 1, 2, 3, 4 ve 5 ay sonrası tahmin edilen kuraklık indisleri için bulunan en iyi YSA modelleri ve istatistiksel kriterleri.

Model No	MODEL	R	OKH	OKHK	N-S
MG4_Ç1	10PETHypCG	0.786	0.168	0.410	0.614
MG4_Ç2	8PESigmLM	0.763	0.195	0.442	0.552
MG4_Ç3	10PETHypCG	0.619	0.480	0.693	-0.104
MG4_Ç4	10PESigmLM	0.594	0.285	0.534	0.344
MG4_Ç5	8PESigmLM	0.404	0.547	0.740	-0.258

4.4 Tartışma

Bu bölümde her bir istasyonda oluşturulan 20 adet modelin farklı dalgacık ayrıştırma fonksiyonlarındaki performanslarının korelasyon katsayısı ve Nash-Sutcliffe (N-S) kriteri ile değerlendirilmeleri verilmiştir.

Karapınar istasyonuna ait NYI12 kuraklık verisi için Db4, Bior 3.1 ve Haar dalgacık ayrışimlarıyla oluşturulan en iyi modellerin korelasyon katsayıları ile değerlendirilmesi Çizelge 4.111' de ve N-S kriteriyle karşılaştırılması Çizelge 4.112 de verilmiştir.

Çizelge 4.111: Karapınar istasyonuna ait oluşturulan en iyi modellerin korelasyon katsayıları ile değerlendirilmesi.

KARAPINAR							
Model no	Model adı	DB4	R	BiOR 3.1	R	HAAR	R
M1	MG1_Ç1	8PEThypCG	0.953	8PESigmLM	0.941	10PEThypCG	0.923
M2	MG1_Ç2	8PESigmLM	0.887	10PESigmLM	0.868	8PESigmLM	0.845
M3	MG1_Ç3	10PESigmLM	0.790	10PEThypCG	0.775	10PESigmLM	0.783
M4	MG1_Ç4	8PESigmLM	0.703	10PEThypCG	0.669	10PEThypCG	0.700
M5	MG1_Ç5	12PEThypCG	0.597	10PEThypCG	0.496	10PEThypCG	0.615
M6	MG2_Ç1	8PEThypLMCG	0.978	10PESigmLM	0.973	10PEThypLM	0.932
M7	MG2_Ç2	12PEThypCG	0.955	10PEThypCG	0.934	8PESigmLM	0.849
M8	MG2_Ç3	10PEThypCG	0.928	8PESigmLM	0.910	10PEThypCG	0.737
M9	MG2_Ç4	10PESigmLM	0.811	8PESigmLM	0.871	8PESigmLM	0.713
M10	MG2_Ç5	10PESigmLM	0.753	10PEThypCG	0.791	10PESigmLM	0.612
M11	MG3_Ç1	12PESigmLM	0.982	10PEThypLMCG	0.970	10PEThypCG	0.932
M12	MG3_Ç2	12PEThypCG	0.958	10PESigmLM	0.895	10PESigmLM	0.868
M13	MG3_Ç3	10PESigmLM	0.919	8PESigmLM	0.912	8PESigmLM	0.786
M14	MG3_Ç4	10PESigmLM	0.820	10PEThypCG	0.838	10PEThypCG	0.715
M15	MG3_Ç5	10PEThypLMCG	0.806	8PESigmLM	0.756	10PEThypCG	0.637
M16	MG4_Ç1	10PESigmLM	0.985	10PEThypLM	0.953	10PEThypCG	0.920
M17	MG4_Ç2	8PEThypLMCG	0.943	10PESigmLM	0.941	10PEThypCG	0.874
M18	MG4_Ç3	8PEThypCG	0.920	10PEThypCG	0.890	10PESigmLM	0.799
M19	MG4_Ç4	10PEThypLM	0.821	8PESigmLM	0.866	8PESigmLM	0.678
M20	MG4_Ç5	10PEThypCG	0.799	10PEThypCG	0.771	8PESigmLM	0.616

Çizelge 4.112: Karapınar istasyonuna ait oluşturulan en iyi modellerin N-S ile değerlendirilmesi.

KARAPINAR							
Model no	Model adı	DB4	N-S	BİOR 3.1	N-S	HAAR	N-S
M1	MG1_Ç1	8PETHypCG	0.906	8PESigmLM	0.879	10PETHypCG	0.850
M2	MG1_Ç2	8PESigmLM	0.783	10PESigmLM	0.726	8PESigmLM	0.652
M3	MG1_Ç3	10PESigmLM	0.616	10PETHypCG	0.565	10PESigmLM	0.538
M4	MG1_Ç4	8PESigmLM	0.435	10PETHypCG	0.401	10PETHypCG	0.434
M5	MG1_Ç5	12PETHypCG	0.330	10PETHypCG	0.231	10PETHypCG	0.268
M6	MG2_Ç1	8PETHypLMCG	0.956	10PESigmLM	0.940	10PETHypLM	0.866
M7	MG2_Ç2	12PETHypCG	0.911	10PETHypCG	0.863	8PESigmLM	0.719
M8	MG2_Ç3	10PETHypCG	0.859	8PESigmLM	0.805	10PETHypCG	0.541
M9	MG2_Ç4	10PESigmLM	0.631	8PESigmLM	0.743	8PESigmLM	0.415
M10	MG2_Ç5	10PESigmLM	0.514	10PETHypCG	0.622	10PESigmLM	0.297
M11	MG3_Ç1	12PESigmLM	0.964	10PETHypLMCG	0.925	10PETHypCG	0.869
M12	MG3_Ç2	12PETHypCG	0.914	10PESigmLM	0.885	10PESigmLM	0.751
M13	MG3_Ç3	10PESigmLM	0.834	8PESigmLM	0.810	8PESigmLM	0.607
M14	MG3_Ç4	10PESigmLM	0.653	10PETHypCG	0.701	10PETHypCG	0.497
M15	MG3_Ç5	10PETHypLMCG	0.594	8PESigmLM	0.560	10PETHypCG	0.375
M16	MG4_Ç1	10PESigmLM	0.970	10PETHypLM	0.908	10PETHypCG	0.842
M17	MG4_Ç2	8PETHypLMCG	0.888	10PESigmLM	0.882	10PETHypCG	0.763
M18	MG4_Ç3	8PETHypCG	0.846	10PETHypCG	0.755	10PESigmLM	0.614
M19	MG4_Ç4	10PETHypLM	0.644	8PESigmLM	0.736	8PESigmLM	0.450
M20	MG4_Ç5	10PETHypCG	0.596	10PETHypCG	0.594	8PESigmLM	0.297

Çalışmanın sonucuna bağlı olarak çalışmada kullanılan düşük varyansa sahip ve yüksek varyansa sahip veriler neticesinde farklı dalgacık ayrıştırmalarının sonuçlara olan etkisi bu kısımda incelenmiştir. Orta dereceli varyansa sahip Karapınar istasyonunda Db4 dalgacık ayrışımı kullanıldığında oluşturulan modellerin performansı korelasyon katsayısına göre diğer modellere oranla daha başarılı olduğu görülmektedir. N-S kriterinde de benzer başarıyı görebiliriz. İkinci sırada Bior 3.1 dalgacık ayrışımı alıyor. Haar dalgacık ayrışımı başarı gösteremiyor.

Manisa istasyonuna ait NYI12 kuraklık verisi için Db4, Bior 3.1 ve Haar dalgacık ayrışimlarıyla oluşturulan en iyi modellerin korelasyon katsayıları ile değerlendirilmesi Çizelge 4.113' de ve N-S kriteriyle değerlendirilmesi Çizelge 4.114' de verilmiştir.

Çizelge 4.113: Manisa istasyonuna ait oluşturulan en iyi modellerin korelasyon katsayıları ile değerlendirilmesi.

MANİSA							
Model no	Model adı	DB4	R	BİOR 3.1	R	HAAR	R
M1	MG1_Ç1	12PEThypCG	0.947	10PEThypCG	0.946	10PEThypCG	0.926
M2	MG1_Ç2	10PEThypCG	0.892	8PESigLM	0.863	8PESigLM	0.797
M3	MG1_Ç3	10PEThypCG	0.806	10PEThypCG	0.718	8PESigLM	0.739
M4	MG1_Ç4	12PESigLM	0.717	10PEThypLMCG	0.677	10PEThypCG	0.683
M5	MG1_Ç5	8PESigLM	0.650	10PEThypLM	0.592	10PEThypCG	0.612
M6	MG2_Ç1	12PESigLM	0.964	8PESigLM	0.969	10PEThypCG	0.934
M7	MG2_Ç2	12PESigLM	0.948	10PEThypCG	0.933	10PEThypCG	0.874
M8	MG2_Ç3	12PEThypCG	0.925	8PESigLM	0.846	10PESigLM	0.784
M9	MG2_Ç4	10PEThypCG	0.824	10PESigLM	0.792	10PEThypCG	0.702
M10	MG2_Ç5	10PESigLM	0.753	10PESigLM	0.595	10PEThypCG	0.666
M11	MG3_Ç1	10PESigLM	0.981	10PEThypCG	0.956	10PEThypCG	0.935
M12	MG3_Ç2	12PESigLM	0.950	10PESigLM	0.902	10PEThypCG	0.909
M13	MG3_Ç3	8PESigLM	0.923	10PEThypCG	0.843	10PEThypCG	0.810
M14	MG3_Ç4	10PEThypCG	0.813	8PESigLM	0.823	10PESigLM	0.717
M15	MG3_Ç5	12PESigLM	0.701	10PEThypCG	0.718	10PEThypCG	0.661
M16	MG4_Ç1	10PESigLM	0.983	10PEThypCG	0.957	10PEThypCG	0.941
M17	MG4_Ç2	10PESigLM	0.944	10PEThypCG	0.947	10PESigLM	0.878
M18	MG4_Ç3	10PESigLM	0.910	10PESigLM	0.887	10PEThypCG	0.820
M19	MG4_Ç4	12PEThypCG	0.817	8PESigLM	0.865	10PESigLM	0.602
M20	MG4_Ç5	8PESigLM	0.694	8PESigLM	0.768	10PEThypCG	0.706

Çizelge 4.113' e göre yüksek varyansa sahip Manisa istasyonunda farklı dalgacık ayrıştırıcıları ile korelasyon katsayısı kriterine göre değerlendirilmesinde Db4 dalgacık ayrıştırmasında 14 adet, Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasına göre 7 adet başarılı model bulunmuştur. Haar dalgacık ayrıştırmasına göre ise başarılı model bulunamamıştır. Bu karşılaştırmaya göre Db4 dalgacık ayrıştırması ile kurulan modellerin performansı diğer dalgacık ayrıştırıcılarına göre kurulan modellere kıyasla daha başarılı olmuştur.

Çizelge 4.114: Manisa istasyonuna ait oluşturulan en iyi modellerin N-S ile değerlendirilmesi

MANİSA							
Model no	Model adı	DB4	N-S	BİOR 3.1	N-S	HAAR	N-S
M1	MG1_Ç1	12PEThypCG	0.897	10PEThypCG	0.891	10PEThypCG	0.857
M2	MG1_Ç2	10PEThypCG	0.783	8PESigLM	0.742	8PESigLM	0.731
M3	MG1_Ç3	10PEThypCG	0.604	10PEThypCG	0.391	8PESigLM	0.527
M4	MG1_Ç4	12PESigLM	0.322	10PEThypLMCG	0.326	10PEThypCG	0.387
M5	MG1_Ç5	8PESigLM	0.375	10PEThypLM	0.165	10PEThypCG	0.239
M6	MG2_Ç1	12PESigLM	0.926	8PESigLM	0.939	10PEThypCG	0.873
M7	MG2_Ç2	12PESigLM	0.888	10PEThypCG	0.868	10PEThypCG	0.754
M8	MG2_Ç3	12PEThypCG	0.848	8PESigLM	0.647	10PESigLM	0.564
M9	MG2_Ç4	10PEThypCG	0.642	10PESigLM	0.559	10PEThypCG	0.357
M10	MG2_Ç5	10PESigLM	0.474	10PESigLM	0.348	10PEThypCG	0.283
M11	MG3_Ç1	10PESigLM	0.960	10PEThypCG	0.903	10PEThypCG	0.869
M12	MG3_Ç2	12PESigLM	0.893	10PESigLM	0.807	10PEThypCG	0.816
M13	MG3_Ç3	8PESigLM	0.832	10PEThypCG	0.692	10PEThypCG	0.612
M14	MG3_Ç4	10PEThypCG	0.634	8PESigLM	0.672	10PESigLM	0.361
M15	MG3_Ç5	12PESigLM	0.376	10PEThypCG	0.451	10PEThypCG	0.226
M16	MG4_Ç1	10PESigLM	0.964	10PEThypCG	0.914	10PEThypCG	0.883
M17	MG4_Ç2	10PESigLM	0.880	10PEThypCG	0.880	10PESigLM	0.756
M18	MG4_Ç3	10PESigLM	0.822	10PESigLM	0.750	10PEThypCG	0.636
M19	MG4_Ç4	12PEThypCG	0.648	8PESigLM	0.669	10PESigLM	0.244
M20	MG4_Ç5	8PESigLM	0.410	8PESigLM	0.567	10PEThypCG	0.321

Çizelge 4.114' e göre yüksek varyasyona sahip Manisa istasyonunda farklı dalgacık ayrıştırıcıları ile N-S kriterine göre değerlendirilmesinde Db4 dalgacık ayrıştırmasında 14 adet, Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasına göre 6 adet, Haar dalgacık ayrıştırmasına göre ise 1 tane başarılı model bulunmuştur. Bu karşılaştırmaya göre Db4 dalgacık ayrıştırması ile kurulan modellerin performansı diğer dalgacık ayrıştırıcılarına göre kurulan modellere kıyasla daha başarılı olmuştur.

Rize istasyonuna ait NYI12 kuraklık verisi için Db4, Bior 3.1 ve Haar dalgacık ayrıştırıcılarıyla oluşturulan en iyi modellerin korelasyon katsayıları ile değerlendirilmesi Çizelge 4.115' te ve N-S kriteriyle değerlendirilmesi Çizelge 4.116' da verilmiştir.

Çizelge 4.115: Rize istasyonuna ait oluşturulan en iyi modellerin korelasyon katsayıları ile değerlendirilmesi.

RİZE							
Model no	Model adı	DB4	R	BİOR 3.1	R	HAAR	R
M1	MG1_Ç1	12PETHypCG	0.918	10PETHypCG	0.878	10PETHypCG	0.817
M2	MG1_Ç2	10PETHypCG	0.772	8PESigLM	0.687	10PETHypCG	0.760
M3	MG1_Ç3	8PESigLM	0.734	10PETHypCG	0.487	10PESigLM	0.709
M4	MG1_Ç4	10PESigLM	0.548	10PESigLM	0.403	10PESigLM	0.563
M5	MG1_Ç5	10PESigLM	0.486	10PESigLM	0.240	10PESigLM	0.432
M6	MG2_Ç1	10PETHypLM	0.929	8PESigLM	0.917	10PESigLM	0.803
M7	MG2_Ç2	12PESigLM	0.884	10PESigLM	0.808	10PETHypCG	0.744
M8	MG2_Ç3	10PETHypCG	0.834	10PESigLM	0.761	10PESigLM	0.610
M9	MG2_Ç4	10PESigLM	0.713	8PESigLM	0.672	10PESigLM	0.564
M10	MG2_Ç5	12PESigLM	0.599	10PETHypCG	0.709	10PESigLM	0.398
M11	MG3_Ç1	10PESigLM	0.952	10PETHypCG	0.874	10PETHypCG	0.830
M12	MG3_Ç2	10PESigLM	0.867	10PETHypCG	0.814	10PETHypCG	0.803
M13	MG3_Ç3	12PESigLM	0.779	10PESigLM	0.721	10PETHypCG	0.611
M14	MG3_Ç4	8PESigLM	0.707	10PETHypCG	0.614	8PESigLM	0.466
M15	MG3_Ç5	10PESigLM	0.654	8PESigLM	0.644	10PETHypCG	0.412
M16	MG4_Ç1	10PESigLM	0.959	10PETHypCG	0.883	10PETHypCG	0.786
M17	MG4_Ç2	10PESigLM	0.888	10PESigLM	0.752	8PESigLM	0.763
M18	MG4_Ç3	12PETHypCG	0.852	8PESigLM	0.715	10PETHypCG	0.619
M19	MG4_Ç4	10PESigLM	0.707	8PESigLM	0.656	10PESigLM	0.594
M20	MG4_Ç5	8PESigLM	0.700	10PESigLM	0.188	8PESigLM	0.404

Çizelge 4.115' e göre düşük varyasyona sahip Rize istasyonunda farklı dalgacık ayrıştırmaları ile korelasyon katsayısı kriterine göre değerlendirilmesinde Db4 dalgacık ayrıştırmada 18 adet, Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmaya göre 1 adet ve haar dalgacık ayrıştırmaya göre 1 adet başarılı model bulunmuştur. Bu karşılaştırmaya göre Db4 dalgacık ayrıştırmaları ile kurulan modellerin performansı diğer dalgacık ayrıştırmalarına göre kurulan modellere kıyasla daha başarılı olmuştur.

Çizelge 4.116: Rize istasyonuna ait oluşturulan en iyi modellerin N-S ile değerlendirilmesi.

RİZE							
Model no	Model adı	DB4	N-S	BİOR 3.1	N-S	HAAR	N-S
M1	MG1_Ç1	12PETHypCG	0.842	10PETHypCG	0.766	10PETHypCG	0.666
M2	MG1_Ç2	10PETHypCG	0.563	8PESigLM	0.431	10PETHypCG	0.797
M3	MG1_Ç3	8PESigLM	0.513	10PETHypCG	0.011	10PESigLM	0.472
M4	MG1_Ç4	10PESigLM	0.273	10PESigLM	-0.057	10PESigLM	0.304
M5	MG1_Ç5	10PESigLM	0.194	10PESigLM	-0.826	10PESigLM	0.157
M6	MG2_Ç1	10PETHypLM	0.848	8PESigLM	0.833	10PESigLM	0.597
M7	MG2_Ç2	12PESigLM	0.780	10PESigLM	0.612	10PETHypCG	0.517
M8	MG2_Ç3	10PETHypCG	0.626	10PESigLM	0.536	10PESigLM	0.366
M9	MG2_Ç4	10PESigLM	0.289	8PESigLM	0.373	10PESigLM	-0.022
M10	MG2_Ç5	12PESigLM	-0.153	10PETHypCG	-0.362	10PESigLM	0.039
M11	MG3_Ç1	10PESigLM	0.895	10PETHypCG	0.739	10PETHypCG	0.685
M12	MG3_Ç2	10PESigLM	0.735	10PETHypCG	0.565	10PETHypCG	0.613
M13	MG3_Ç3	12PESigLM	0.593	10PESigLM	0.490	10PETHypCG	0.028
M14	MG3_Ç4	8PESigLM	0.376	10PETHypCG	-0.037	8PESigLM	0.034
M15	MG3_Ç5	10PESigLM	0.006	8PESigLM	0.007	10PETHypCG	-1.040
M16	MG4_Ç1	10PESigLM	0.911	10PETHypCG	0.767	10PETHypCG	0.614
M17	MG4_Ç2	10PESigLM	0.763	10PESigLM	0.526	8PESigLM	0.552
M18	MG4_Ç3	12PETHypCG	0.675	8PESigLM	0.443	10PETHypCG	-0.104
M19	MG4_Ç4	10PESigLM	0.463	8PESigLM	0.092	10PESigLM	0.344
M20	MG4_Ç5	8PESigLM	0.203	10PESigLM	-0.578	8PESigLM	-0.258

Çizelge 4.116' ya göre düşük varyansa sahip Rize istasyonunda farklı dalgacık ayrıştırmaları ile N-S kriterine göre değerlendirilmesinde Db4 dalgacık ayrıştırmada 15 adet, Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmaya göre 2 adet başarılı model bulunmuştur., Haar dalgacık ayrıştırmaya göre ise 3 adet başarılı model bulunmuştur. Bu karşılaştırmaya göre Db4 dalgacık ayrıştırmaları ile kurulan modellerin performansı diğer dalgacık ayrıştırmalarına göre kurulan modellere kıyasla daha başarılı olmuştur.

Db4 dalgacık ayrıştırmaya göre oluşturulan modellerin performanslarının düşük, orta ve yüksek varyansa sahip istasyonlara göre korelasyon katsayıları ile değerlendirilmesi Çizelge 4.117' de ve N-S kriteriyle değerlendirilmesi Çizelge 4.118' de verilmiştir.

Çizelge 4.117: Db4 dalgacık ayrıştırmasına göre oluşturulan modellerin performanslarının düşük, orta ve yüksek varyansa sahip istasyonlara göre korelasyon katsayısı ile değerlendirmesi.

DB4							
Model no	Model adı	MANİSA	R	KARAPINAR	R	RİZE	R
M1	MG1_Ç1	12PETHypCG	0.947	8PETHypCG	0.953	12PETHypCG	0.918
M2	MG1_Ç2	10PETHypCG	0.892	8PESigLM	0.887	10PETHypCG	0.772
M3	MG1_Ç3	10PETHypCG	0.806	10PESigLM	0.790	8PESigLM	0.734
M4	MG1_Ç4	12PESigLM	0.717	8PESigLM	0.703	10PESigLM	0.548
M5	MG1_Ç5	8PESigLM	0.650	12PETHypCG	0.597	10PESigLM	0.486
M6	MG2_Ç1	12PESigLM	0.964	8PETHypLMCG	0.978	10PETHypLM	0.929
M7	MG2_Ç2	12PESigLM	0.948	12PETHypCG	0.955	12PESigLM	0.884
M8	MG2_Ç3	12PETHypCG	0.925	10PETHypCG	0.928	10PETHypCG	0.834
M9	MG2_Ç4	10PETHypCG	0.824	10PESigLM	0.811	10PESigLM	0.713
M10	MG2_Ç5	10PESigLM	0.753	10PESigLM	0.753	12PESigLM	0.599
M11	MG3_Ç1	10PESigLM	0.981	12PESigLM	0.982	10PESigLM	0.952
M12	MG3_Ç2	12PESigLM	0.950	12PETHypCG	0.958	10PESigLM	0.867
M13	MG3_Ç3	8PESigLM	0.923	10PESigLM	0.919	12PESigLM	0.779
M14	MG3_Ç4	10PETHypCG	0.813	10PESigLM	0.820	8PESigLM	0.707
M15	MG3_Ç5	12PESigLM	0.701	10PETHypLMCG	0.806	10PESigLM	0.654
M16	MG4_Ç1	10PESigLM	0.983	10PESigLM	0.985	10PESigLM	0.959
M17	MG4_Ç2	10PESigLM	0.944	8PETHypLMCG	0.943	10PESigLM	0.888
M18	MG4_Ç3	10PESigLM	0.910	8PETHypCG	0.920	12PETHypCG	0.852
M19	MG4_Ç4	12PETHypCG	0.817	10PETHypLM	0.821	10PESigLM	0.707
M20	MG4_Ç5	8PESigLM	0.694	10PETHypCG	0.799	8PESigLM	0.700

Not: Manisa: Yüksek varyans; Karapınar: Orta derecede varyans, Rize: Düşük varyansa sahip istasyonlardır

Çizelge 4.117' ye göre Db4 dalgacık ayrıştırmasının korelasyon katsayısına göre değerlendirilmesinde orta seviyede varyansa sahip olan Karapınar istasyonunda 13 adet, yüksek varyansa sahip olan Manisa istasyonunda 8 adet başarılı model bulunmuş ve düşük varyansa sahip olan Rize istasyonunda ise başarılı model bulunamamıştır. Bu karşılaştırmaya göre Db4 ayrıştırması ile kurulan modellerin performansı, düşük varyansa sahip olan istasyonda diğer istasyonlara göre çok büyük olmamıştır.

Çizelge 4.118: Db4 dalgacık ayrıştırmasına göre oluşturulan modellerin performanslarının düşük, orta ve yüksek varyansa sahip istasyonlara göre N-S kriteri ile değerlendirmesi.

DB4							
Model no	Model adı	MANİSA	N-S	KARAPINAR	N-S	RİZE	N-S
M1	MG1_Ç1	12PETHypCG	0.897	8PETHypCG	0.906	12PETHypCG	0.842
M2	MG1_Ç2	10PETHypCG	0.783	8PESigLM	0.783	10PETHypCG	0.563
M3	MG1_Ç3	10PETHypCG	0.604	10PESigLM	0.616	8PESigLM	0.513
M4	MG1_Ç4	12PESigLM	0.322	8PESigLM	0.435	10PESigLM	0.273
M5	MG1_Ç5	8PESigLM	0.375	12PETHypCG	0.330	10PESigLM	0.194
M6	MG2_Ç1	12PESigLM	0.926	8PETHypLMCG	0.956	10PETHypLM	0.848
M7	MG2_Ç2	12PESigLM	0.888	12PETHypCG	0.911	12PESigLM	0.780
M8	MG2_Ç3	12PETHypCG	0.848	10PETHypCG	0.859	10PETHypCG	0.626
M9	MG2_Ç4	10PETHypCG	0.642	10PESigLM	0.631	10PESigLM	0.289
M10	MG2_Ç5	10PESigLM	0.474	10PESigLM	0.514	12PESigLM	-0.153
M11	MG3_Ç1	10PESigLM	0.960	12PESigLM	0.964	10PESigLM	0.895
M12	MG3_Ç2	12PESigLM	0.893	12PETHypCG	0.914	10PESigLM	0.735
M13	MG3_Ç3	8PESigLM	0.832	10PESigLM	0.834	12PESigLM	0.593
M14	MG3_Ç4	10PETHypCG	0.634	10PESigLM	0.653	8PESigLM	0.376
M15	MG3_Ç5	12PESigLM	0.376	10PETHypLMCG	0.594	10PESigLM	0.006
M16	MG4_Ç1	10PESigLM	0.964	10PESigLM	0.970	10PESigLM	0.911
M17	MG4_Ç2	10PESigLM	0.880	8PETHypLMCG	0.888	10PESigLM	0.763
M18	MG4_Ç3	10PESigLM	0.822	8PETHypCG	0.846	12PETHypCG	0.675
M19	MG4_Ç4	12PETHypCG	0.648	10PETHypLM	0.644	10PESigLM	0.463
M20	MG4_Ç5	8PESigLM	0.410	10PETHypCG	0.596	8PESigLM	0.203

Not: Manisa: Yüksek varyans; Karapınar: Orta derecede varyans, Rize: Düşük varyansa sahip istasyonlardır

Çizelge 4.118’ de Db4 dalgacık ayrıştırmasının üç farklı istasyon için kurulan en iyi modellerin N-S kriterine göre performansları verilmiştir. Bu çizelgeye göre orta seviyede varyansa sahip olan Karapınar istasyonunda 17 adet, yüksek varyansa sahip olan Manisa istasyonunda 4 adet model başarılı bulunmuş ve düşük varyansa sahip olan Rize istasyonunda ise başarılı model bulunamamıştır. N-S kriterine göre yapılan bu karşılaştırmada Db4 ayrıştırması modellerinin performansı en iyi orta seviyede varyans gösteren istasyon olan Karapınar için olmuştur. Bu sonuçtan hareketle N-S kriterinin R kriterine göre daha hassas tahminde bulunduğunu söylenebilir. Ayrıca Db4 ayrışımı kullanılarak elde edilen en iyi modeller arasında yapılan gözlemde 9 adet Levenberg Marquardt ve 9 adet Conjugate Gradient transfer fonksiyonunu kullanan modellerin en iyisi olduğu bulunduğu; bu transfer fonksiyonları arasında birbirlerine göre bir üstünlük olmadığı görülmüştür.

Bu çalışmada kullanılan dalgacık ayrıştırıcılarının düşük ve yüksek varyansa sahip veriler ile olan etkileşimi bu kısımda incelenmiştir. Rize, Karapınar ve Manisa istasyonlarının aylık ve yıllık yağış toplamalarının değişim katsayıları (Cv) Çizelge 4.1' de verilmiştir. Buna göre Rize en düşük değişim katsayısına Manisa ise en yüksek değişim katsayısına sahiptir. Db4 dalgacık ayrışımı kullanıldığında, oluşturulan modellerin performansı korelasyon katsayısı için Çizelge 4.117' de ve N-S kriteri için Çizelge 4.118' de verilmiştir. Çizelge 4.117' ye göre (Korelasyon katsayısı kriterine göre) Db4 dalgacık ayrışımı kullanılarak oluşturulan çeşitli girdi ve çeşitli çıktı verileri için kurulmuş olan YSA modelleri varyansı yüksek olan Karapınar ve Manisa verilerinde varyansı düşük olan Rize verilerine göre çok daha iyi performans göstermiştir. Benzer durum Db4 dalgacık ayrıştırıcıyla oluşturulan modellerin N-S kriteriyle değerlendirilmesi sonucu elde edilen çizelge 4.118 incelendiğinde de görülmektedir. Çizelgede 4.118 incelendiğinde en düşük varyansa sahip Rize istasyonuna ait oluşturulan modellerin hiçbirinin Db4 ayrıştırmasına göre en iyi model seçilememiş olmasından dolayı Db4 ayrıştırıcısının varyansı yüksek olan veriler için daha iyi sonuç verdiği söylenebilir.

Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasına göre oluşturulan modellerin performanslarının düşük, orta ve yüksek varyansa sahip istasyonlara göre korelasyon katsayıları ile değerlendirilmesi Çizelge 4.119' de ve N-S kriteriyle değerlendirilmesi Çizelge 4.120' de verilmiştir.

Çizelge 4.119: Bior 3.1. dalgacık ayrıştırmasına göre oluşturulan modellerin varyansı yüksek ve düşük varyansa sahip veriler için korelasyon katsayısına göre performans değerlendirmesi.

BİOR 3.1							
Model no	Model adı	MANİSA	R	KARAPINAR	R	RİZE	R
M1	MG1_Ç1	10PETHypCG	0.946	8PESigLM	0.941	10PETHypCG	0.878
M2	MG1_Ç2	8PESigLM	0.863	10PESigLM	0.868	8PESigLM	0.687
M3	MG1_Ç3	10PETHypCG	0.718	10PETHypCG	0.775	10PETHypCG	0.487
M4	MG1_Ç4	10PETHypLMCG	0.677	10PETHypCG	0.669	10PESigLM	0.403
M5	MG1_Ç5	10PETHypLM	0.592	10PETHypCG	0.496	10PESigLM	0.240
M6	MG2_Ç1	8PESigLM	0.969	10PESigLM	0.973	8PESigLM	0.917
M7	MG2_Ç2	10PETHypCG	0.933	10PETHypCG	0.934	10PESigLM	0.808
M8	MG2_Ç3	8PESigLM	0.846	8PESigLM	0.910	10PESigLM	0.761
M9	MG2_Ç4	10PESigLM	0.792	8PESigLM	0.871	8PESigLM	0.672
M10	MG2_Ç5	10PESigLM	0.595	10PETHypCG	0.791	10PETHypCG	0.709
M11	MG3_Ç1	10PETHypCG	0.956	10PETHypLMCG	0.970	10PETHypCG	0.874
M12	MG3_Ç2	10PESigLM	0.902	10PESigLM	0.895	10PETHypCG	0.814
M13	MG3_Ç3	10PETHypCG	0.843	8PESigLM	0.912	10PESigLM	0.721
M14	MG3_Ç4	8PESigLM	0.823	10PETHypCG	0.838	10PETHypCG	0.614
M15	MG3_Ç5	10PETHypCG	0.718	8PESigLM	0.756	8PESigLM	0.644
M16	MG4_Ç1	10PETHypCG	0.957	10PETHypLM	0.953	10PETHypCG	0.883
M17	MG4_Ç2	10PETHypCG	0.947	10PESigLM	0.941	10PESigLM	0.752
M18	MG4_Ç3	10PESigLM	0.887	10PETHypCG	0.890	8PESigLM	0.715
M19	MG4_Ç4	8PESigLM	0.865	8PESigLM	0.866	8PESigLM	0.656
M20	MG4_Ç5	8PESigLM	0.768	10PETHypCG	0.771	10PESigLM	0.188

Not: Manisa: Yüksek varyans; Karapınar: Orta derecede varyans, Rize: Düşük varyansa sahip istasyonlardır.

Çizelge 4.119' a göre Bior 3.1 dalgacık ayrıştırmasının korelasyon katsayısına göre değerlendirilmesinde orta seviyede varyansa sahip olan Karapınar istasyonunda 14 adet, yüksek varyansa sahip olan Manisa istasyonunda 6 adet başarılı model bulunmuştur ve düşük varyansa sahip olan Rize istasyonunda ise hiç başarılı model bulunamamıştır. Bu karşılaştırmaya göre Bior 3.1 ayrıştırması ile kurulan modellerin performansı, düşük varyansa sahip olan istasyonda diğer istasyonlara göre çok büyük olmamıştır.

Çizelge 4.120: Bior 3.1. dalgacık ayrıştırmasına göre oluşturulan modellerin varyansı yüksek ve düşük varyansa sahip veriler için N-S kriterine göre performans değerlendirmesi.

BİOR 3.1							
Model no	Model adı	MANİSA	N-S	KARAPINAR	N-S	RİZE	N-S
M1	MG1_Ç1	10PETHypCG	0.891	8PESigmLM	0.879	10PETHypCG	0.766
M2	MG1_Ç2	8PESigmLM	0.742	10PESigmLM	0.726	8PESigmLM	0.431
M3	MG1_Ç3	10PETHypCG	0.391	10PETHypCG	0.565	10PETHypCG	0.011
M4	MG1_Ç4	10PETHypLMCG	0.326	10PETHypCG	0.401	10PESigmLM	-0.057
M5	MG1_Ç5	10PETHypLM	0.165	10PETHypCG	0.231	10PESigmLM	-0.826
M6	MG2_Ç1	8PESigmLM	0.939	10PESigmLM	0.940	8PESigmLM	0.833
M7	MG2_Ç2	10PETHypCG	0.868	10PETHypCG	0.863	10PESigmLM	0.612
M8	MG2_Ç3	8PESigmLM	0.647	8PESigmLM	0.805	10PESigmLM	0.536
M9	MG2_Ç4	10PESigmLM	0.559	8PESigmLM	0.743	8PESigmLM	0.373
M10	MG2_Ç5	10PESigmLM	0.348	10PETHypCG	0.622	10PETHypCG	-0.362
M11	MG3_Ç1	10PETHypCG	0.903	10PETHypLMCG	0.925	10PETHypCG	0.739
M12	MG3_Ç2	10PESigmLM	0.807	10PESigmLM	0.885	10PETHypCG	0.565
M13	MG3_Ç3	10PETHypCG	0.692	8PESigmLM	0.810	10PESigmLM	0.490
M14	MG3_Ç4	8PESigmLM	0.672	10PETHypCG	0.701	10PETHypCG	-0.037
M15	MG3_Ç5	10PETHypCG	0.451	8PESigmLM	0.560	8PESigmLM	0.007
M16	MG4_Ç1	10PETHypCG	0.914	10PETHypLM	0.908	10PETHypCG	0.767
M17	MG4_Ç2	10PETHypCG	0.880	10PESigmLM	0.882	10PESigmLM	0.526
M18	MG4_Ç3	10PESigmLM	0.750	10PETHypCG	0.755	8PESigmLM	0.443
M19	MG4_Ç4	8PESigmLM	0.669	8PESigmLM	0.736	8PESigmLM	0.092
M20	MG4_Ç5	8PESigmLM	0.567	10PETHypCG	0.594	10PESigmLM	-0.578

Not: Manisa: Yüksek varyans; Karapınar: Orta derecede varyans, Rize: Düşük varyansa sahip istasyonlardır

Bior 3.1 ile kurulan modellerde korelasyon katsayısı açısından en iyi sonuçlar orta derecede varyansa sahip olan Karapınar istasyonunda elde edilmiştir. Bior 3.1 ayrıştırması kullanılarak elde edilen modellerde N-S kriterine göre elde edilen sonuçlar R kriteri ile elde edilen sonuçlara benzerlik göstermektedir. En fazla sayıda Karapınar istasyonunda bulunmuş olup, en düşük varyansa sahip olan Rize istasyonunda ise başarılı model elde edilememiştir.

Haar dalgacık ayrıştırmasına göre oluşturulan modellerin performanslarının düşük, orta ve yüksek varyansa sahip istasyonlara göre korelasyon katsayıları ile

değerlendirilmesi Çizelge 4.121' de ve N-S kriteriyle değerlendirilmesi Çizelge 4.122' de verilmiştir.

Çizelge 4.121: Haar dalgacık ayrıştırmasına göre oluşturulan modellerin varyansı yüksek ve düşük varyansa sahip veriler için korelasyon katsayısına göre performans değerlendirmesi.

HAAR							
Model no	Model adı	MANİSA	R	KARAPINAR	R	RİZE	R
M1	MG1_Ç1	10PETHypCG	0.926	10PETHypCG	0.923	10PETHypCG	0.817
M2	MG1_Ç2	8PESigLM	0.797	8PESigLM	0.845	10PETHypCG	0.760
M3	MG1_Ç3	8PESigLM	0.739	10PESigLM	0.783	10PESigLM	0.709
M4	MG1_Ç4	10PETHypCG	0.683	10PETHypCG	0.700	10PESigLM	0.563
M5	MG1_Ç5	10PETHypCG	0.612	10PETHypCG	0.615	10PESigLM	0.432
M6	MG2_Ç1	10PETHypCG	0.934	10PETHypLM	0.932	10PESigLM	0.803
M7	MG2_Ç2	10PETHypCG	0.874	8PESigLM	0.849	10PETHypCG	0.744
M8	MG2_Ç3	10PESigLM	0.784	10PETHypCG	0.737	10PESigLM	0.610
M9	MG2_Ç4	10PETHypCG	0.702	8PESigLM	0.713	10PESigLM	0.564
M10	MG2_Ç5	10PETHypCG	0.666	10PESigLM	0.612	10PESigLM	0.398
M11	MG3_Ç1	10PETHypCG	0.935	10PETHypCG	0.932	10PETHypCG	0.830
M12	MG3_Ç2	10PETHypCG	0.909	10PESigLM	0.868	10PETHypCG	0.803
M13	MG3_Ç3	10PETHypCG	0.810	8PESigLM	0.786	10PETHypCG	0.611
M14	MG3_Ç4	10PESigLM	0.717	10PETHypCG	0.715	8PESigLM	0.466
M15	MG3_Ç5	10PETHypCG	0.661	10PETHypCG	0.637	10PETHypCG	0.412
M16	MG4_Ç1	10PETHypCG	0.941	10PETHypCG	0.920	10PETHypCG	0.786
M17	MG4_Ç2	10PESigLM	0.878	10PETHypCG	0.874	8PESigLM	0.763
M18	MG4_Ç3	10PETHypCG	0.820	10PESigLM	0.799	10PETHypCG	0.619
M19	MG4_Ç4	10PESigLM	0.602	8PESigLM	0.678	10PESigLM	0.594
M20	MG4_Ç5	10PETHypCG	0.706	8PESigLM	0.616	8PESigLM	0.404

Not: Manisa: Yüksek varyans; Karapınar: Orta derecede varyans, Rize: Düşük varyansa sahip istasyonlardır

Çizelge 4.121' e göre Haar dalgacık ayrıştırmasının korelasyon katsayısına göre değerlendirilmesinde yüksek varyansa sahip olan Manisa istasyonunda 14 adet, orta seviyede varyansa sahip Karapınar istasyonunda 6 adet başarılı model bulunmuştur. Düşük varyansa sahip olan Rize istasyonunda ise başarılı model bulunamamıştır. Bu karşılaştırmaya göre Haar ayrıştırması ile kurulan modellerin performansı, yüksek varyansa sahip olan istasyonda diğer istasyonlara göre daha başarılı olmuştur.

Çizelge 4.122: Haar dalgacık ayrıştırmasına göre oluşturulan modellerin varyansı yüksek ve düşük varyansa sahip veriler için N-S kriterine göre performans değerlendirmesi.

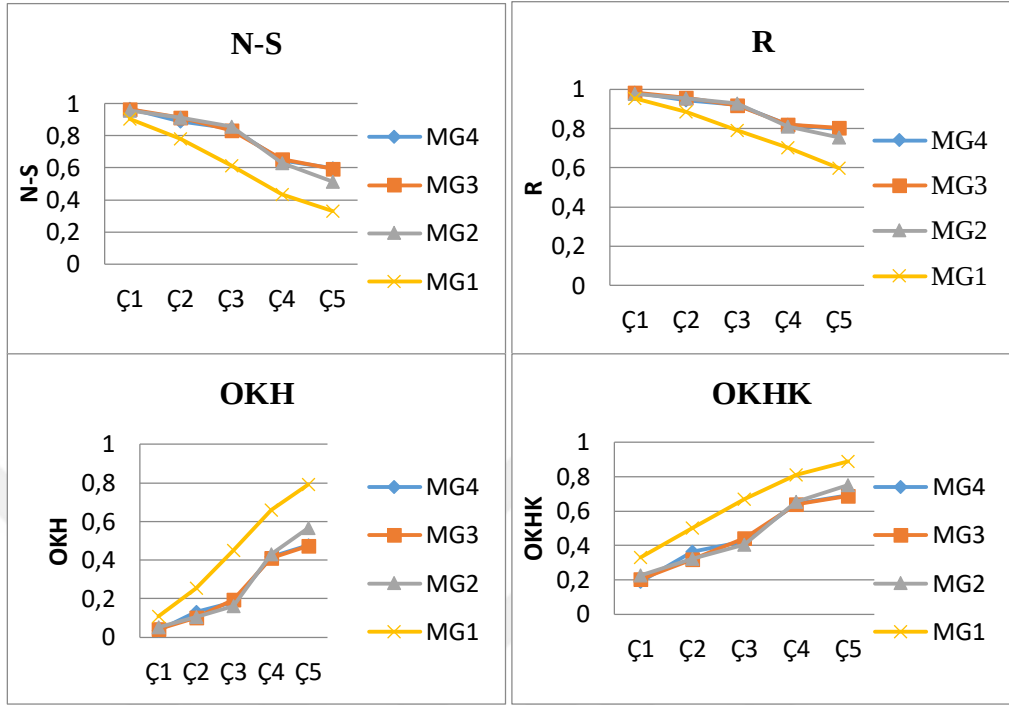
HAAR							
Model no	Model adı	MANİSA	N-S	KARAPINAR	N-S	RİZE	N-S
M1	MG1_Ç1	10PETHypCG	0.857	10PETHypCG	0.850	10PETHypCG	0.666
M2	MG1_Ç2	8PESigLM	0.731	8PESigLM	0.652	10PETHypCG	0.797
M3	MG1_Ç3	8PESigLM	0.527	10PESigLM	0.538	10PESigLM	0.472
M4	MG1_Ç4	10PETHypCG	0.387	10PETHypCG	0.434	10PESigLM	0.304
M5	MG1_Ç5	10PETHypCG	0.239	10PETHypCG	0.268	10PESigLM	0.157
M6	MG2_Ç1	10PETHypCG	0.873	10PETHypLM	0.866	10PESigLM	0.597
M7	MG2_Ç2	10PETHypCG	0.754	8PESigLM	0.719	10PETHypCG	0.517
M8	MG2_Ç3	10PESigLM	0.564	10PETHypCG	0.541	10PESigLM	0.366
M9	MG2_Ç4	10PETHypCG	0.357	8PESigLM	0.415	10PESigLM	-0.022
M10	MG2_Ç5	10PETHypCG	0.283	10PESigLM	0.297	10PESigLM	0.039
M11	MG3_Ç1	10PETHypCG	0.869	10PETHypCG	0.869	10PETHypCG	0.685
M12	MG3_Ç2	10PETHypCG	0.816	10PESigLM	0.751	10PETHypCG	0.613
M13	MG3_Ç3	10PETHypCG	0.612	8PESigLM	0.607	10PETHypCG	0.028
M14	MG3_Ç4	10PESigLM	0.361	10PETHypCG	0.497	8PESigLM	0.034
M15	MG3_Ç5	10PETHypCG	0.226	10PETHypCG	0.375	10PETHypCG	-1.040
M16	MG4_Ç1	10PETHypCG	0.883	10PETHypCG	0.842	10PETHypCG	0.614
M17	MG4_Ç2	10PESigLM	0.756	10PETHypCG	0.763	8PESigLM	0.552
M18	MG4_Ç3	10PETHypCG	0.636	10PESigLM	0.614	10PETHypCG	-0.104
M19	MG4_Ç4	10PESigLM	0.244	8PESigLM	0.450	10PESigLM	0.344
M20	MG4_Ç5	10PETHypCG	0.321	8PESigLM	0.297	8PESigLM	-0.258

Not: Manisa: Yüksek varyans; Karapınar: Orta derecede varyans, Rize: Düşük varyansa sahip istasyonlardır

Haar ayrıştırması kullanılarak elde edilen modellerde N-S kriterine göre elde edilen sonuçlarda başarılı model sayısı yüksek varyansa sahip Manisa istasyonu ile orta dereceli varyansa sahip karapınar istasyonunda aynı bulunmuş olup Rize istasyonunda ise 1 adet başarılı model elde edilmiştir.

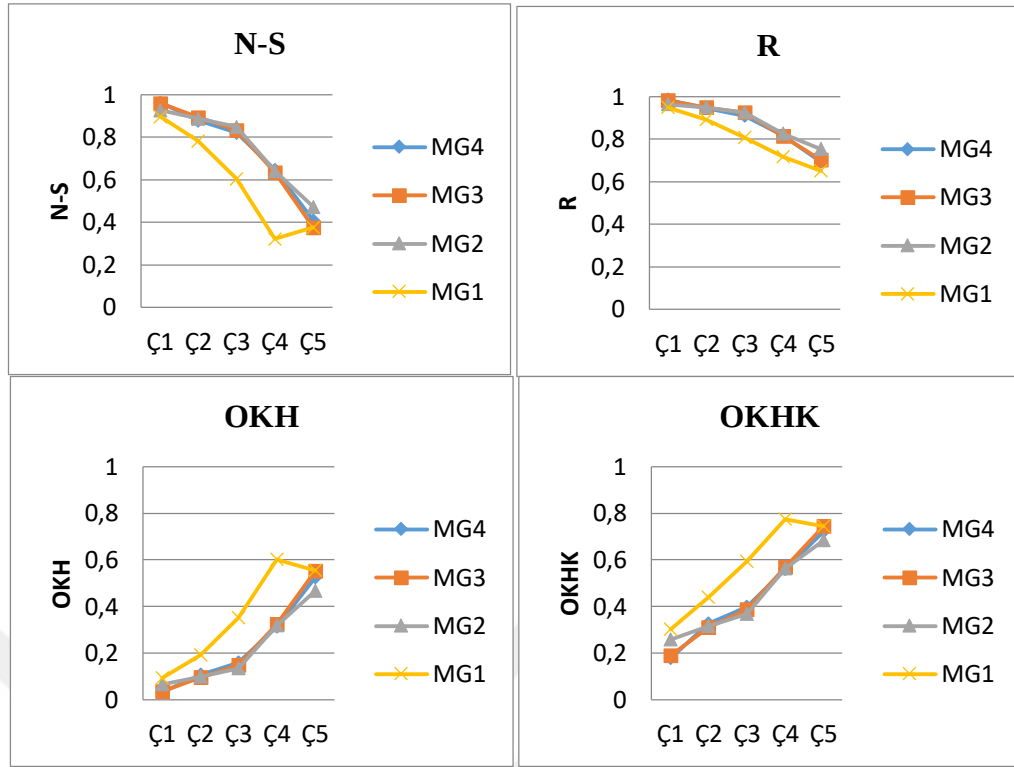
Haar ayrıştırmasından elde edilen modellerin performansları incelendiğinde, yüksek varyanslı ve orta dereceli varyanslı verilere ait modellerin performansları uygun model olarak bulunduğu gözlemlenmiştir. N-S kriterinde değerin 1'e yaklaşması daha çok başarı elde edildiğini ifade ettiği için orta derece varyansa sahip Karapınar istasyonu daha başarılı seçilmiştir. Db4 dalgacık ayrıştırması kullanılarak oluşturulan modeller ile yapılan tahminler diğer modellere göre daha iyi performans göstermiştir.

Db4 ayrıştırması ile kurulan modellere ait istatistik kriterlerin (R, OKH, OKHK ve N-S) performansları Karapınar istasyonu için Şekil 4.86, Manisa istasyonu için Şekil 4.87 ve Rize istasyonu için Şekil 4.88’ de verilmiştir.

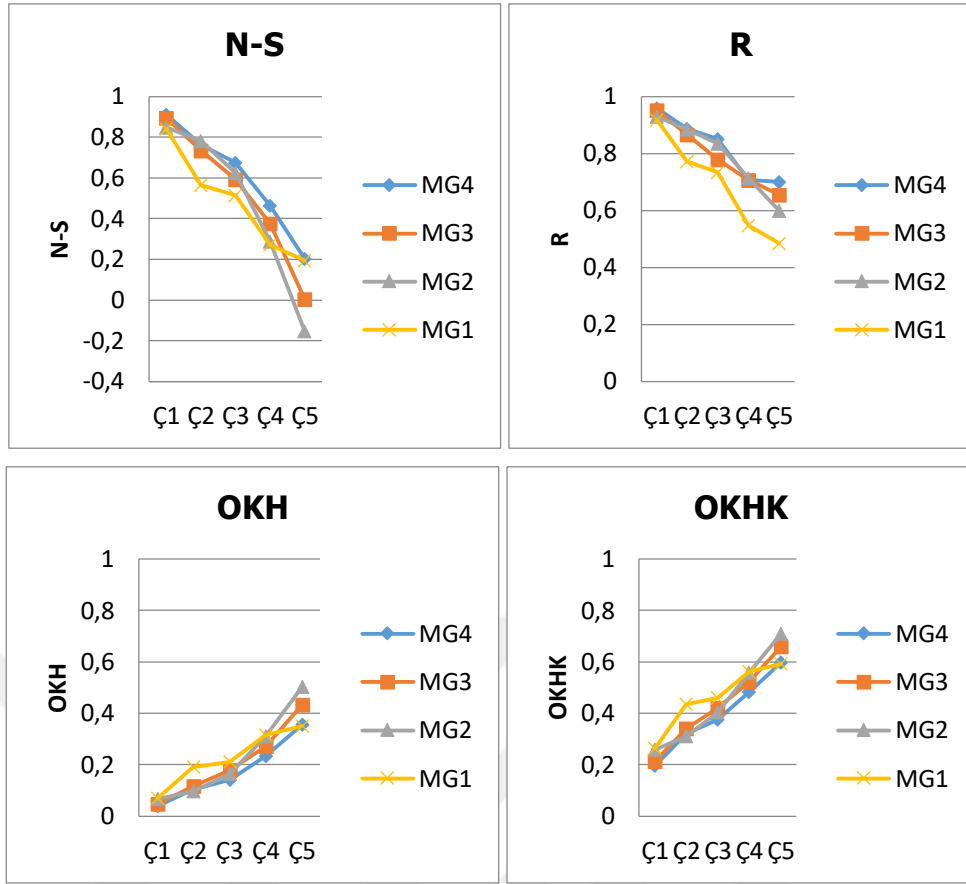
Şekil 4.86: Karapınar istasyonuna ait Db4 ayrıştırması ile oluşturulan en iyi modellerin R, OKH, OKHK ve N-S ile karşılaştırılması.

Karapınar istasyonu kuraklık tahmininde elde edilen modellerin N-S ile R (korelasyon katsayısı) kriterleri karşılaştırıldığında;1 ay, 2 ay, 3 ay, 4 ay ve 5 ay sonraki kuraklık tahmini performansının giderek azaldığı görülmektedir. Ancak bir aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahminindeki performans düşüklüğü ile iki, üç ve dört aylık girdi verisinin performans düşüklüğü aynı olmadığı hatta iki, üç ve dört aylık girdi verisinin üç ay sonraki tahmininin ise hemen hemen aynı olduğu gözlemlenmektedir.

Şekil 4.87: Manisa istasyonuna ait oluşturulan en iyi modellerin R, OKH, OKHK ve N-S ile karşılaştırılması.

Manisa istasyonu modellerinin değerlendirmesinde; 4 ay sonraki kuraklık tahmini ile 5 ay sonraki kuraklık tahmininde elde edilen modellerin N-S ile R (korelasyon katsayısı) kriterleri karşılaştırıldığında N-S kriterinde 5 ay sonraki tahminde bir yükselme olduğu R kriterinde ise böyle bir yükselmenin olmadığı görülmüştür. Benzer durum OKH ve OKHK kriterleri içinde görülmektedir. Dolayısı ile R kriterinin N-S kriteri kadar hassas olmadığı; N-S kriterinin daha hassas tahminde bulunduğu görülmektedir.

Şekil 4.88: Rize istasyonuna ait oluşturulan en iyi modellerin R, OKH, OKHK ve N-S ile karşılaştırılması.

Rize istasyonu kuraklık tahmininde elde edilen modellerin N-S ile R (korelasyon katsayısı) kriterleri karşılaştırıldığında; 1 ay, 2 ay, 3 ay, 4 ay ve 5 ay sonraki kuraklık tahmini performansının giderek azaldığı görülmektedir. Ancak bir aylık girdi verisinin beş ay sonraki tahminindeki performans düşüklüğü ile iki, üç ve dört aylık girdi verisinin performans düşüklüğü aynı olmadığı gözlemlenmektedir.

5. SONUÇLAR

Kuraklık canlı hayatı ve ekonomisi açısından büyük etkiye sahip, telafi edilemez zararlara yol açan, başlangıcı ve sonu belli olmayan bir felakettir. Bu nedenle gerekli önlemlerin alınabilmesi için kuraklık tahmini çalışmalarının yapılması oldukça önemlidir. Kuraklık tahmini için literatürde pek çok yöntem ileri sürülmüş ve hibrit yöntemler halen geliştirilmektedir. Bu amaçla literatürde en çok kullanılan tahmin yöntemlerinden biri olan YSA ile son yıllarda öndemi giderek artan dalgacık analizi bu çalışmada birleştirilerek kuraklık tahmin performansı artırılmak istenmiştir. Çalışmada kuraklık analizi ve tahmini için Türkiye'deki üç ayrı bölgedeki istasyon seçilmiştir. Bu amaçla yüksek varyansa sahip Manisa istasyonu, orta dereceli varyansa sahip Karapınar istasyonu, ve düşük varyansa sahip Rize ili yağış istasyonlarından elde edilen aylık yağış toplam verileri kullanılmıştır.

Bu 3 istasyona ait veriler kullanılarak Normalleşmiş Yağış İndisi (NYI) ile 3, 6, 9, 12 aylık kuraklık değerleri hesaplanmıştır. Geleceğe yönelik hidrolojik kuraklık tahminleri için 12 aylık NYI verileri girdi olarak seçilerek çok katmanlı YSA modellemesi yapılmıştır. Daha sonra Db4, Bior 3.1 ve Haar dalgacık ayrıştırma yöntemiyle frekanslarına ayrıştırılarak modeller oluşturuldu. 3 istasyonun modelleri arasında Korelasyon katsayısı (R), OKH, OKHK ve N-S kriterlerine göre kıyaslamalarda bulunuldu. İki farklı açıdan bakıldı. İlk olarak farklı varyanslara sahip istasyonların farklı dalgacık ayrıştırmalarının sonuçlara olan etkisi araştırıldı. İkinci olarak ise dalgacık ayrıştırmalarının farklı varyansa sahip istasyonlara göre değerlendirilmesine dikkat edildi.

Bu değerlendirmelere göre;

Orta dereceli varyansa sahip Karapınar istasyonunda Db4 dalgacık ayrışımı kullanıldığında oluşturulan modellerin performansı korelasyon katsayısına göre diğer modellere göre daha başarılı olduğu görülmektedir. N-S kriterinde de benzer başarı elde edilmiştir. Performans olarak ikinci sırada Bior 3.1 dalgacık ayrışımı yer almıştır. Haar dalgacık ayrışımı ise diğer dalgacık ayrışımlarına kıyasla daha düşük performans göstermiştir. Yüksek değişim katsayısına sahip Manisa istasyonunda farklı dalgacık ayrıştırmaları ile korelasyon katsayısı kriterine göre değerlendirilmesinde Db4 dalgacık ayrıştırması ile kurulan modellerin performansı diğer dalgacık ayrıştırmalarına göre kurulan modellere kıyasla daha başarılı olmuştur. N-S kriterinde de benzer sonuçlar elde edilmiştir. Düşük varyasyona sahip Rize istasyonunda farklı dalgacık ayrıştırmaları ile korelasyon katsayısı kriterine göre değerlendirilmesinde Db4 dalgacık ayrıştırması ile kurulan modellerin performansı diğer

dalgacık ayrıştırımlarına göre kurulan modellere kıyasla daha başarılı olmuştur. N-S kriterinde benzer sonuç elde edilmiştir.

Bu çalışmadan elde edilen diğer bir değerlendirme ise farklı dalgacık ayrıştırımlarında üç farklı istasyon için kurulan en iyi modellerin korelasyon katsayısına ve N-S kriterlerinin performanslarına göre karşılaştırma yapıldı. Bu çizelgeye göre orta seviyede varyansa sahip olan Karapınar istasyonunda 17 adet, yüksek varyansa sahip olan Manisa istasyonunda 4 adet model başarılı bulunmuş ve düşük varyansa sahip olan Rize istasyonunda başarılı model bulunamamıştır. N-S kriterine göre yapılan bu karşılaştırmada Db4 ayrıştırması modellerinin performansı en iyi orta seviyede varyans gösteren istasyon olan Karapınar için olmuştur. Bu sonuçtan hareketle N-S kriterinin R kriterine göre daha hassas tahminde bulunduğunu söylenebilir.

Bior 3.1 ile kurulan modellerde korelasyon katsayısı açısından en iyi sonuçlar orta derecede varyansa sahip olan Karapınar istasyonunda elde edilmiştir. Bunun yanında korelasyon katsayısına göre en düşük varyansa sahip olan Rize istasyonuna hiç başarılı sonuç bulunamazken en yüksek varyansa sahip olan Manisa istasyonunda ise 6 adet modelde en iyi sonuç elde edilmiştir. Bior 3.1 ayrıştırması kullanılarak elde edilen modellerde N-S kriterine göre elde edilen sonuçlar R kriteri ile elde edilen sonuçlara benzerlik göstermektedir.

Haar ile kurulan modellerde korelasyon katsayısı açısından en iyi sonuçlar yüksek derecede varyansa sahip olan Manisa istasyonunda elde edilmiştir. Bunun yanında korelasyon katsayısına göre en düşük varyansa sahip olan Rize istasyonuna ait hiç başarılı sonuç elde edilememiştir. Orta derece varyansa sahip olan Karapınar istasyonunda ise 6 adet modelde en iyi sonuç elde edilmiştir. Haar ayrıştırması kullanılarak elde edilen modellerde N-S kriterine göre yüksek varyansa sahip Manisa istasyonu ile orta derece varyansa sahip Karapınar istasyonu eşit sayıda başarılı model elde etmiştir. Rize istasyonunda ise tek başarılı model elde edilmiştir.

Elde edilen sonuçlara göre bütün modeller gözönüne alındığında, Db4 dalgacık modeli diğer modellere göre baskın bir şekilde daha başarılı bulunmuştur. Db4 ayrıştırmasıyla elde edilen modellerin performanlarında Levenberg - Marquardt ve Conjugate Gradient eşit sayıda bulunmuştur. Genel anlamda bu dalgacık modellerinde tahmin değerleriyle hesap değerleri arasındaki fark göz önüne alındığında YSA 'nın dalgacık ayrıştırmasıyla kullanımının daha yüksek performans gösterdikleri görülmüştür. Modellerin oluşturulmasında üçüncü seviyeye kadar dalgacık ayrıştırması kullanılmıştır. Diğer seviyedeki ayrıştırımların model

performanslara etkisi bilinmemektedir. İleride diğer seviyedeki ayrıştırmaların model performansına etkisi araştırılması düşünölmektedir.

KAYNAKLAR

- Afşar, S., 2008. Yapay sinir ağları ve bulanık mantık yöntemleri kullanılarak tava buharlaşma tahmini yapılması. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Alp, M. ve Cıgızoğlu, H. K., 2004. Farklı yapay sinir ağı metodları ile yağış-akış ilişkisinin modellenmesi. İTÜ Dergisi/d, 3, 1.
- Altunkaynak, A. ve Nigussie, T. A., 2016. Günlük akımların tahmini açısından çok tabakalı perseptron ve dalgacık - çok tabakalı perseptron modellerinin performans karşılaştırması. VII. Ulusal Hidroloji Kongresi, 7, 2, 291-308.
- Arı, N., Özen, S. ve Çolak, Ö.H., 2008. Dalgacık teorisi (wavelet) Matlab uygulamaları ile. Palme Yayıncılık, Sıhhiye, Ankara.
- Aslan, E., 2008. Değişik yapay sinir ağı metodlarının su kaynakları verisinin uzun zaman aralıklı tahminlerinde kullanımı. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Bhuiyan, C., 2004. Various drought indices for monitoring drought condition in Aravalli terrain of India. ISPRS Congress, Istanbul, Turkey 12-23.
- Can, M., 2012. Yapay sinir ağları ile akım tahmini: Mahmudiye göleti örneği. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Daubechies, I., 1996. Where do wavelets come from? A personal point of view. Proceedings of the IEEE, 84, 4, 510-513.
- Demirpençe, H., 2005. Köprüçay akımlarının yapay sinir ağları ile tahmini. Antalya Yöresinin İnşaat Mühendisliği Sorunları Kongresi, Antalya.
- Doğan, E., Ateş, A., Yılmaz, E.C. ve Eren, B., 2008. Application of artificial neural networks to estimate wastewater treatment plant inlet biochemical oxygen demand, Environmental Progress, 27, 4, 439-446.
- Doğru, F., 2015. Gravite yönteminde dalgacık (wavelet) dönüşüm uygulamaları. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Erhardt, T. M. ve Czado, C., 2015. Standardized drought indices: A novel uni-and multivariate approach. Journal of Royal Statistical Society, Applied Statistics, 67, 3, 643-664.
- Flint, L.E., Flint, A.L., Mendoza, J., Kalansky, J. ve Ralph, F.M., 2018. Characterizing drought in California: new drought indices and scenario-testing in support of resource management, Ecological Processes, 7, 1.

- Fuchs, B., 2012. Drought indices and indicators in use around the World. National Drouht Mitigation Center, Caribbean Drought Workshop, 22-24.
- Gupta, H.V., Kling, H., Yilmaz K.K. ve Martinez G.F., 2009. Decomposition of the mean squared error and NSE performance criteria: Implications for improving hydrological modelling, *Journal of Hydrology* 377, 80-91.
- Gülsever, H., 2006. Dicle havzasında sıcaklık - yağış ve kuraklık analizi. Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.
- Hayes, M. J., 2006. Drought indices. John Wiley and Sons, Inc..
- Hayes, M., Svoboda, M., Wall, N., ve Widhalm, M., 2011. The Lincoln declaration on drought indices: universal meteorological drought index recommended, *Bulletin of the American Meteorological Society*, 92, 4, 485-488.
- Hınıs, M. A., 2013. Bütünleşik kuraklık indeksi ile Aksaray' da hidrometeorolojik kuraklık analizi. *Gazi Üniversitesi Mühendislik - Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 28, 4.
- İpek, Ş. İ., 2008. Türkiye' de kuraklığa karşı alınacak tedbirlerin kuraklık planlaması kavramı açısından değerlendirilmesi. *TMMOB 2. Su Politikaları Kongresi*, 493-500.
- Kabataş, M. B., 2014. Sediment taşınımının bulanık mantık ve dalgacık analizi kombinasyonu metoduyla tahmin edilmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kadıoğlu, M. ve Özdamar, E., 2008. Kuraklık kıranı risk yönetimi.. *Afet Zararlarını Azaltmanın Temel İlkeleri*, 277-300.
- Kankal, M., 2010. Liman içi çalkantılarının fiziksel ve sayısal modellenmesi. Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Kapluhan, E., 2013. Türkiye'de kuraklık ve kuraklığın tarıma etkisi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 27, 487-510.
- Kokkokoğlu, N., 2006. İç Anadolu Bölgesi Kuraklık sürelerinin parametrik ve nonparametrik yaklaşımla analizi. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale.
- Küçük, M. ve Ağralıoğlu, N., 2006. Dalgacık dönüşüm tekniği kullanılarak hidrolojik akım serilerinin modellenmesi. *İTÜ Dergisi/d*, 5, 2.
- Küçükyaman, D., 2010. Kovada Gölü' nün hidrolojik ve meteorolojik kuraklık analizi. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta.

- McKee, T.B., Dosken, N.J. ve Kleist, J., 1993. The relationship of drought frequency and duration to time scales, Eight Conference on Applied Climatology, 17-22 January, Anaheim, California. 179-184.
- Mengü, G. P., Anaç, S. ve Özçakal, E., 2011. Kuraklık yönetim stratejileri. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 48, 2.
- Nacar, S., 2014. Farklı yapay zeka yöntemleriyle günlük akarsu değerlerinin tahmini - Haldizen Deresi örneği. Yüksek Lisans Tezi, Aksaray Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Aksaray.
- Öcal, O., 2007. Yapay sinir ağları algoritması kullanılarak akarsu havzalarında yağış - akış - katı madde ilişkisinin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Öztemel, E., 2006. Yapay sinir ağları. Papatya yayıncılık, İstanbul.
- Pamuk, G., Özgürel, M. ve Topçuoğlu, K., 2004. Standart yağış indisi (SPI) ile Ege bölgesinde kuraklık analizi. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 41, 1.
- Partal, T., 2007. Türkiye yağış miktarlarının yapay sinir ağları ve dalgacık dönüşümü yöntemleri ile tahmini. Doktora tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Partal, T., Kahya, E. ve Cıgızoglu, K., 2008. Yağış verilerinin yapay sinir ağları ve dalgacık dönüşümü yöntemleri ile tahmini. İTÜ Dergisi/d, 7, 3.
- Sattari, M. T., Yürekli, K. ve Ünlükara, A., 2011. Drought prediction by using artificial neural networks approach in Karaman Province. TABAD, Tarım Bilimleri Araştırma Dergisi, 4, 1, 7-13.
- Serrano, V. ve S. M. Beguería, S., 2016. Comment on ‘candidate distributions for climatological drought indices (SPI and SPEI) by James H. Stagge et al. International Journal of Climatology, 36, 4, 2120-2131.
- Sırdaş, S. ve Şen, Z., 2010. Meteorolojik kuraklık modellemesi ve Türkiye uygulaması. İTÜ Dergisi /d, 2, 2.
- Singh, K.P., Basant, A., Malik, A. ve Jain, G., 2009. Artificial neural network modeling of the river water quality, Ecological Modelling, 220, 6, 888-895.
- Şahin, A.U., 2008. Artificial neural networks approach for the determination of aquifer parameters. Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Şahin, M., 2007. Karadeniz bölgesindeki yağış - akış ilişkisinin farklı YSA metotlarıyla belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Terzi, Ö. ve Barak, M., 2015. Dalgacık - sinir ağı yaklaşımı ile yağış - akış tahmini: Kızılırmak Nehri örneği. Tarım Bilimleri Dergisi, 21, 546-557.
- Turan, M.E., 2007, Akarsu akımlarının tahmininde yapay zekâ tekniklerinin kullanılması. Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Manisa.
- Türkoğlu, H. İ., 2013. Terkos Gölüne gelen aylık debinin çeşitli metotlarla tahmini. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Türktemiz, B., 2008. Baraj haznelerine giren akımların yapay sinir ağları (YSA) ile tahmini. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta.
- Wells, N., Goddard, S. ve Hayes, M. J., (2004). A self-calibrating Palmer drought severity index. Journal of Climate, 17, 12, 2335-2351.
- Yarar, A., 2004. Beyşehir Gölü su seviyesi değişimlerinin yapay sinir ağları ile belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Yaşar, M., 2004. Günlük akışlardaki boşlukların yapay sinir ağları kullanılarak tamamlanması. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Zargar, A., Sadiq, R., Naser, B. ve Khan, F. I., 2011. A review of drought indices. Environmental Reviews, 19(NA), 333-349.
- URL-1<<https://www.mgm.gov.tr/FILES/genel/brosurler/kuraklik.pdf>> alındığı tarih: 31.05.2018.
- URL-2<<https://www.mgm.gov.tr/kurumsal/istasyonlarimiz.aspx?sSirala=17&m=KONYA#sfB>> alındığı tarih: 07.07.2018.
- URL-3<https://tr.wikipedia.org/wiki/Yapay_sinir_ağları> alındığı tarih: 03.09.2016.
- URL-4< <http://rasatlar.dsi.gov.tr/#>> alındığı tarih: 01.06.2018.

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve Soyadı : Berna ERENSON
Doğum Tarihi ve Yeri : 01/02/1989 - Bergama/İzmir
E-posta adresi : bernakarakuzu45@gmail.com

EĞİTİM BİLGİLERİ (Kurum ve Yıl)

Lisans : Celal Bayar Üniversitesi, İnşaat Mühendisliği Bölümü, 2013
Yüksek Lisans : Aksaray Üniversitesi, İnşaat Mühendisliği Bölümü, 2018

MESLEKİ DENEYİM VE ÖDÜLLERİ

MTL Yapı Denetim Ltd. Şti., Kontrol Mühendisi, 2013-2014.

TYT Prefabrik Müh. İnş. Tar. San. ve Tic. Ltd. Şti., Proje ve Kont. Müh., 2015 - halen.